

TEM-analyyseja

29/2011

Maakuntien suhdannekehitys 2009 - 2011

Anssi Kaarna – Ilkka Mella

ISSN 1797-5271
ISBN 978-952-227-459-5

MAAKUNTIEN SUHDANNEKEHITYS 2009 - 2011

Anssi Kaarna – Ilkka Mella

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Employment and the Economy
Eteläesplanadi 4, 00130 Helsinki, Finland
Email: etunimi.sukunimi@tem.fi

Helsinki, maaliskuu 2011

ANSSI KAARNA – ILKKA MELLA: MAAKUNTIEN SUHDANNEKEHITYS 2009 - 2011

Tiivistelmä: Raportissa tarkastellaan maakuntien viimeaikaista kehitystä. Keskeisinä selvityskohteina ovat väestö, muuttoliike, työvoima, työllisyys ja yritystoiminnan liikevaihto. Tarkasteluajankohtana ovat vuodet 2009 - 2011, mutta tehtyjen ennusteiden pohjalta on kuvattu myös ennakoitua kehitystä vuoteen 2014 saakka. Aluetasona on pääasiassa maakunta. Seutukuntakohtaisia tarkasteluja on esitetty pääasiassa liiteosassa, jossa jokaista maakuntaa tarkastellaan erikseen.

Suomen hyvä talouskasvu vuodesta 2004 aina vuoden 2008 kevääseen asti toteutui alueellisesti laajalla rintamalla. Useimpien maakuntien keskusalueet olivat kohtuullisen hyvässä vedossa ja tuotanto ja työllisyys ovat parantuneet merkittävästi. Myös maassamuutto on tasoittunut maakuntien välillä, vaikka nopea talouskasvu hieman lisäsi muuttota suuriin keskuksiin. Työllisten määrä kasvoi koko maassa vuosina 2004 - 2008 noin 150 000 ja työvoiman määrä 100 000 henkeä. Samanaikaisesti työttömien määrä laski 60 000 henkeä.

Talouden nousukausi kääntyi laskuun kaikkialla maailmassa vuoden 2008 ja taantuma jatkui aina vuoden 2010 alkupuolelle saakka. Suomen kansantalouden tuotanto väheni vuonna 2009 yli 8 prosenttia, mikä heikensi kaikkien alueiden kehitysmahdollisuuksia. Tuotannon ja viennin väheneminen ja kulutuskysynnän heikkeneminen vaikuttavat alueiden yritystoimintaan ja työllisyyteen. Työttömyys nousi vuoden 2010 keväällä lähelle 10 %:n tasoa, mutta on sen jälkeen kääntynyt laskuun kaikilla alueilla. Samaan aikaan voimistuva työvoiman siirtyminen eläkkeelle vähentää alueiden työvoimaresursseja ja hidastaa osaltaan mahdollisuuksia elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Jo nyt useilla alueilla työikäisen väestön määrä vähenee ikääntymisen ja muuttotappioiden vuoksi ja tämä kehityssuunta voimistuu 2010-luvulla. Tällä hetkellä työikäisten määrä kasvaa noin 25 seutukunnassa ja väestöennusteen mukaan vuonna 2020 enää 15 seutukunnassa. Alueiden kyky ottaa vastaan epävarman talouskasvun ja voimistuvan rakennemuutoksen haasteet vaihtelee voimakkaasti. Heikoimmilla ovat väestö- ja työvoimaresursseiltaan vähäiset sekä elinkeinorakenteeltaan yksipuoliset alueet.

Asiasanat: alueellinen kehitys, väestön muutos, työllisyys, ikääntyminen, tuotanto

Abstract: This paper analyses the recent economic development and population changes in the regions of Finland. The focus is in population, migration, labour force, employment and production. The analysis addresses the years 2008-2011 but it also presents forecasts until 2014. The analysis is mainly presented in the region level.

The fast economic growth in the years 2004-2008 affected the regions positively. The production and the employment grew mainly in the central areas of provinces but the unemployment declined also in the rural areas. The migration between regions has balanced though the fast economic growth somewhat boosted the migration to central areas. The number of employed increased by 150,000 and the labour force grew by 100,000 people during 2004-2008. At the same time, the number of unemployed decreased by 60,000.

The global economy turned down in 2008, and continued in a downward trend to the first half of 2010. In 2009, the Finnish domestic production decreased by almost 8 %, which deteriorated the development possibilities in all regions. The regional entrepreneurship and employment are affected by the decreasing production and export as well as by the weakening consumer demand. The level of unemployment grew to circa 10 % by the spring of 2010, but entered a downtrend as the year progressed, which accelerated towards the final quarter. In January 2011, the unemployment rate was 8.2 %, which was 1.4 % lower than year before.

The growing number of pensioners decreases the labour force resources in the regions, which in turn weakens the possibilities to advance business activity. Even by now, aging and migration losses have decreased the number of working-aged population in many regions and this development will continue in the 2010's. The number of working-aged population is, at the moment, growing in 25 subregions but, according to population forecasts, it will grow only in 15 subregions by 2020. The regional capability to face the challenges caused by the weak economic growth and strong structural change is diverse. The situation is worse in the regions with small population and labour force resources and biased industrial structure.

Key words: regional development, population change, employment, aging, production

SISÄLTÖ

1. YHTEENVETO	1
2. TUOTANNON JA TYÖLLISYYDEN KEHITYS KOKO MAASSA	6
3. ALUEELLINEN KEHITYS	9
3.1. Tuotanto ja työllisyys maakunnittain	9
3.2. Yritysten liikevaihto ja vienti	15
3.3. Alueiden väestönkehitys ja muuttoliike	24
LÄHTEET	28
LIITE: Maakuntakohtaiset tarkastelut	29
Uusimaa	29
Varsinais-Suomi	31
Satakunta	33
Kanta-Häme	35
Pirkanmaa	37
Päijät-Häme	39
Kymenlaakso	41
Etelä-Karjala	43
Etelä-Savo	45
Pohjois-Savo	47
Pohjois-Karjala	49
Keski-Suomi	51
Etelä-Pohjanmaa	53
Pohjanmaa	55
Keski-Pohjanmaa	57
Pohjois-Pohjanmaa	59
Kainuu	61
Lappi	63
TEM-analyyseja – verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt	65

1. YHTEENVETO

ALUEIDEN TALOUS JA TYÖLLISYYS KOHENEET

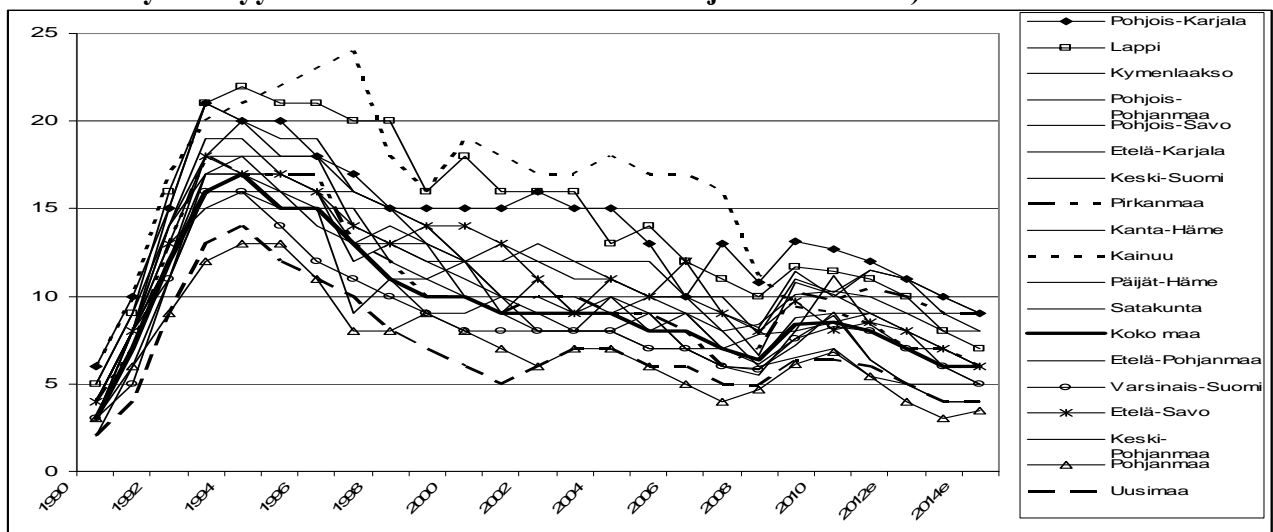
Vuoden 2008 aikana puhjennut talouden maailmanlaajuinen taantuma koetteli rankasti eri maita ja niiden alueita. Tuotannon voimakas lasku ja työttömyyden kasvu heikensivät kaikkien alueiden kehitysnäkymiä myös Suomessa. Taantumaa edeltäneen pitkän nousukauden aikana työllisten määrä kasvoi koko maassa vuosina 2004 - 2008 yli 170 000 henkeä ja työvoima lähes 100 000 henkeä. Samanaikaisesti työttömien määrä laski noin 70 000 henkeä. Taantumien myötä palattiin lähtöruutuun vuoden 2005 tasolle, sillä työllisten määrä putosi vuosina 2008 - 2010 lähes 100 000 henkeä ja työttömien määrä kasvoi noin 60 000 henkeä.

Vuoden 2010 aikana optimismi talouden uudesta noususta valtasi alaa. Maailman mitassa talous elpyi erityisesti Aasiassa, mutta myös monet Euroopan maat ja Suomi niiden mukana on päässyt kasvuvauhtiin hyvin mukaan. Kokonaistuotanto putosi Suomessa vuonna 2009 ennätysmäiset 8 %, mutta vuonna 2010 kasvua oli jo noin 3% ja samalla tasolla arvioidaan talouden kasvavan myös vuosina 2011-2012. Edelleen ollaan kuitenkin huolissaan kasvun pysyvyydestä, koska eri maissa toteutettua elvytystä ollaan vähentämässä ja julkinen talous on velkaantunut voimakkaasti. Pahimpia eurooppalaisia kriisimaita ovat tässä suhteessa Kreikka, Irlanti ja Portugali.

Alueiden työttömyys laskee – pitkäaikaistyöttömyys kasvaa

Talouden laskusuhdanteen myötä työttömyys alkoi nousta syksyllä 2008 kaikissa maakunnissa ja lähes kaikissa seutukunnissa. Työttömyyden kasvu koetteli erityisesti niitä alueita, joissa vientiyrittäjien osuus elinkeinotoiminnasta on merkittävä. Myös julkisen sektorin talousongelmat erityisesti kuntatalouden osalta vaikeuttivat työllisyystilannetta. Työttömyys oli alkuvuodesta 2010 koko maassa korkeimmillaan lähes 10 %, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun ja oli loppuvuodesta jo alle 8 %. Maakuntien osalta korkein työttömyysaste oli vuoden 2010 viimeisellä neljänneksellä Kymenlaaksossa, 12 % ja alin Uudellamaalla, 6%. Taantuma on työttömyyden kasvun osalta jäämässä ennakoitua lyhyemmäksi eikä alueilla koeta 1990-luvun alun lamajakson kaltaista romahdusta, jolloin työttömyys nousi koko maassa 16 %:n tasolle ja Pohjois- ja Itä-Suomessa yli 20 %:n.

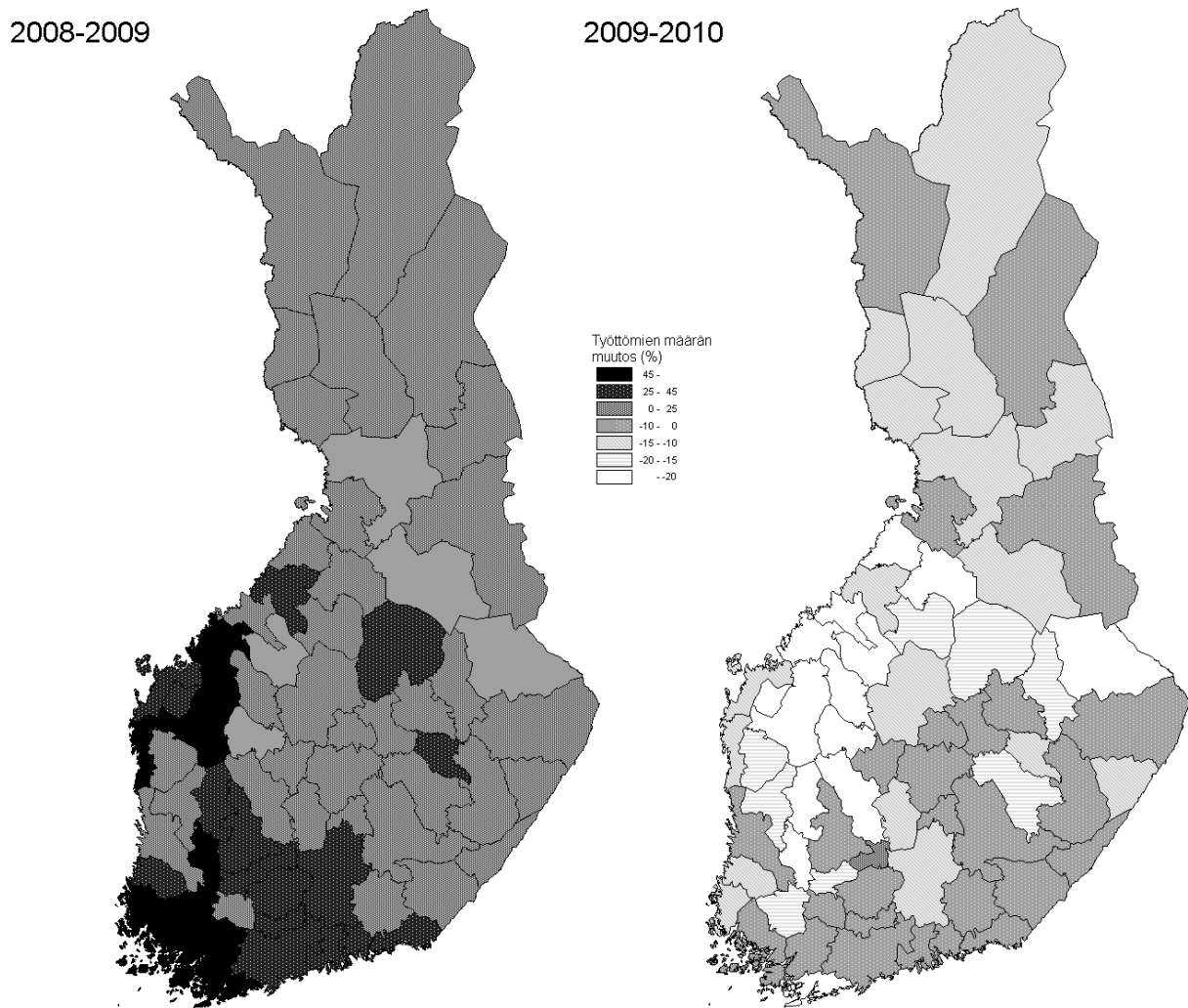
Kuvio 1. Työttömyysaste maakunnittain 1990–2010 ja 2010–2014 *)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 1990-2010; *)Etlä:n maakunnittainen ennuste 2010-2014

Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi taantuman aikana 2008–2010 eniten useissa suhteellisen matalan työttömyysasteen maakunnissa kuten Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Pohjanmaa. Seutukunnittain tarkasteltuna kasvu oli nopeinta (yli 50 %) monissa Länsi-Suomen teollistuneissa seutukunnissa kuten Turku, Pietarsaari, Salo, Tampere ja Raasepori. Yllättävän vähäistä kasvu oli perinteisillä korkean työttömyyden alueilla kuten Kainuu, Lappi ja Pohjois-Karjala. Työttömien määrä kasvoi vuoden 2009 aikana kaikissa seutukunnissa, mutta kääntyi laskuun keväällä 2010. Ensimmäisenä työttömyys laski useissa pienissä seutukunnissa kuten Oulunkaari, Pielisen- Karjala ja Luoteis-Pirkanmaa ja syksyllä 2010 laskua tapahtui jo kaikissa seutukunnissa. Alueiden väliset erot työttömyyden muutoksissa johtuvat pääasiassa alueiden yritysrakenteesta ja erityisesti vientiyritysten merkityksestä alueen elinkeinotoiminnalle. Vientipainotteisilla alueilla työttömyys nousee nopeasti, mutta alkaa myös laskea nopeasti kun tuotanto kääntyy kasvuun ja vienti vetää jälleen.

Kuvio 2. Työttömien määrän muutos (%) seutukunnittain 2008-2009 ja 2009-2010 (joulukuun tiedot)

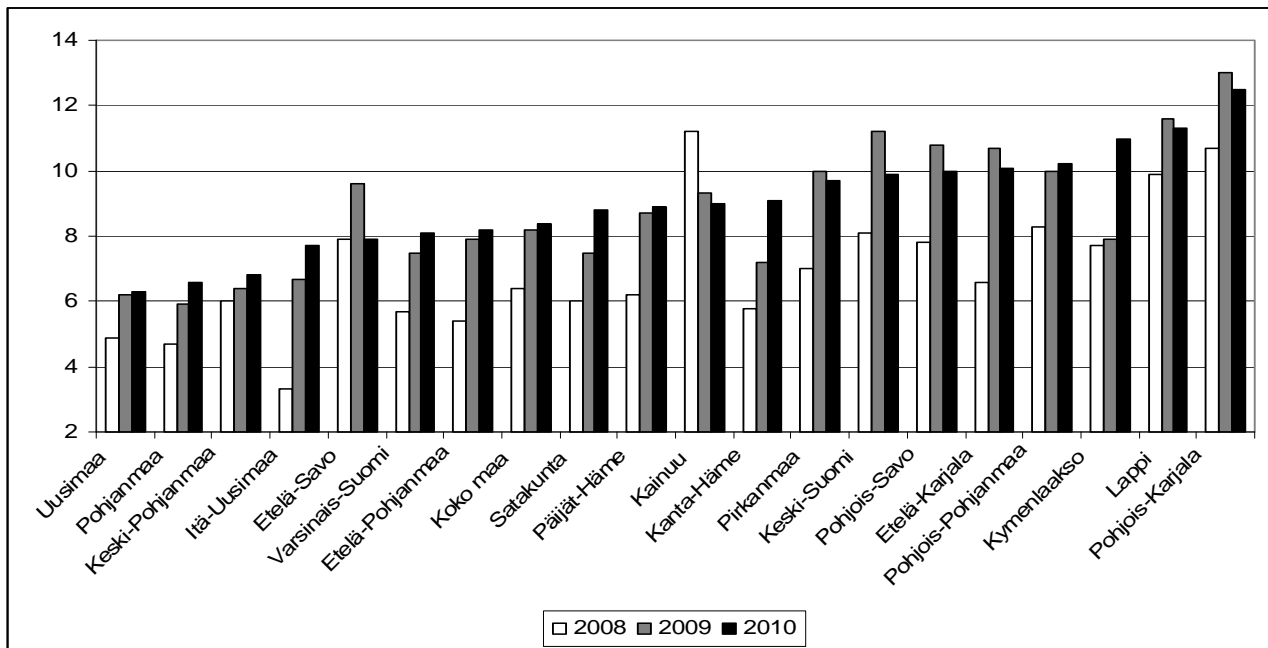

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Erityisen paljon kasvoi taantuman alkuvaiheessa 2008–2009 nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys, joka kaksinkertaistui monissa maakunnissa. Talouden kääntyessä kasvuun myös nuorten työnsaanti on helpottunut ja alle 25-vuotiaiden työttömyys aleni syksyllä 2010 kaikissa maakunnissa. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski vuosina 2008–2009 kaikissa maakunnissa, mikä johtui voimistuneesta eläkkeelle siirtymisestä. Taantuman alussa työttömäksi joutuneet ja yli

vuoden työttömänä olleet luokitellaan vuosina 2010-2011 pitkäaikaistyöttömiksi, mikä näkyy selvänä kasvuna tilastoissa. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvaa lähes kaikissa maakunnissa ja kasvu on ollut nopeinta Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla ja Pirkanmaalla. Taantuman alkuvaiheessa voimakkaasti kasvanut lomautettujen määrä väheni selvästi kaikissa maakunnissa vuoden 2010 aikana ja oli syksyllä noin 15 000. Kaiken kaikkiaan työttömyyden kasvu vuosina 2008-2010 mukaan lukien nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ei ollut läheskään yhtä rajua kuin lamavuosina 1991-1993.

Kuvio 3. Työttömyysaste (%) maakunnittain 2008 – 2010

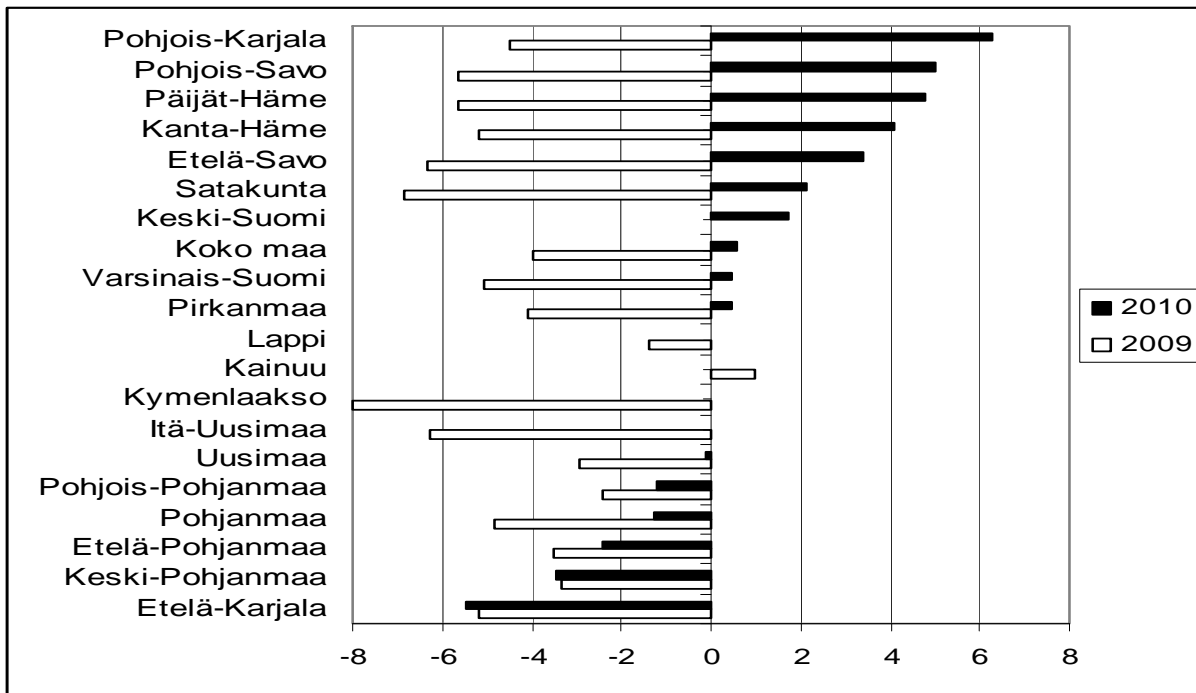
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työllisten määrä ja työllisyysaste kääntyivät kasvuun

Vuoden 2009 lopussa työllisiä oli tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan noin 100 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin ja työllisyysaste laski 70 %:n tasolta 67 %:n tasolle. Vuoden 2010 aikana kasvu-uralle palannut tuotanto on parantanut työllisyyden kehitystä ja vuoden viimeisellä neljänneksellä työllisiä oli koko maassa 15 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Alueittain tarkasteltuna työllisten määrä kasvoi eniten Itä-Suomen maakunnissa, mutta laski edelleen Pohjanmaan maakunnissa sekä Kaakkois-Suomessa. Työllisten määrän muutokseen vaikuttaa jo nyt voimakkaasti kasvava poistuma suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle.

Useilla toimialoilla työllisten määrä kääntyi kasvuun vuoden 2010 aikana ja selvimmin palvelualoilla kuten koulutuksen ja kaupan sektoreilla. Sen sijaan monilla teollisuuden aloilla ja myös maa- ja metsätaloudessa työllisten määrä väheni edelleen. Etla:n ennusteen mukaan tuotannon ja työllisyyden kehityksen arvioidaan tapahtuvan eri maakunnissa lähivuosina samansuuntaisesti.

Kuvio 4. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2009 ja 2010, 4. neljännes

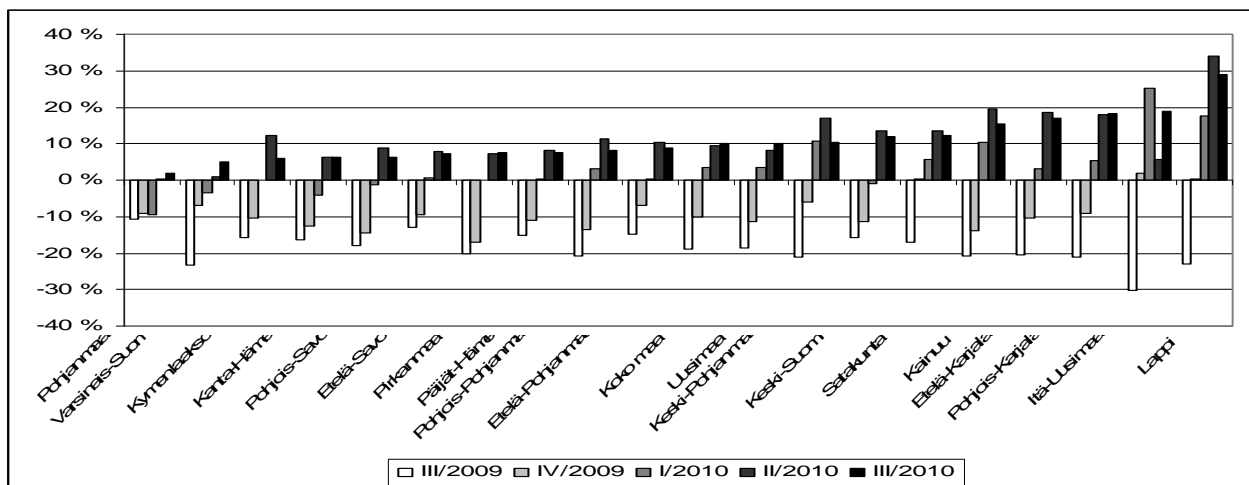

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Yritystoiminnan liikevaihto kääntyi jälleen nousuun

Yritystoiminnan liikevaihto alkoi laskea voimakkaasti pitkän kasvujakson jälkeen vuoden 2008 lopussa. Syöky kiihtyi edelleen vuoden 2009 alussa eri alueilla ja suurin pudotus koettiin Itä-Uudellamaalla, Kainuussa ja Varsinais-Suomessa. Toimialoista erityisesti teollisuuden liikevaihdon ja viennin lasku oli nopea ja syvä. Pohjalukemista päästiin kasvu-uralle jo vuoden 2010 alussa ja kasvu on sen jälkeen nopeutunut koko ajan. Syksyllä 2010 liikevaihto kasvoi kaikissa maakunnissa. Erityisen hyvin ovat toipuneet Lappi, Pohjois-Karjala ja Kainuu, mutta Varsinais-Suomessa, Kymenlaaksossa ja Pohjanmaalla kasvu on ollut vielä vähäistä.

Kuvio 5. Kokonaisliikevaihdon muutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2009–2010

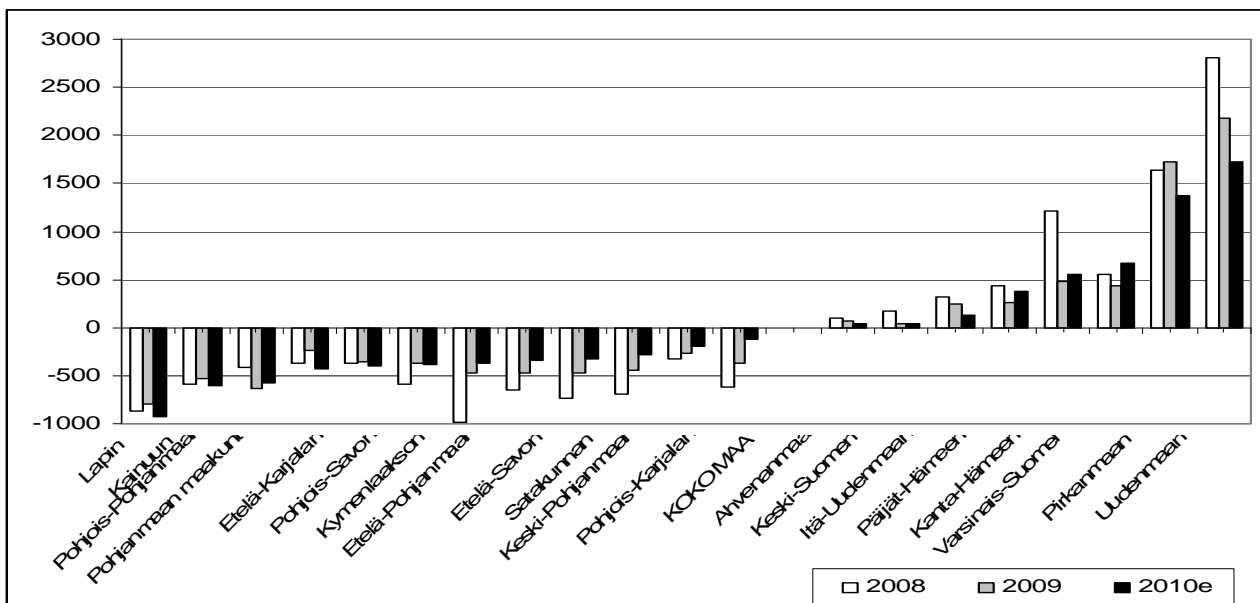

Lähde: Tilastokeskus

Alueiden välinen muuttoliike hidastui taantuman aikana

Suomen väkiluvun kasvunopeus on ollut viime vuosina Euroopan kärkitasoa. Luonnollisen kasvun ohella yhä merkittävämpi tekijä on lisääntyvä maahanmuutto, joka oli lähes 25 000 henkeä vuonna 2010. Maahanmuutto kuitenkin väheni edelliseen vuoteen verrattuna ja muuttovoitto oli lähes 1 000 henkeä pienempi. Määrällisesti väestönkasvu on suurinta Uudellamaalla, jossa luonnollinen kasvu, maassamuutto ja maahanmuutto kasvattivat väkilukua lähes 14 000 henkilöä, mikä on yli tuhat henkeä vähemmän kuin edellisellä vuonna. Pirkanmaalla, Itä-Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä väestö kasvaa pääasiassa maassamuuton ja Pohjois-Pohjanmaalla korkean syntyvyyden ansiosta. Taantuma hidasti työvoiman kysyntää ja liikkuvuutta vuosina 2009-2010, jolloin maassamuuttajien määrä väheni. Lähes puolet seutukunnista sai vuonna 2010 muuttovoittoa, kun osuus oli 1990-luvun lopulla noin neljännes. Maakuntien sisällä muuttoliike kohdistuu voimakkaimmin maakuntien keskuksiin ja suuret keskuksat kuten Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat edelleen nopeasti.

Kuvio 6. Maan sisäisen muuttoliikkeen nettomäärä maakunnittain 2008–2010

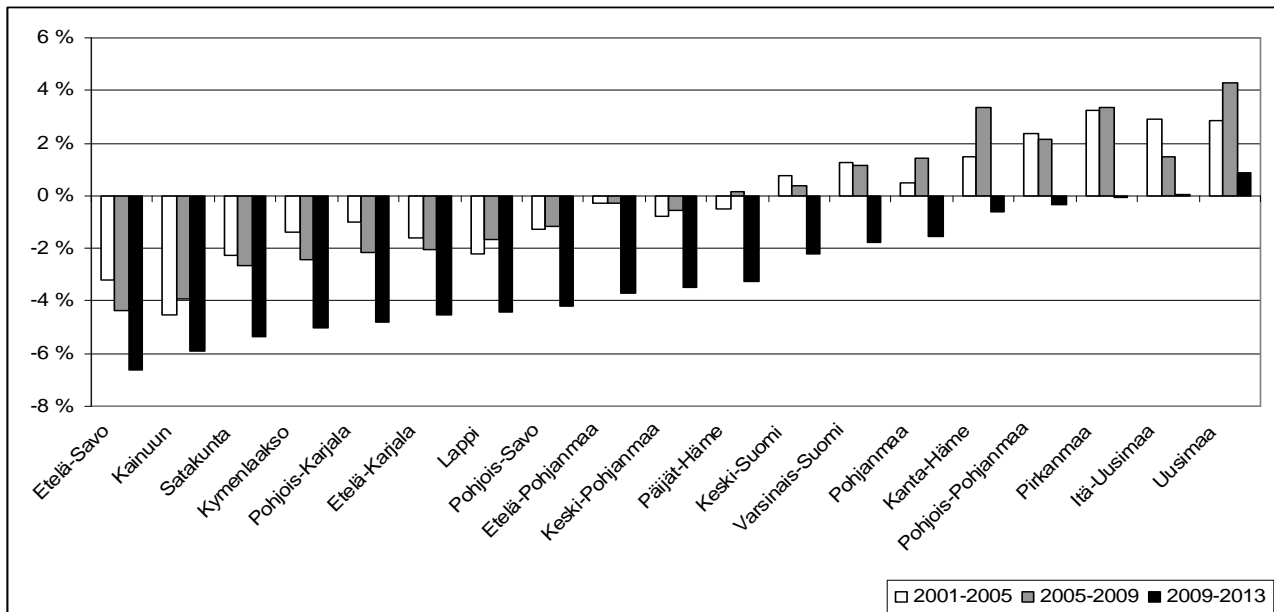

Lähde: Tilastokeskus

Väestö ikääntyy ja alueiden työvoimaresurssit vähenevät

Talouden taantuman viime vaihe jäi suhteellisen lyhytaikaiseksi ja työttömyys on kääntynyt laskuun, mikä parantaa alueiden kehitysmahdollisuuksia lähivuosina. Kuitenkin samanaikaisesti voimistuva suurten ikäluokkien siirtyminen työvoimasta eläkkeelle vähentää alueiden työvoimaresursseja ja hidastaa mahdollisuuksia elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Useilla alueilla työikäisen väestön määrä on laskenut jo pitkään ikääntymisen ja muuttotappioiden vuoksi ja tämä kehityssuunta voimistuu 2010-luvulla. Tällä hetkellä työikäisten määrä kasvaa ainoastaan pääkaupunkiseudulla ja suurimmissa aluekeskuksissa. Alueiden kyky vastata talouden taantuman vaikutuksiin, globalisaation ja voimistuvan rakennemuutoksen haasteisiin vaihtelee voimakkaasti. Monet alueet erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa ovat riippuvaisia julkisen sektorin kehityksestä ja rahoituskyvystä, mitä heikentää valtion ja kuntien voimakas velkaantuminen taantuman aikana. Toisaalta liiallinen riippuvuus yhden tai kahden suuren yrityksen menestyksestä maailmanmarkkinoilla saattaa horjuttaa äkillisesti myös suurten keskusalueiden taloutta.

Kuvio 7. Työikäisten (15–64 v.) määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2001–2005, 2005–2009 ja 2010–2013

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot ja väestöennuste

2. TUOTANNON JA TYÖLLISYYDEN KEHITYS KOKO MAASSA

Talouden kehitys kääntyi useimmissa maailman maissa nousuun vuoden 2010 aikana ja kasvun arvioidaan OECD:n ennusteen mukaan jatkuvan vuosina 2011–2012. Erityisesti kehittyvien talousmaiden ennustetaan nousevan nopeasti. Useissa Euroopan maissa finanssikriisin jälkipyykki jatkuu, mikä hidastaa toipumista ja euroalueen kasvun ennustetaan jäävän jälkeen Yhdysvaltain kasvusta. Ongelmana kehittyneissä maissa on myös työttömyyden hidas väheneminen tuotannon kasvusta huolimatta. Japania rasittaa talouden hidas elpyminen ja Euroopan maita sekä Yhdysvaltoja korkea työttömyys.

Suomessa tuotannon pudotus vuonna 2009 oli yksi voimakkaimpia Euroopassa, mutta vuosina 2010–2012 kasvun odotetaan olevan euroalueen keskiarvoa nopeampaa.

Taulukko 1. Kansainväliset tuotannon kasvuarvot (%) ja työttömyysaste 2010–2012

	Tuotannon kasvu			Työttömyysaste		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Venäjä	3,7	4,2	4,5			
Kiina	10,5	9,7	9,7			
Euroalue	1,7	1,7	2,0	9,9	9,6	9,2
Yhdysvallat	2,7	2,2	3,1	9,7	9,5	8,7
Japani	3,7	1,7	1,3	5,1	4,9	4,5
OECD	2,8	2,3	2,8	8,3	8,1	7,5
Suomi	2,7	3,0	3,0	8,6	8,2	8,0

Lähde: OECD, Economic outlook 88, marraskuu 2010

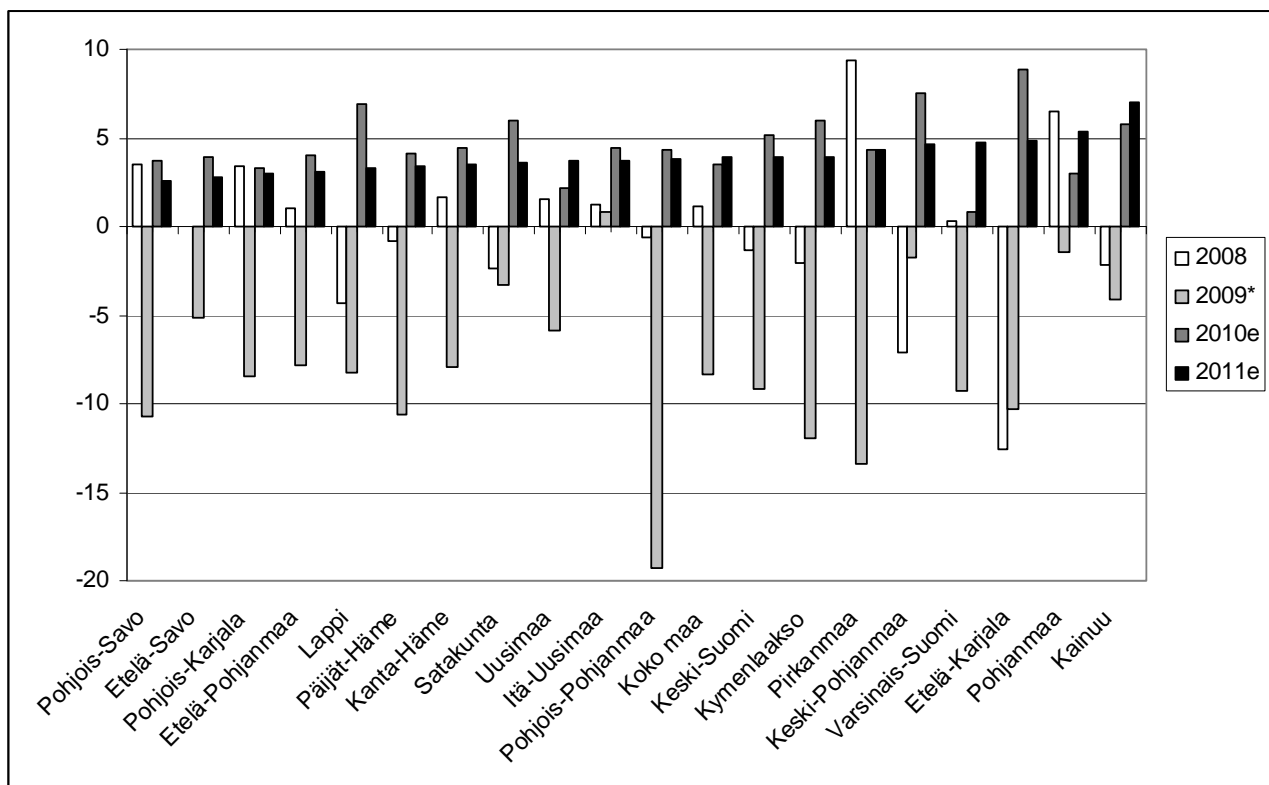
OECD, kotimaiset tutkimuslaitokset ja pankit ennakoivat tuotannon kasvun olevan Suomessa vuosina 2010-2012 keskimäärin 3 %. Työttömyysasteen ennustetaan laskevan vuonna 2011 alle 8 %:n tason ja vuonna 2012 jo lähelle 7 %:n tasoa.

Taulukko 2. Tuotannon kasvu arviot (%) ja työttömyysaste Suomessa 2010–2012

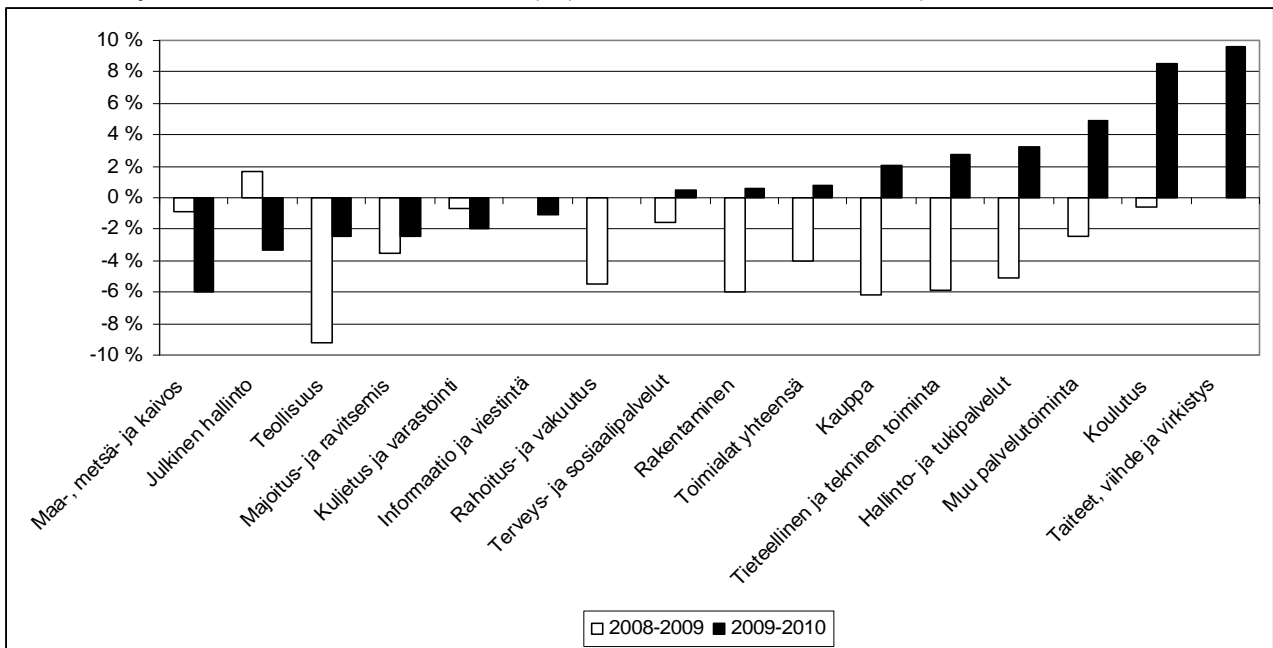
	Tuotannon kasvu			Työttömyysaste		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
VM						
12/2010	3,2	2,9	2,7	8,4	7,8	7,4
Nordea						
1/2011		3,0	3,4		7,7	7,1
Aktia 1/2011		2,9	2,0		7,5	7,2
Tapiola						
12/2010		2,5	2,0		7,8	7,4
Handelsbanken						
12/2010	3,4	2,9	3,2	8,4	8,0	7,4
Sampo						
12/2010	3,3	2,8	2,5	8,3	7,5	7,0

Tilastokeskuksen aluetilinpidon tietoja vuonna 2009 tapahtuneesta tuotannon laskusta alueilla ei ole vielä saatavilla. Etlan marraskuussa 2010 tekemän maakunnittaisen ennusteen mukaan tuotanto laski vuoden 2009 aikana kaikissa maakunnissa. Suurin romahdus koettiin arvion mukaan Pohjois-Pohjanmaalla (-18%) ja myös muissa vientimaakunnissa kuten Pirkanmaalla (-13%) ja Etelä-Karjalassa (-11%). Äkillisen ja syvän pudotuksen jälkeen kaikkien maakuntien odotetaan toipuvan tasatahtia vuosina 2010-2011. Nopeinta kasvu olisi tuolloin Kainuun, Pohjanmaan ja Etelä-Karjalan maakunnissa ja hitainta Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa.

Kuvio 8. Tuotannon kasvu maakunnittain 2008 ja arvio (%) vuosille 2009 – 2011

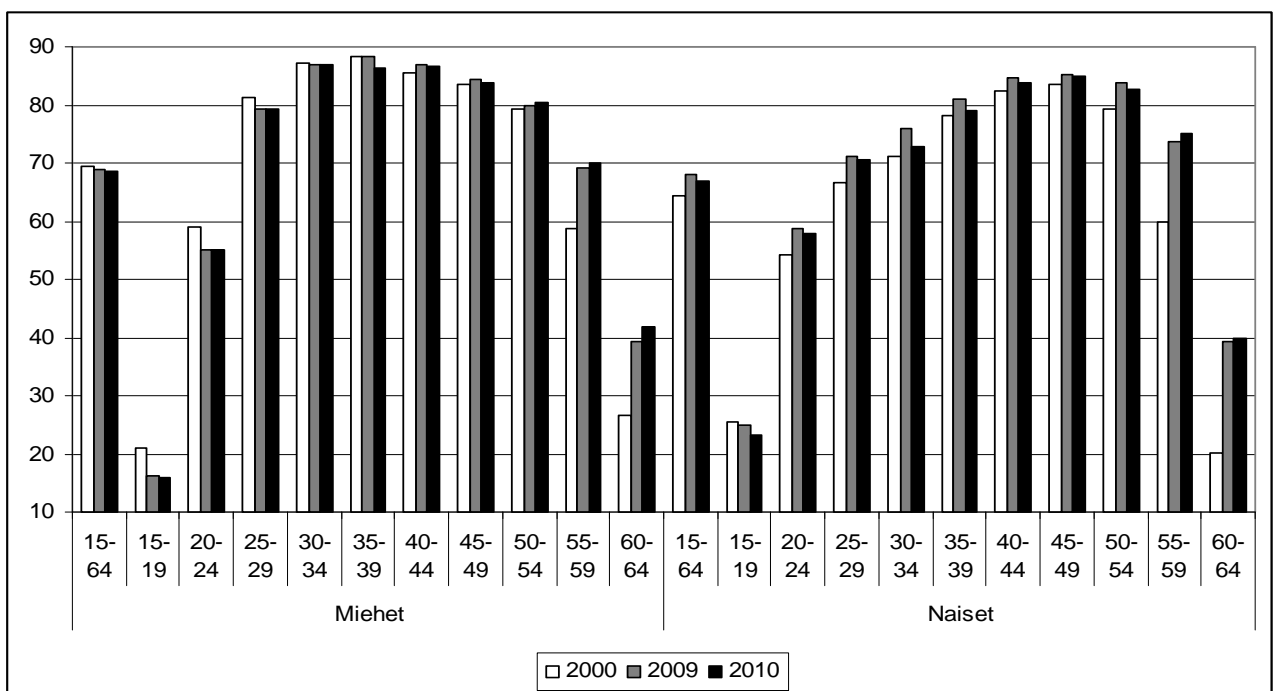

Lähde: Etla:n maakunnittainen ennuste 11/2010

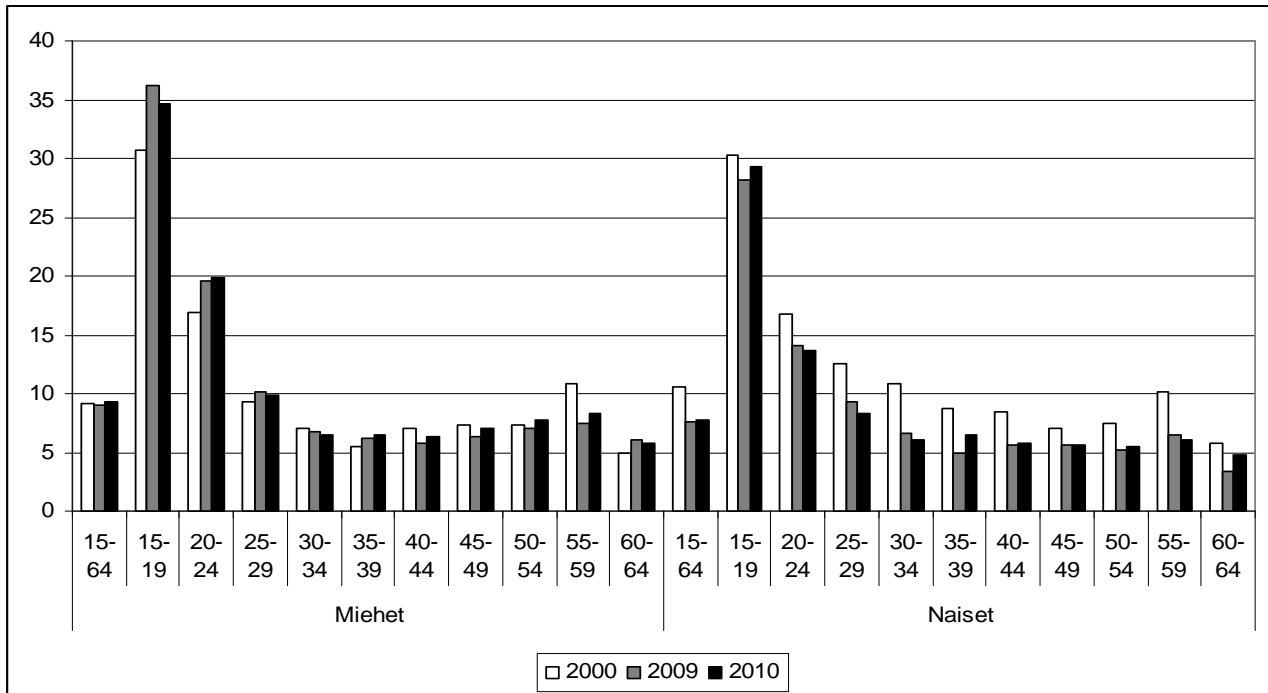
Kuvio 9. Työllisten lukumäärän muutos (%) toimialoittain 2008-2010*)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus *) 4. neljänneksen tiedot

Työllisten määrän lasku vuoden 2009 aikana kääntyi lievään nousuun keväällä 2010 useimmilla toimialoilla. Nousu kiihtyi vuoden loppua kohti tultaessa, mutta teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa väheneminen jatkui edelleen. Myönteisintä kehitys on useilla palvelutoiminnan sektoreilla kuten viihde ja virkistys, koulutus sekä hallinto. Työttömyys nousi vuoden 2009 aikana nopeimmin nuorissa ikäluokissa, mutta on vuonna 2010 kääntynyt lievään laskuun erityisesti naisten osalta.

Kuvio 10. Työllisyysaste ikäryhmittäin ja sukupuolittain vuosina 2000, 2009 ja 2010

Lähde: Tilastokeskus vuosikeskiarvo

Kuvio 11. Työttömyysaste ikäryhmittäin ja sukupuolittain vuosina 2000, 2009, 2010

Lähde: Tilastokeskus vuosikeskiarvo

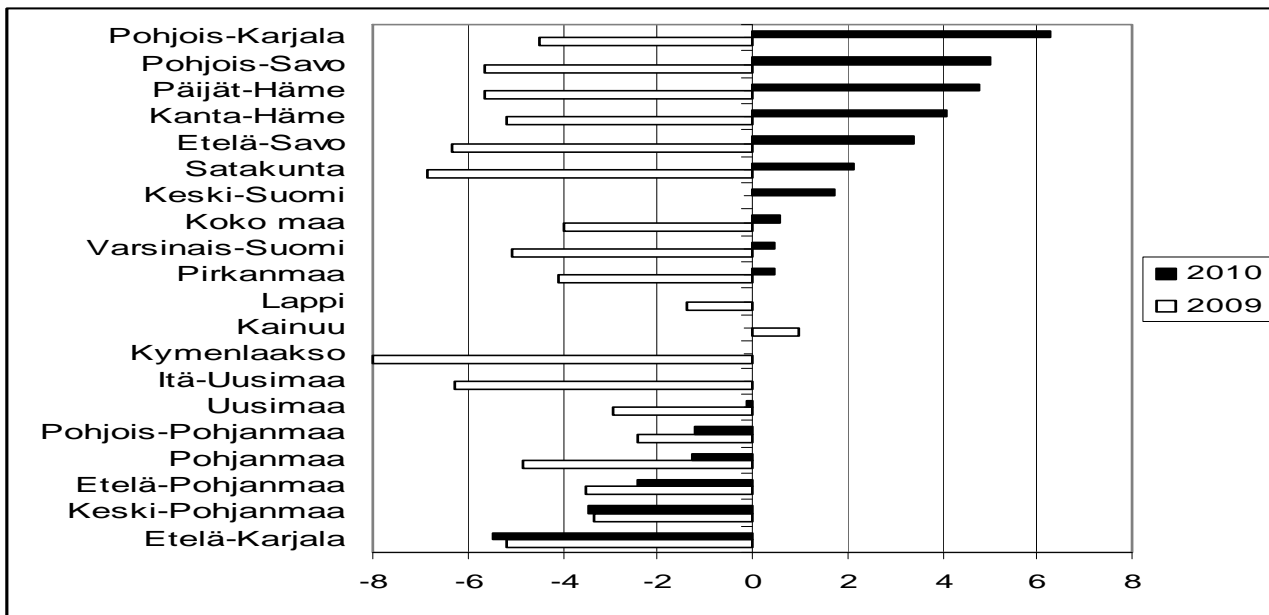
3. ALUEELLINEN KEHITYS

3.1. Tuotanto ja työllisyys maakunnittain

Taantumaa edeltäneen pitkän nousukauden aikana työllisten määrä kasvoi koko maassa vuosina 2004 - 2008 yli 170 000 henkeä ja työvoima lähes 100 000 henkeä. Samanaikaisesti työttömien määrä laski noin 70 000 henkeä. Taantumien myötä palattiin lähtöruutuun vuoden 2005 tasolle, sillä työllisten määrä putosi vuosina 2008 - 2010 lähes 100 000 henkeä ja työttömien määrä kasvoi noin 60 000 henkeä.

Työttömyys nousi syksystä 2008 lähtien kaikissa maakunnissa ja lähes kaikissa seutukunnissa. Työttömyyden kasvu koetteli erityisesti niitä alueita, joissa vientiyrittäjien osuus elinkeinotoiminnasta on merkittävä. Työttömyys oli alkuvuodesta 2010 koko maassa korkeimmillaan 9,7 %, mutta kääntyi sen jälkeen laskuun ja joulukuussa 2010 työttömyysaste oli enää 7,9 %. Maakunnista korkein työttömyysaste oli tuolloin Pohjois-Karjalassa, 12,5 % ja alin Uudellamaalla, 6,3 %.

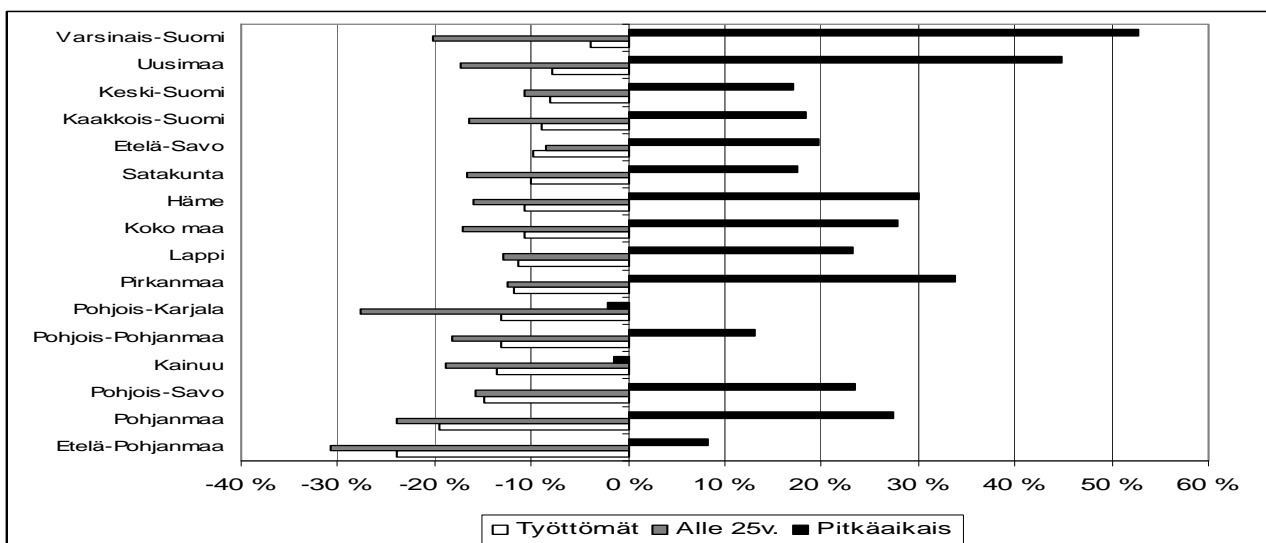
Työllisten määrän voimakas lasku jatkui kevääseen 2010 saakka. Työllisyys alkoi kuitenkin parantua jo alkusyksystä, jolloin se kääntyi kasvuun useimmissa maakunnissa. Yllättävää oli että kasvu käynnistyi ensimmäisenä Itä-Suomen korkean työttömyyden maakunnissa kuten Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo ja Etelä-Savo. Työllisten määrän lasku jatkui edelleen Kymenlaaksossa, Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Yhteensä työllisiä oli vuoden 2010 joulukuussa 14 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 12. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2009 ja 2010 , 4. neljännes

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus*) joulukuun tiedot

Työllisten määrä putosi vuosina 2009-2010 koko maassa ja useimmissa maakunnissa vuoden 2005 tasolle, josta ollaan vähitellen nousemassa kohti vuoden 2008 tasoa. Varsinais-Suomessa työllisten määrä oli vuonna 2010 lähes sama kuin vuonna 2003, mikä on 13 000 vähemmän kuin vuonna 2008. Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa työllisten määrän kasvu ennen taantumaa oli suhteellisen vähäistä, johtuen ikääntymisestä ja kasvavasta poistumasta. Tämän johdosta myöskään taantumien aiheuttama pudotus ei ollut kovin voimakas.

Tammikuussa 2011 avoimien työpaikkoja oli eri puolilla maata noin 77 000, mikä on yli 30% enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vastaavasti lomautettuna oli enää noin 30 000 henkilöä, mikä on yli puolet vähemmän kuin vuoden 2010 alussa.

Kuvio 13. Työttömien työnhakijoiden, alle 25-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrän muutos (%) 2009–2010*) ELY-keskuksittain

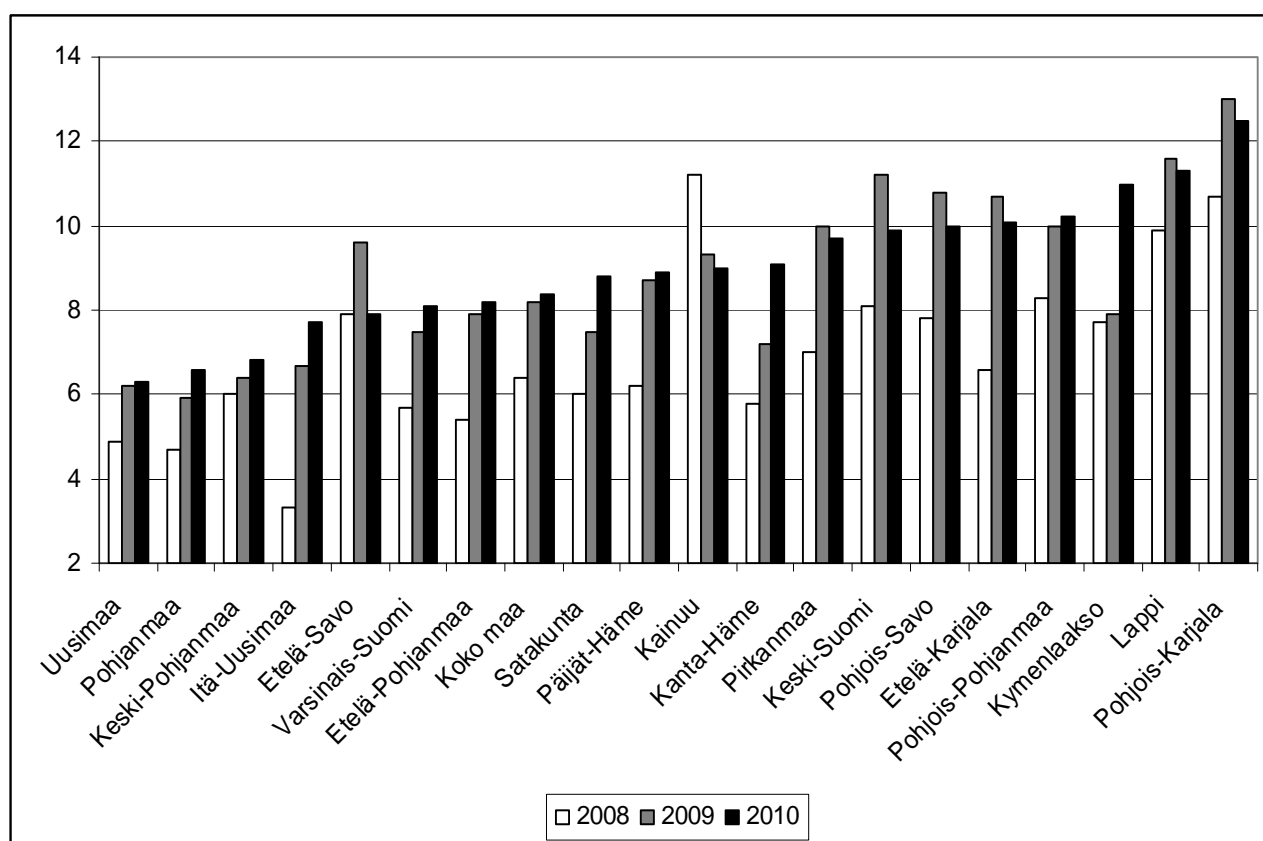
Lähde: TEM työnvälitystilastot, *) vertailukohtana marraskuun tiedot

Taantuman alussa voimakkaasti kasvanut nuorisotyöttömyys on laskenut edelleen ja määrä oli marraskuussa 2010 lähes 20 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Eniten nuorisotyöttömyys on laskenut Etelä-Pohjanmaalla ja vähiten Etelä-Savossa ja Keski-Suomessa. Pitkäaikaistyöttömien, yli vuoden työttömänä olleiden, määrä sen sijaan jatkoi yhä kasvuaan lähes kaikilla ELY-alueilla Pohjois-Karjalaa ja Kainuuta lukuun ottamatta.

Merkille pantavaa on että Itä- ja Pohjois-Suomen korkean työttömyyden alueilla työttömyys ei ole juurikaan noussut taantuman aikana. Syynä tähän on toisaalta alueiden elinkeinorakenne sekä toisaalta työvoiman ikärakenne. Poistuma työelämästä kasvaa kaikilla alueilla, kun suuret ikäluokat ovat siirtymässä eläkkeelle. Vuoden 2010 lopussa työttömyysaste oli matalin Uudenmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa.

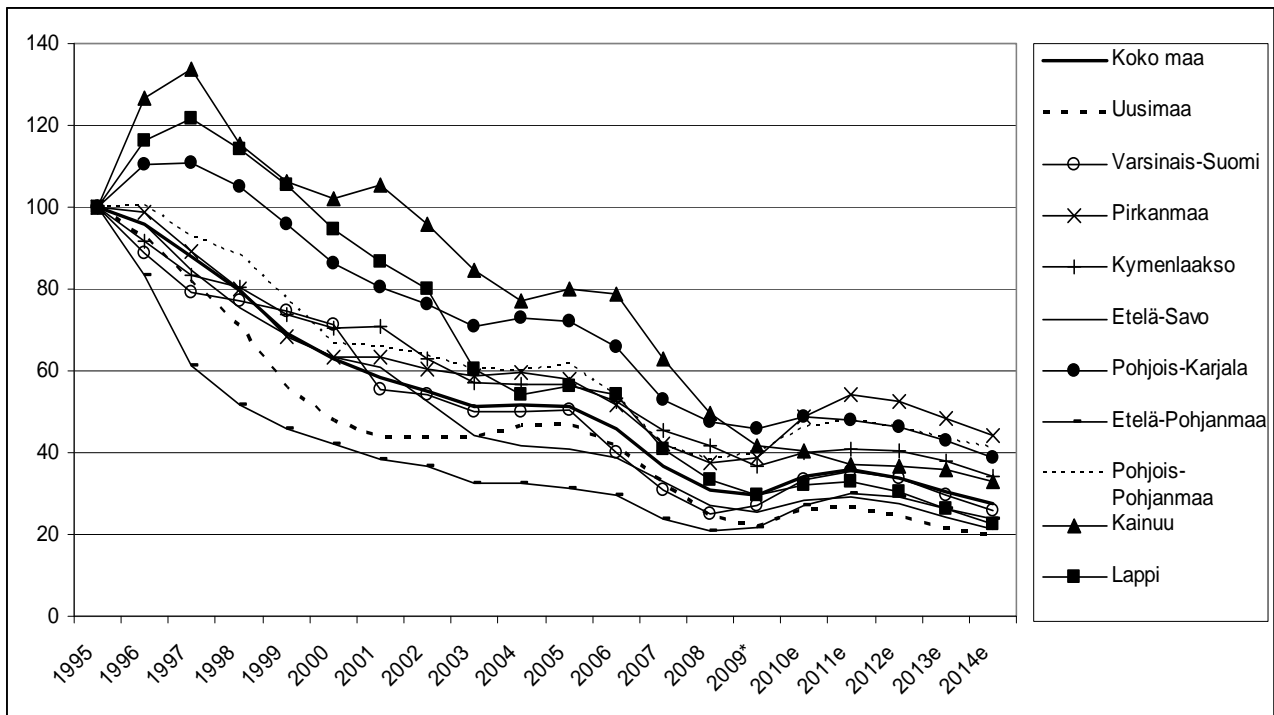
Taantuma on työttömyyden kasvun osalta jäämässä ennakoitua lyhyemmäksi eikä alueilla koeta 1990-luvun alun lamajakson kaltaista romahdusta, jolloin työttömyys nousi koko maassa 16 %:n tasolle ja Pohjois- ja Itä-Suomessa yli 20 %:n. Maakuntien väliset työttömyyserot eivät myöskään ole kasvaneet ja työttömyys alenee kaikilla alueilla.

Kuvio 14. Työttömyysaste maakunnittain vuosina 2008–2010

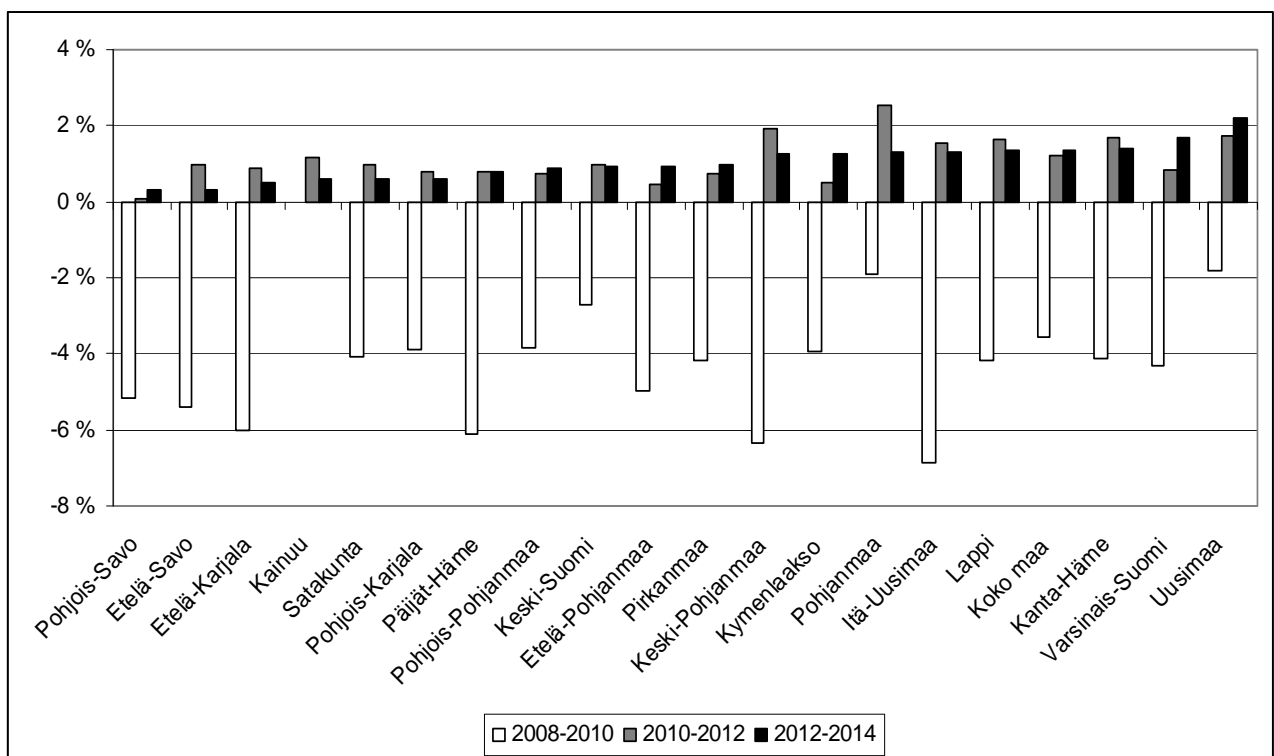
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Kuvio 15. Pitkäaikaistyöttömyyden kehitys (trendi, 1995=100) eräissä maakunnissa 1995–2009 ja 2009–2014 *)

Lähde: TEM:n työllitystilasto, *) Etla, maakunnittainen ennuste

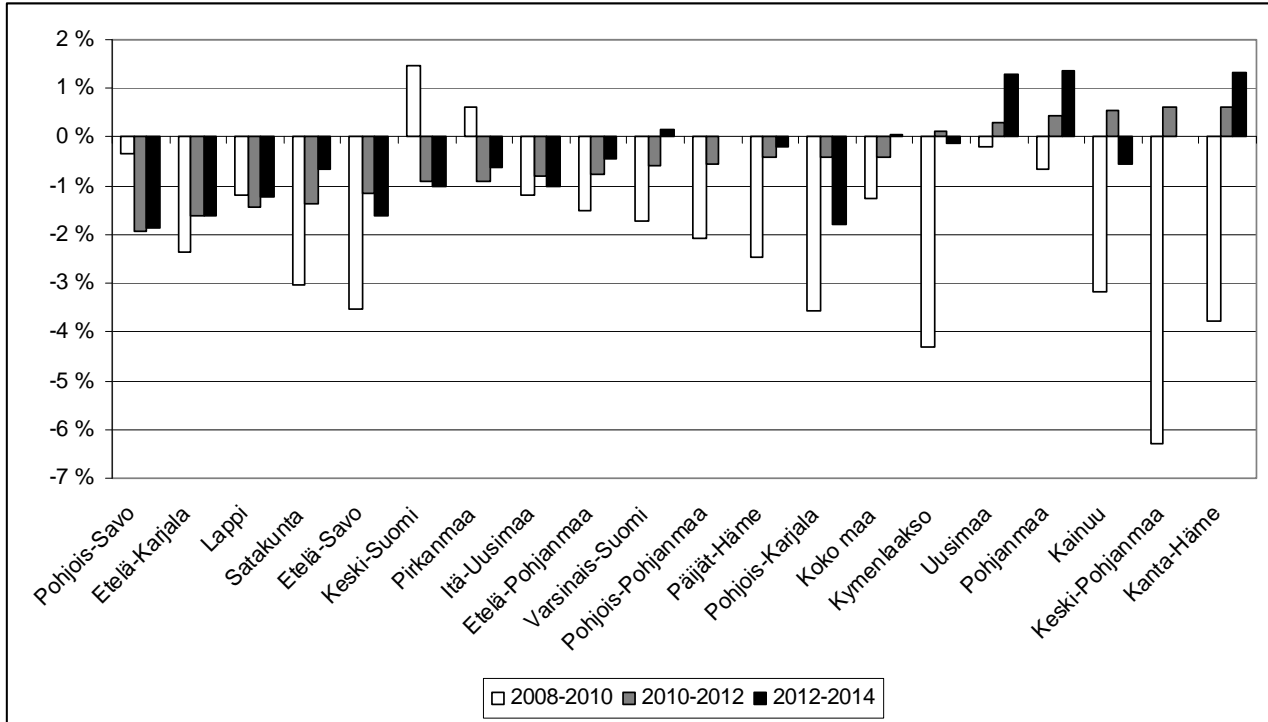
Kuvio 16. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2008–2010, 2010–2012 ja 2012–2014

Lähde: Etla:n maakunnittainen ennuste 11/2010

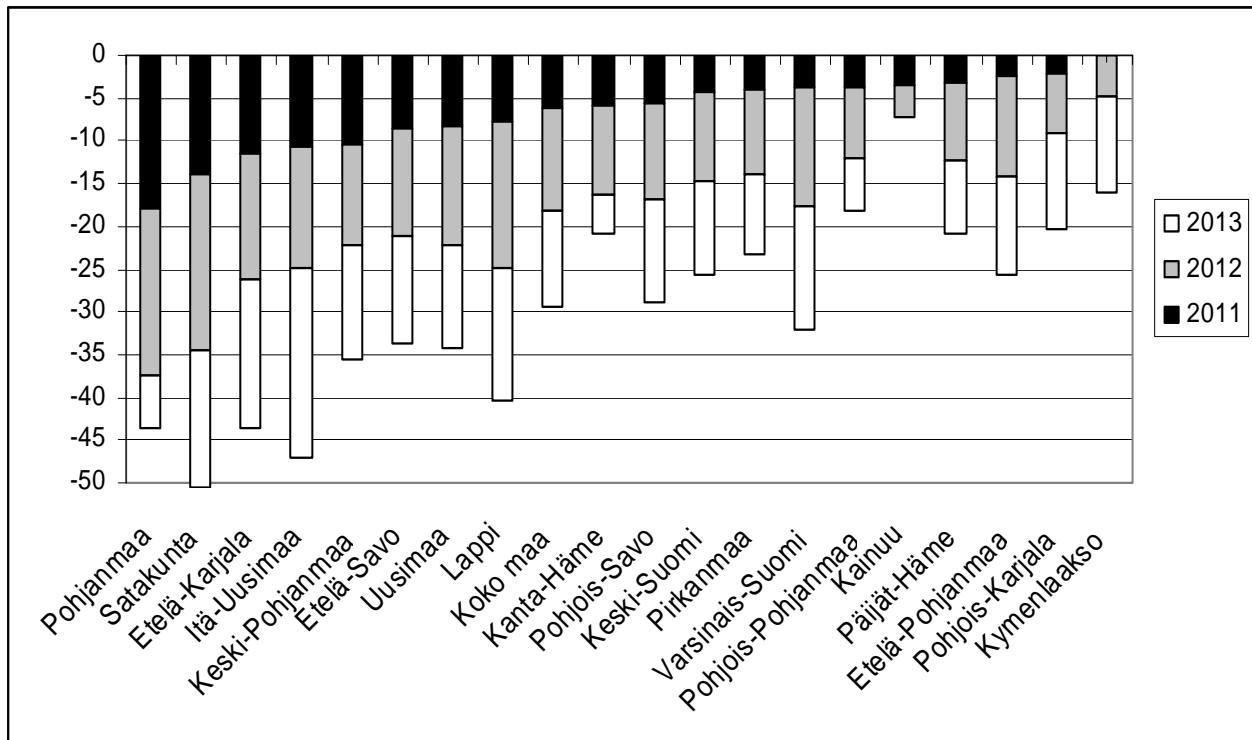
Etlan ennusteen mukaan työllisten määrän kääntyy kaikissa maakunnissa kasvuun vuosina 2010–2012. Sen sijaan työvoiman määrän arvioidaan kasvavan enää muutamassa maakunnassa, mikä johtuu työvoiman ikärakenteesta ja kasvavasta poistumasta eläkkeelle.

Kuvio 17. Työvoiman määrän muutos (%) maakunnittain 2008–2010, 2010–2012 ja 2012–2014

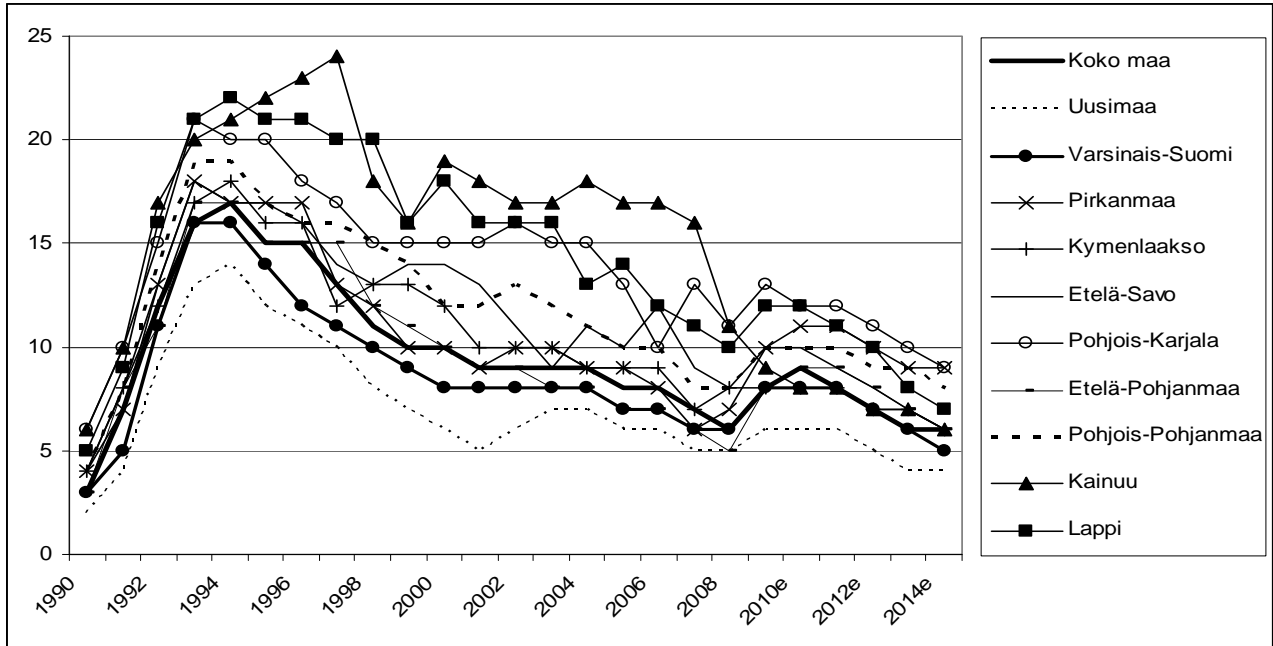

Lähde: Etla:n maakunnittainen ennuste 11/2010

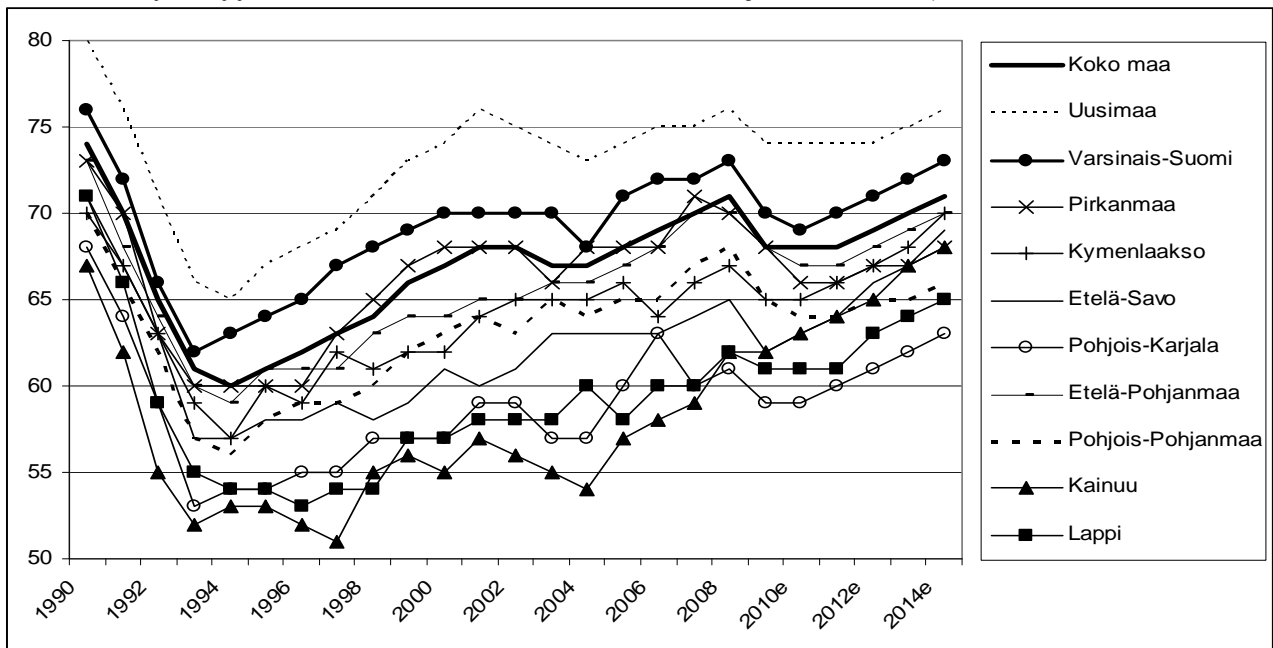
Kuvio 18. Työttömien määrän muutos (%) maakunnittain 2011–2013

Lähde: Etla:n maakunnittainen ennuste 11/2010

Kuvio 19. Työttömyysaste eräissä maakunnissa 1990–2010 ja 2010–2014*)

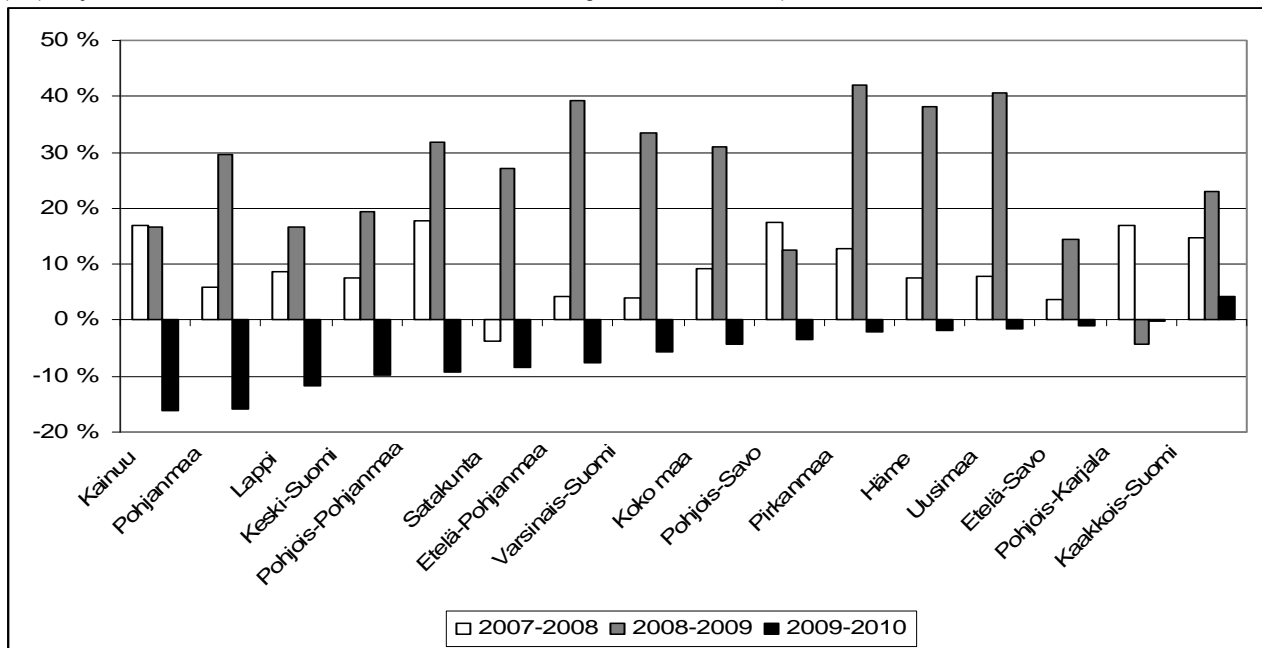
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus, *) Etlä, maakunnittainen ennuste

Kuvio 20. Työllisyysaste eräissä maakunnissa 1990–2010 ja 2010–2014*)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus, *) Etlä, maakunnittainen ennuste

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömien työnhakijoiden määrän kasvu hidastui vuonna 2010 ja kääntyi laskuun vuoden lopussa. Määrä väheni nopeimmin Kainuussa, Pohjanmaalla ja Lapissa, mutta kasvoi edelleen Kaakkois-Suomessa.

Kuvio 21. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömien työnhakijoiden määrän muutos (%) ely-keskuksittain 2007–2008, 2008–2009 ja 2009–2010 *)

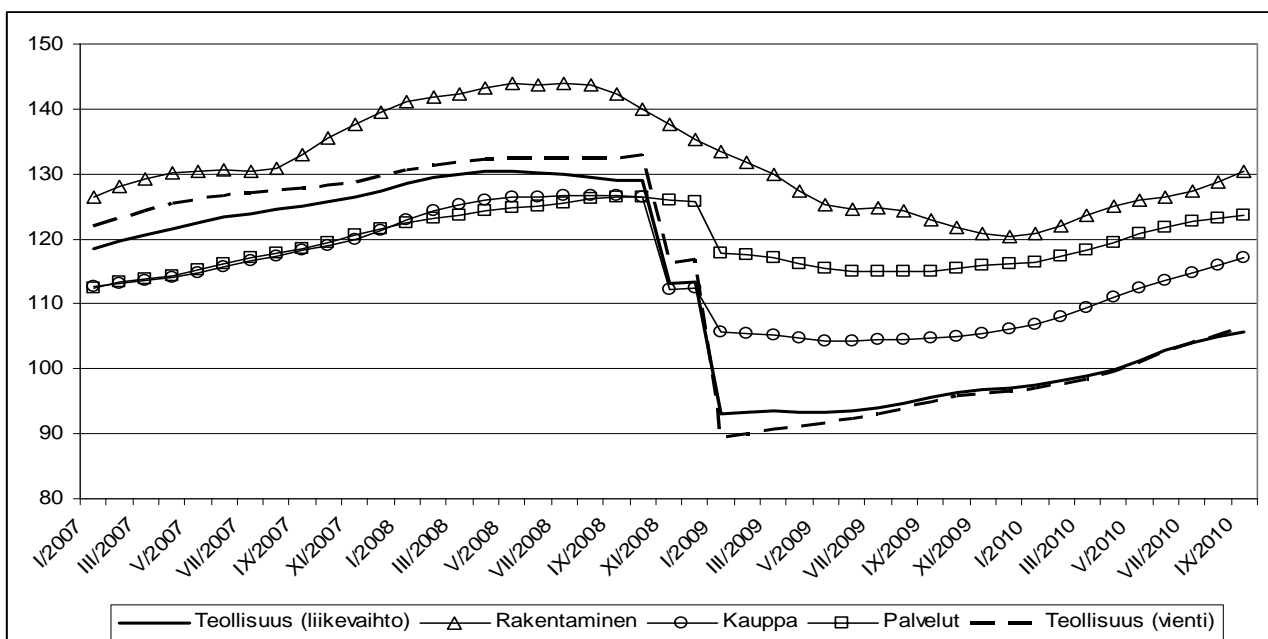

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus, *) joulukuun tiedot

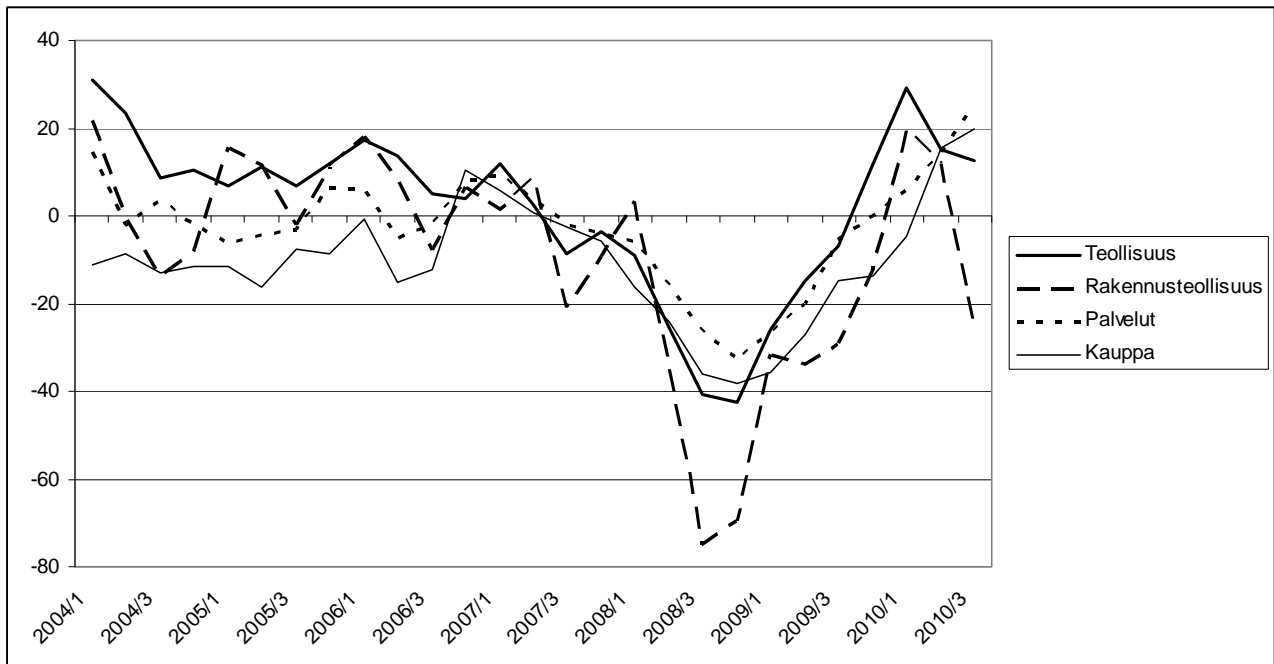
3.2. Yritysten liikevaihto ja vienti

Yritystoiminnan liikevaihto ja palkkasumma kasvoivat nousukaudella 2004–2008, jonka jälkeen kasvu hidastui ja vuoden 2008 lopulla tapahtui kaikilla toimialoilla jyrkkä käänne alaspäin. Erityisesti teollisuuden liikevaihdon ja viennin pudotus oli nopea ja syvä, mutta liikevaihto kääntyi lievälle kasvu-uralle jo vuoden 2009 lopussa. Kasvua tapahtui erityisesti kaupan ja rakentamisen alalla ja se voimistui vuoden 2010 aikana.

Kuvio 22. Liikevaihdon kehitys (trendi) toimialoittain vuosina 2007–2010

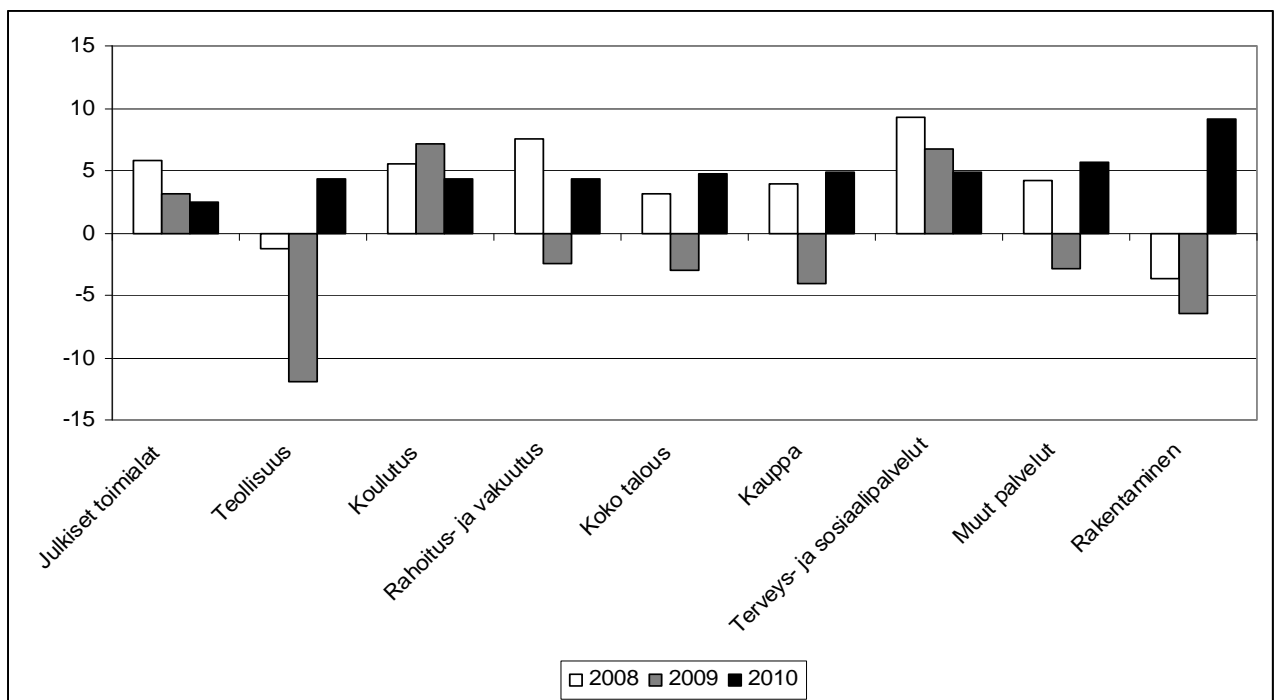

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 23. Suhdannenäkymät lähitulevaisuudessa toimialoittain 2004–2010, saldo

Lähde: EK suhdannebarometri

EK:n suhdannebarometrin mukaan toimialojen suhdannenäkymät ovat nousseet vuoden 2008 lopun pohjakosketuksen jälkeen vuoden 2010 toiselle neljännekselle saakka, jolloin teollisuuden ja rakentamisen näkymät jälleen heikkenivät. Vuoden 2010 lopulla erityisesti rakennusteollisuuden suhdannenäkymät kääntyivät laskuun. Luottamus talouden kehitykseen on barometrin mukaan muiden toimialojen osalta varsin korkealla tasolla.

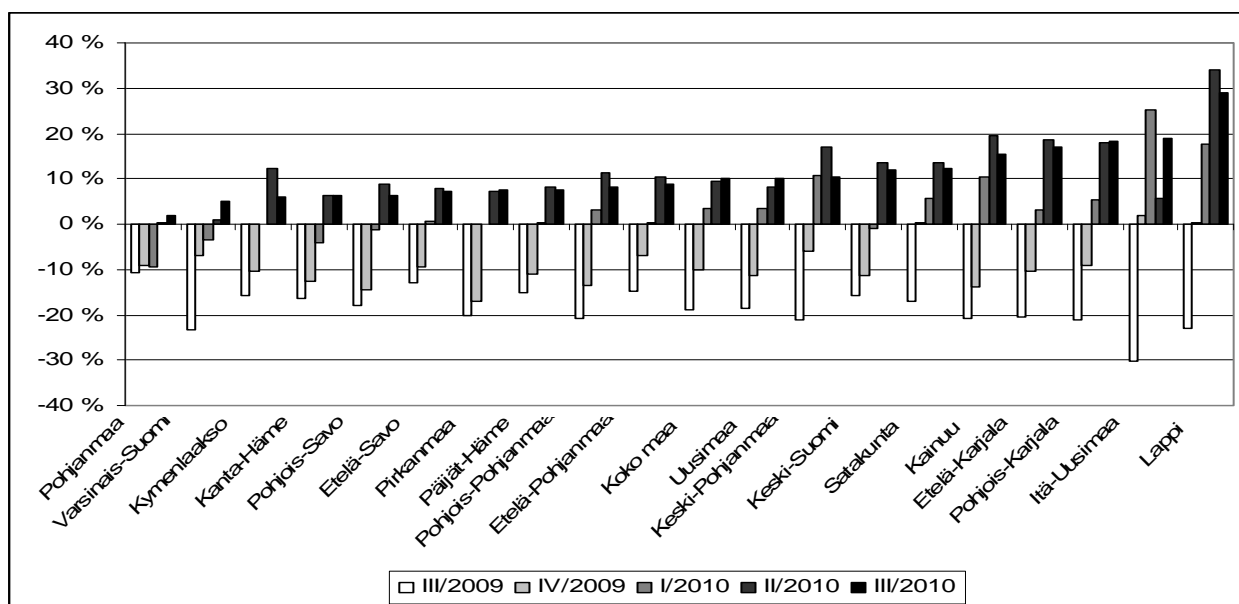
Kuvio 24. Palkkasumman muutos toimialoittain 2008–2010*)

Lähde: Tilastokeskus, *) vertailukohtana marraskuun tiedot

Palkkasumma kääntyi useilla toimialoilla laskuun vuoden 2009 aikana, mutta palasi kaikilla toimialoilla jälleen kasvu-uralle vuoden 2010 aikana.

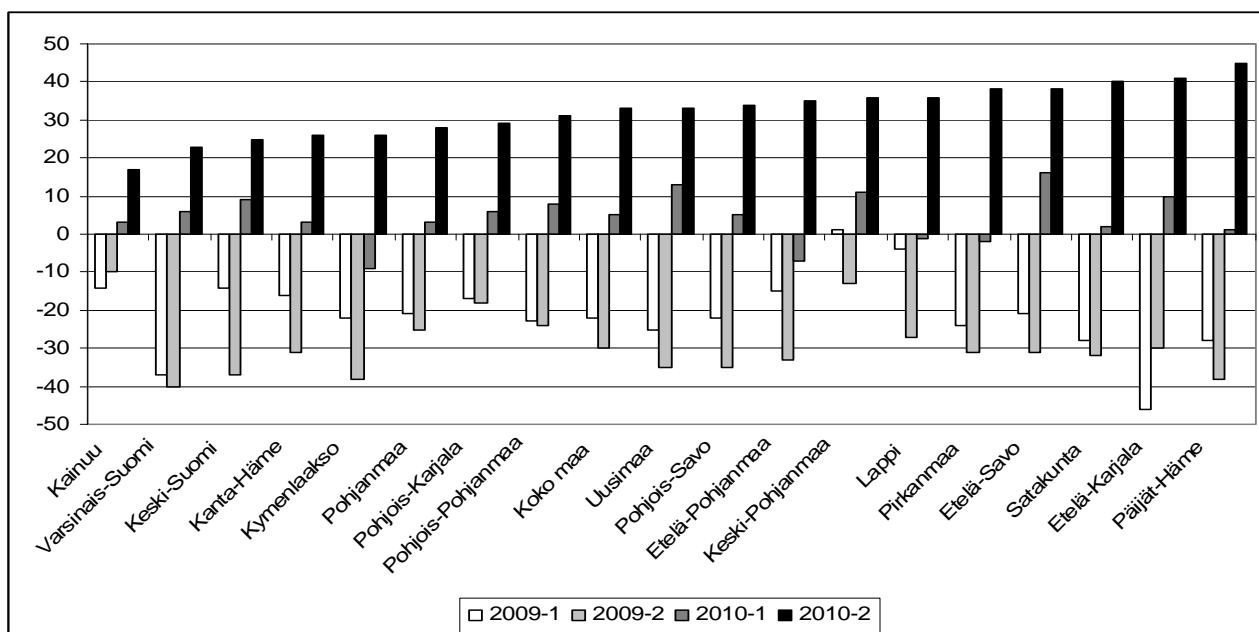
Yritystoiminnan kokonaisliikevaihto jatkoi vuoden 2008 lopussa alkanutta laskuaan vielä vuoden 2009 loppupuolella. Kuitenkin keväällä 2010 liikevaihdon määrä alkoi jälleen kasvaa useimmissa maakunnissa ja vuoden lopussa liikevaihto kasvoi kaikissa maakunnissa. Erityisen hyvin ovat vuoden 2010 aikana menestyneet Itä-Uusimaa, Lappi ja Pohjois-Karjala. Hitainta kasvu oli Pohjanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Kymenlaaksossa.

Kuvio 25. Kokonaisliikevaihdon muutos maakunnittain, neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

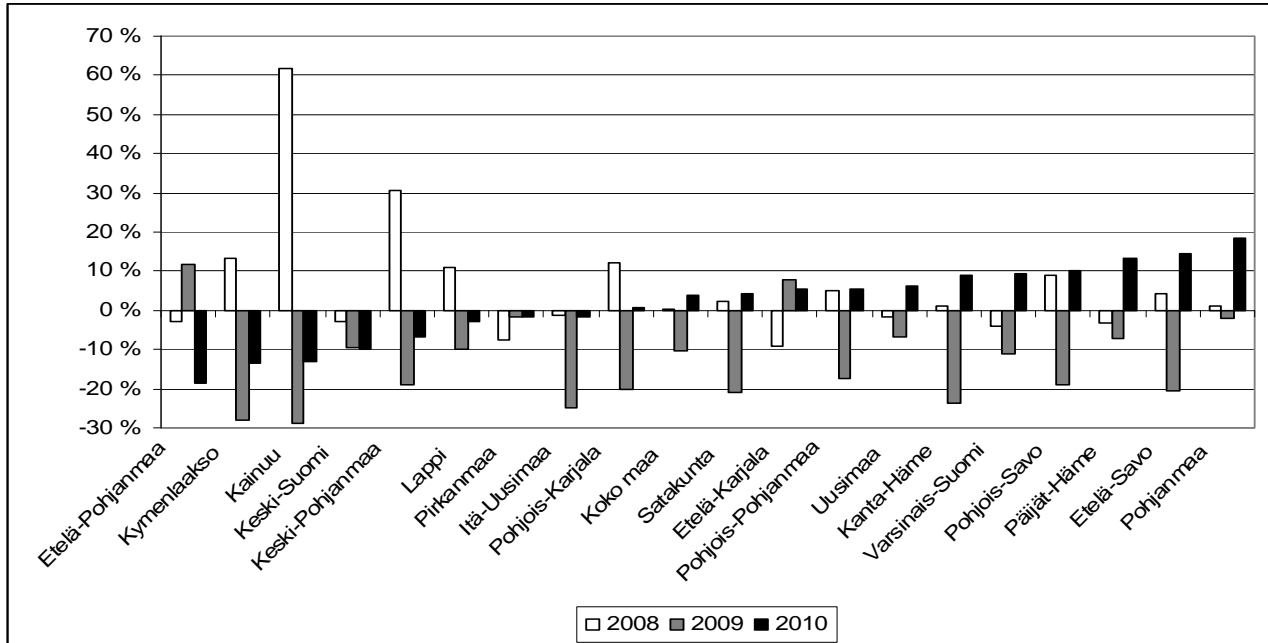
Kuvio 26. Pk-yritysbarometrin arvio yleisestä suhdannetilanteesta edelliseen vuoteen verrattuna maakunnittain 2009–2010, saldo

Lähde: Suomen Yrittäjät, Finnvera, TEM

Pk-yritysbarometrin mukaan vuoden 2010 loppupuolen suhdannetilanne arvioitiin kaikissa maakunnissa paremmaksi kuin vuotta aikaisemmin. Myönteisimmin kehitysnäkymiä arvioitiin Päijät-Hämeessä, Etelä-Karjalassa ja Satakunnassa. Heikointa suhdannekehityksen uskotaan olevan Kainuussa, Varsinais-Suomessa ja Keski-Suomessa.

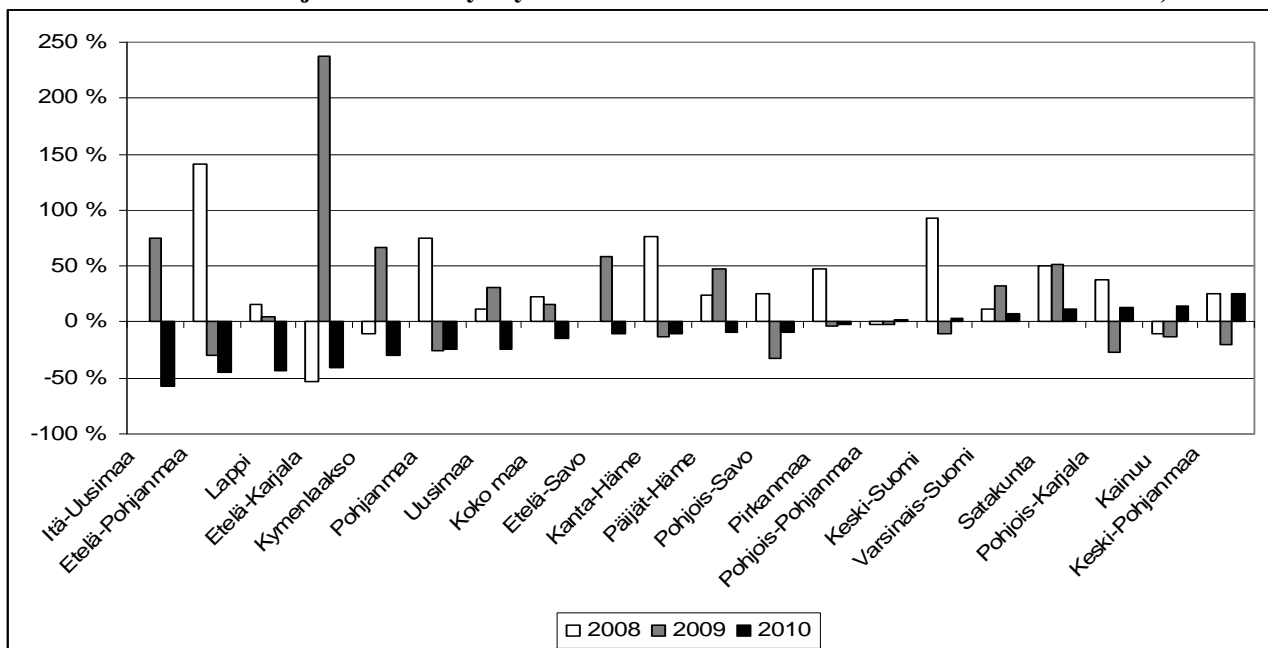
Kuvio 27. Aloittaneiden yritysten määrän muutos maakunnittain 2008–2010*)

Lähde: Tilastokeskus *) 3. neljänneksen tiedot

Aloittaneiden yritysten määrä kasvoi vuoden 2010 aikana suurimmassa osassa maakuntia vuoden 2009 voimakkaan laskun jälkeen. Suhteellisesti eniten uusien yritysten määrä kasvoi syksyllä 2010 Päijät-Hämeessä, Etelä-Savossa ja Pohjanmaalla. Sen sijaan Etelä-Pohjanmaalla, Kymenlaaksossa ja Kainuussa aloittaneiden yritysten määrä laski edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Kuvio 28. Konkurssiin joutuneiden yritysten määrän muutos maakunnittain 2008–2010*)

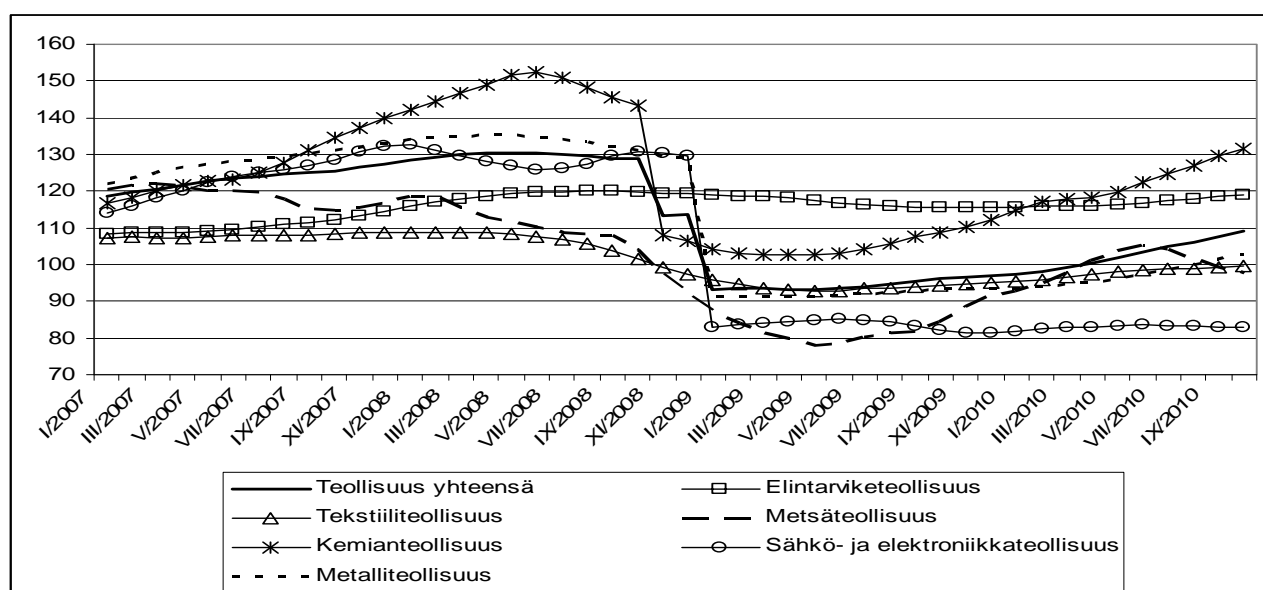

Lähde: Tilastokeskus *) 2. neljänneksen tiedot

Konkurssiin joutuneiden yritysten määrä kasvoi kaikissa maakunnissa voimakkaasti vuonna 2009. Keväällä 2010 kasvu taittui ja määrä kasvoi enää seitsemässä maakunnassa. Koko maassa konkurssien määrä väheni tammi-heinäkuussa 15 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Voimakkaimmin määrä laski Itä-Uudellamaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Lapissa. Konkurssien määrä kasvoi vielä jonkin verran Keski-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa.

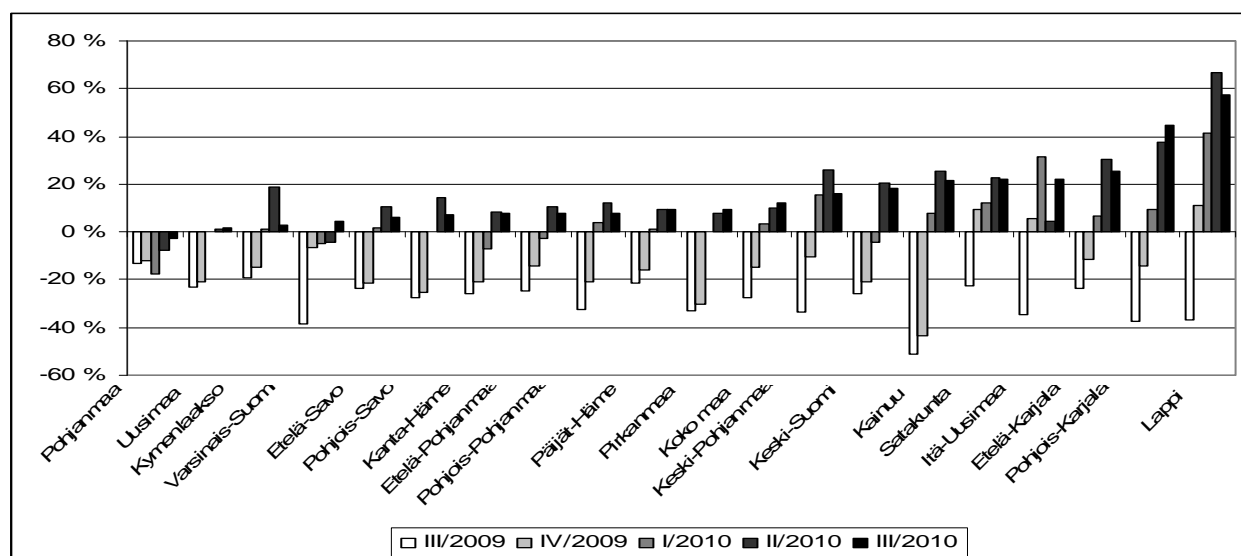
Teollisuuden ja viennin liikevaihto alkoi supistua vuoden 2008 aikana ja varsinainen romahdus tapahtui vuoden 2009 alussa. Suurinta pudotus oli sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa, metalliteollisuudessa sekä kemianteollisuudessa. Toipuminen on ollut melko nopeaa ja varsinkin kemianteollisuus on lähtenyt uuteen nousuun vuoden 2010 loppua kohti. Sen sijaan sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa ei toipumista ollut vielä syksyllä 2010 tapahtunut ja myös metsäteollisuuden hidas kasvu näyttää pysähtyneen.

Kuvio 29. Teollisuuden liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2007–2010

Lähde: Tilastokeskus

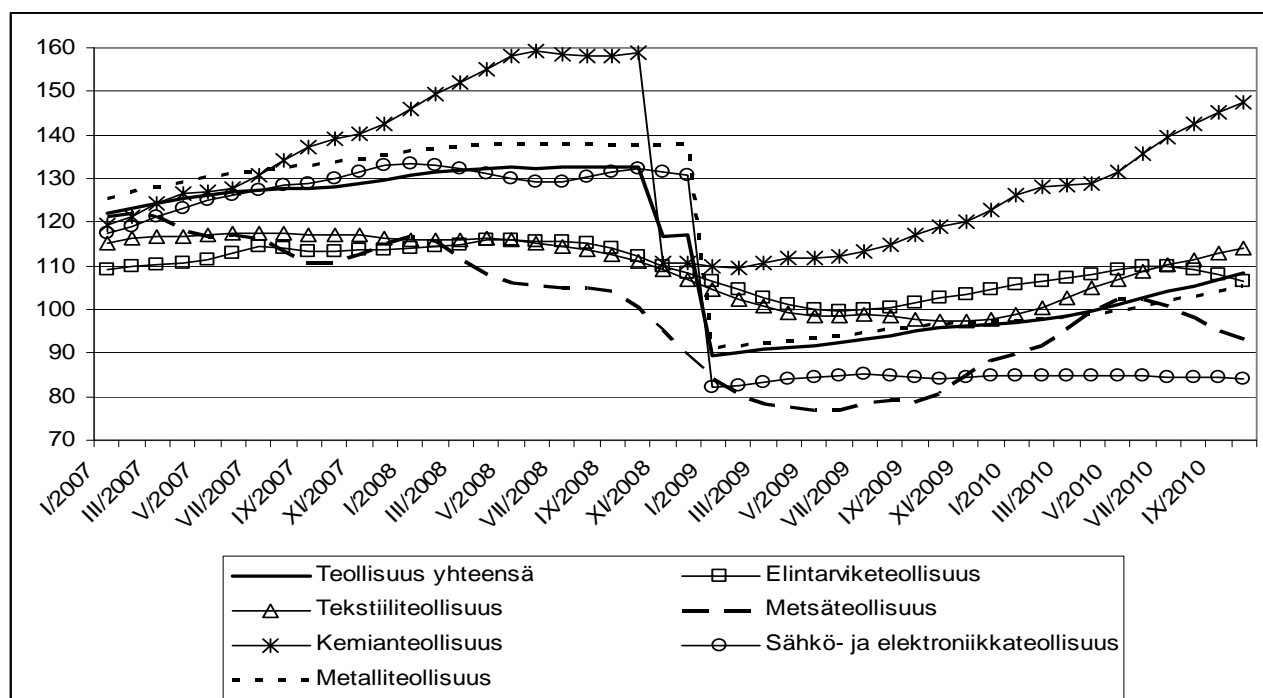
Kuvio 30. Teollisuuden liikevaihdon vuosimuutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

Teollisuuden liikevaihto väheni vuoden 2009 aikana kaikissa maakunnissa. Vuoden 2010 kolmannelle neljännekselle tultaessa liikevaihto kasvoi jälleen kaikissa maakunnissa Pohjanmaata lukuun ottamatta. Erityisesti Lapin, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan teollisuus näyttää toipuneen hyvin taantumasta.

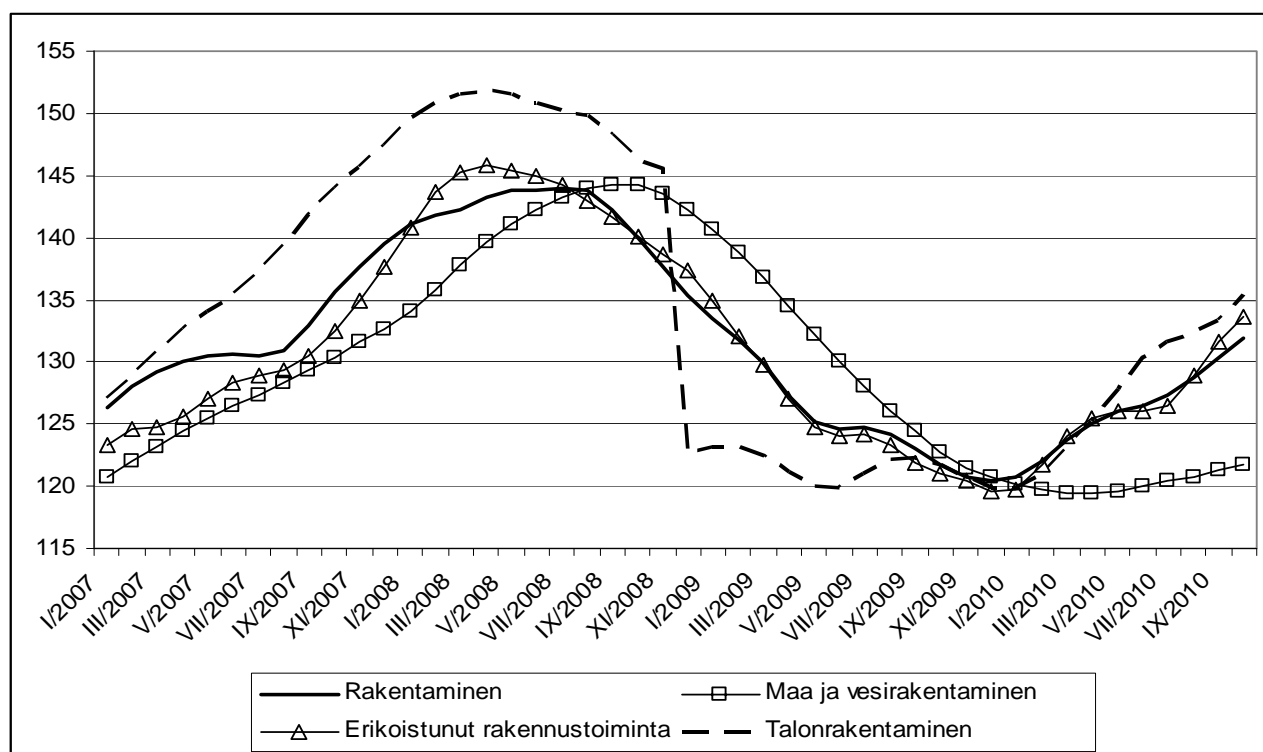
Kuvio 31. Teollisuuden viennin muutos (trendi) sektoreittain 2007–2010

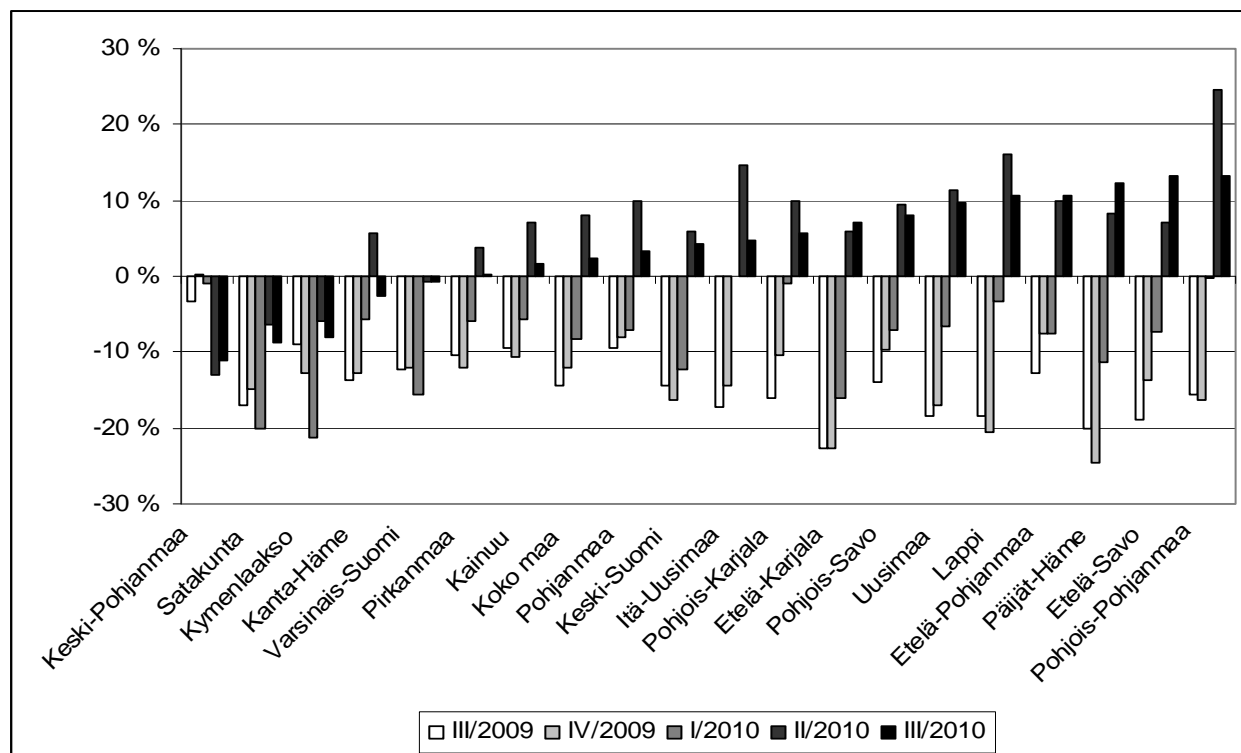
Lähde: Tilastokeskus

Teollisuuden viennin kehitys heijastelee liikevaihdon näkymiä. Kemianteollisuudessa viennin kasvu on nopeutunut vuoden loppua kohti, kun taas metsäteollisuuden vienti on hidastunut selvästi samalla ajanjaksolla.

Rakentamisen sektorilla yritysten liikevaihto kasvoi voimakkaasti nousukaudella 2004–2008, mutta talouden taantuessa kasvu pysähtyi ja kääntyi voimakkaaseen laskuun vuoden 2008 lopulla. Pudotus jatkui aina vuoden 2009 viimeiselle neljännekselle asti, mutta kääntyi jälleen nousuun maa- ja vesirakentamista lukuun ottamatta keväällä 2010. Rakentamisen liikevaihto laski vuoden 2009 aikana kaikissa maakunnissa, mutta alkoi suurimmassa osassa maakuntia jälleen kasvaa keväällä 2010. Syksyllä 2010 kasvu oli voimakkainta Pohjois-Pohjanmaalla, Etelä-Savossa ja Päijät-Hämeessä. Liikevaihto laski vielä hieman Keski-Pohjanmaan, Kymenlaakson ja Satakunnan maakunnissa.

Kuvio 32. Rakentamisen liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2007–2010

Lähde: Tilastokeskus

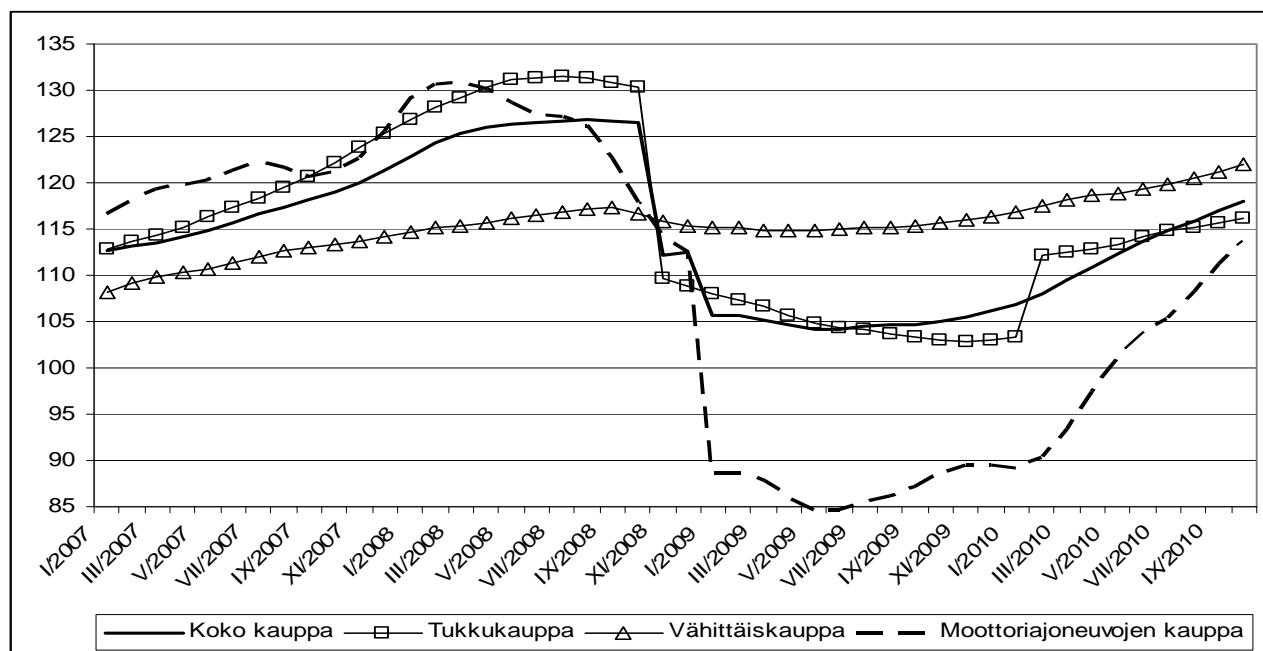
Kuvio 33. Rakentamisen liikevaihdon muutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

Kaupan liikevaihdon pitkään jatkunut myönteinen kehitys pysähtyi vuoden 2008 puolivälissä ja kääntyi laskuun. Vähittäiskauppa selvisi kuitenkin kohtuullisen hyvin ja sen liikevaihto pysyi lähes ennallaan vuoden 2009 aikana. Vuoden 2010 aikana toipuminen oli erityisen nopeaa moottoriajoneuvojen kaupassa, jossa pudotus oli voimakkainta vuotta aikaisemmin.

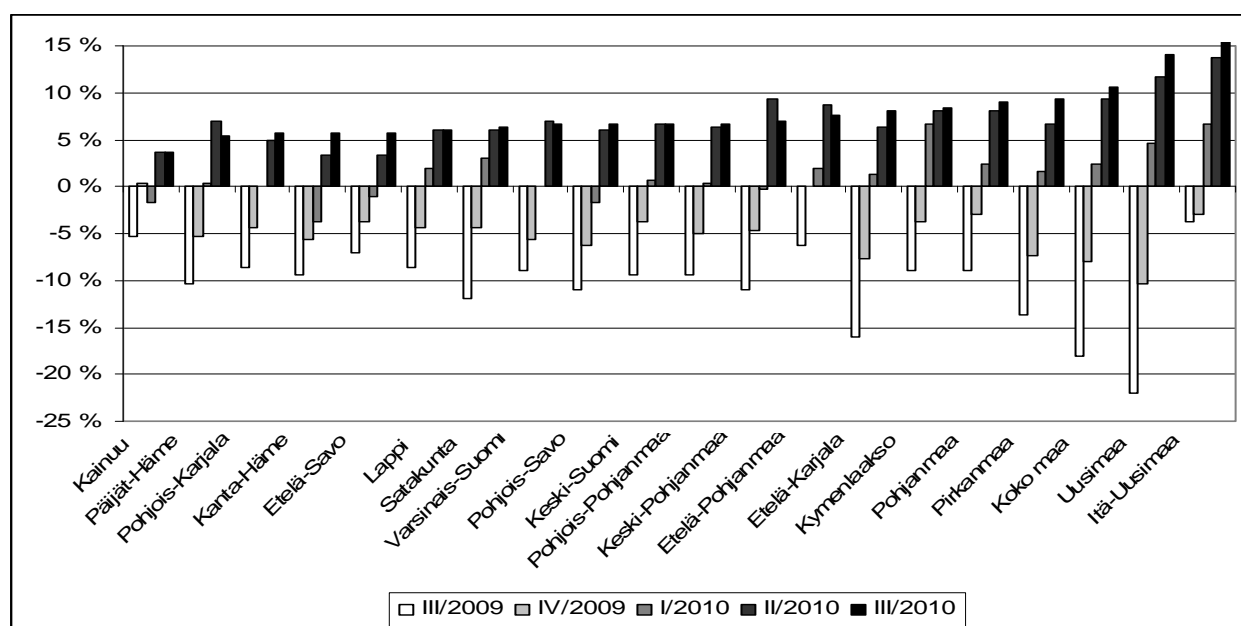
Vuoden 2009 taantumisen jälkeen kaupan liikevaihto kääntyi keväällä 2010 jälleen positiiviseksi kaikissa maakunnissa. Voimakkainta kasvu oli Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Pohjanmaalla ja hitainta Kainuussa, Päijät-Hämeessä ja Pohjois-Karjalassa.

Kuvio 34. Kaupan liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2007–2010

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 35. Kaupan liikevaihdon muutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2009–2010

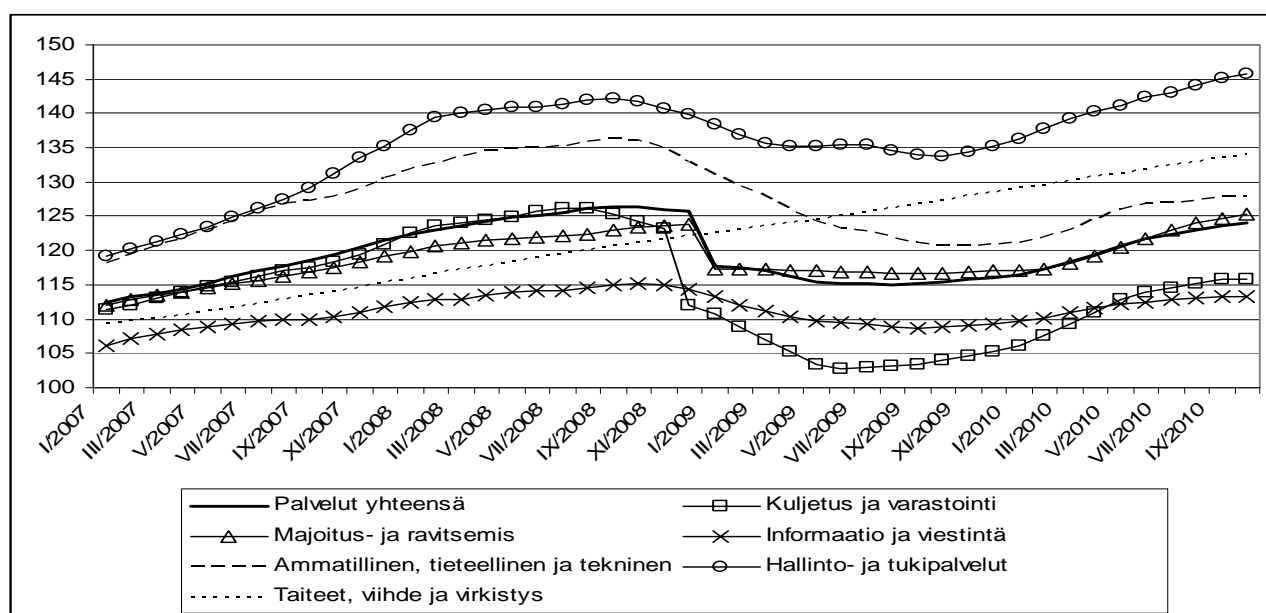

Lähde: Tilastokeskus

Palvelusektorin liikevaihto kehittyi myönteisesti vuosien 2001–2007 aikana, ja kasvu pysyi 5 % - 10 %:n tasolla myös vuoden 2008 alkupuolella. Vuoden lopulla alkanut liikevaihdon lasku tuntui erityisesti kuljetuksen ja varastoinnin sektoreilla, mutta myös muut sektorit kääntyivät laskuun taide- ja virkistyspalveluita lukuun ottamatta. Laskusuunta jatkui 2009 loppuun saakka, mutta vuoden 2010 keväällä alkanut lievä nousu kiihtyi vuoden loppua kohti.

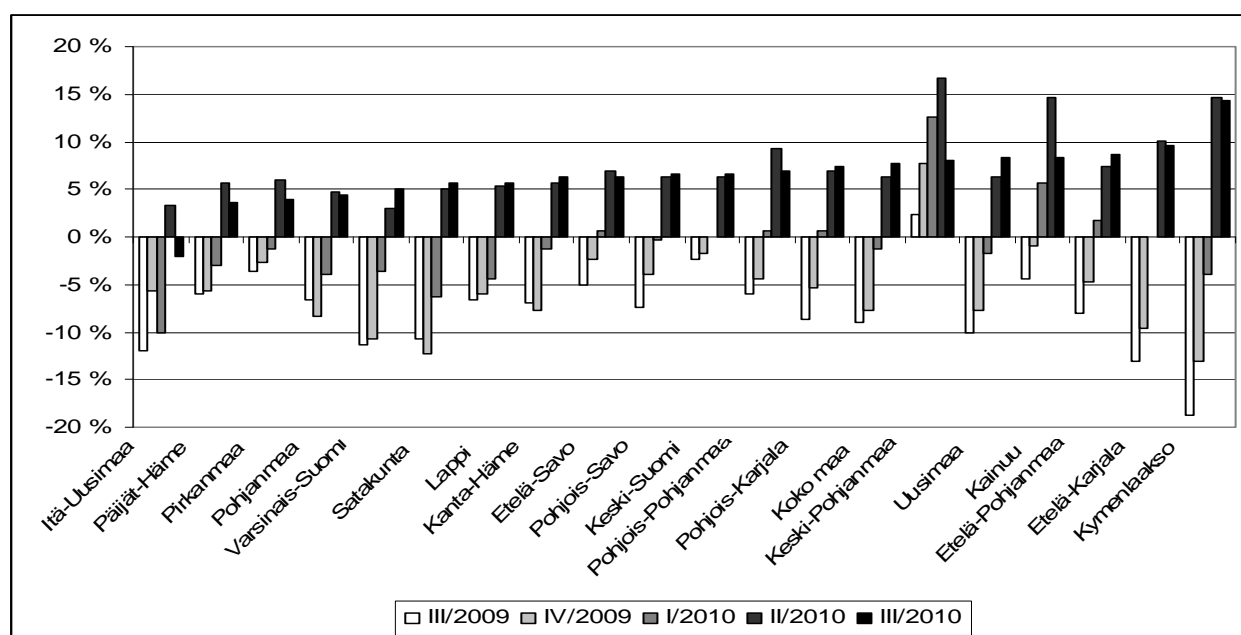
Palvelujen liikevaihto laski vuoden 2009 aikana kaikissa maakunnissa, mutta vuoden 2010 keväällä päästiin kasvu-uralle lähes kaikissa maakunnissa. Voimakkainta kasvu oli Etelä-Pohjanmaalla, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa.

Kuvio 36. Palvelujen liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2007–2010

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 37. Palvelujen liikevaihdon muutos maakunnissa, neljännesvuosittain 2009–2010

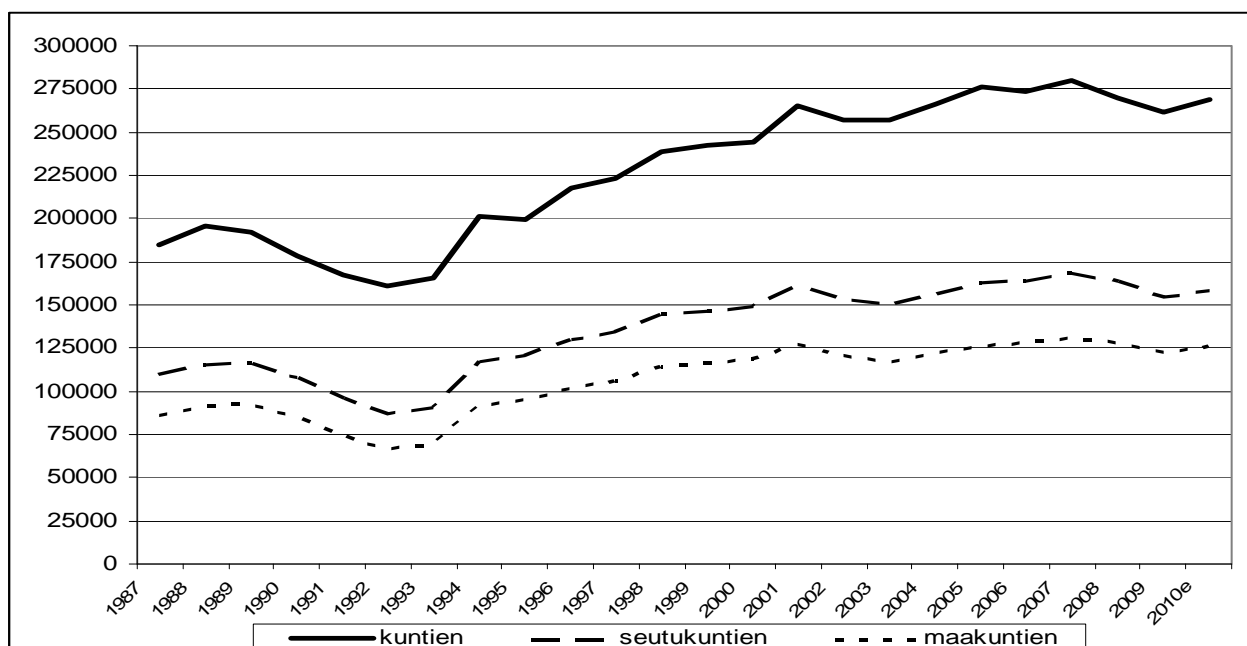

Lähde: Tilastokeskus

3.3. Alueiden väestönkehitys ja muuttoliike

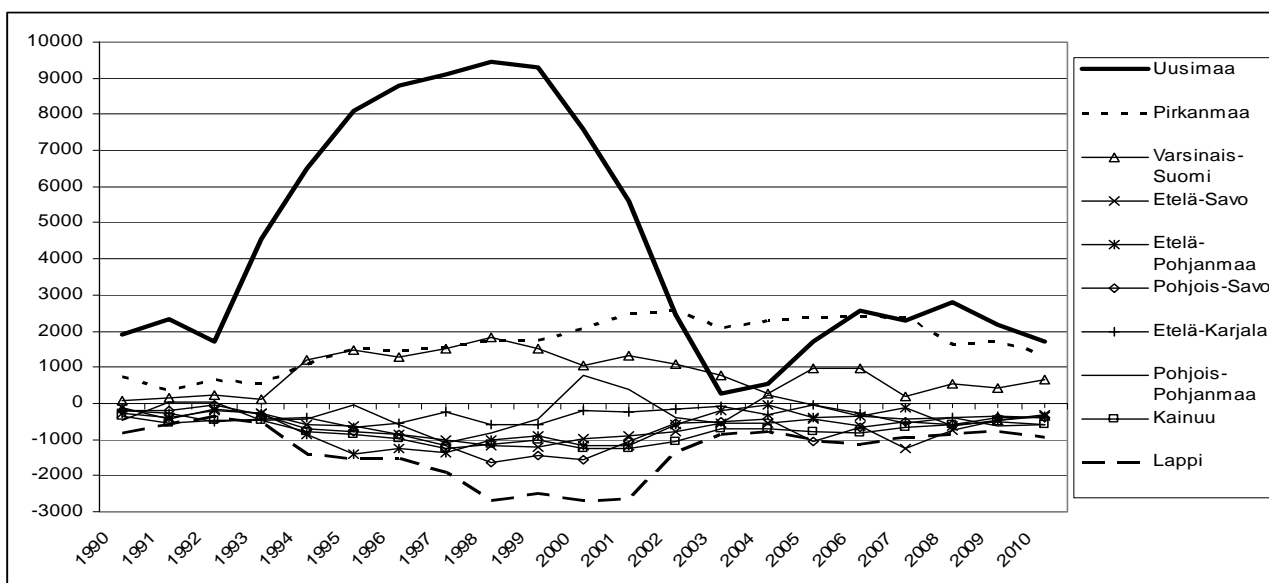
Vuosien 2004–2008 nopeasta talouskasvusta huolimatta alueiden välinen muuttoliike pysyi suhteellisen tasapainoisena, vaikkakin keskittyminen alueiden keskuksiin jatkui. Talouden taantuessa tapahtui maassamuutossa vuonna 2009 lievää hidastumista sekä kuntien välisen, seutukuntien välisen että maakuntien välisen muuttoliikkeen osalta. Vuoden 2010 aikana maassamuutto on jälleen hieman voimistunut.

Kuvio 38. Alueiden välinen muuttoliike 1990–2010

Lähde: Tilastokeskus

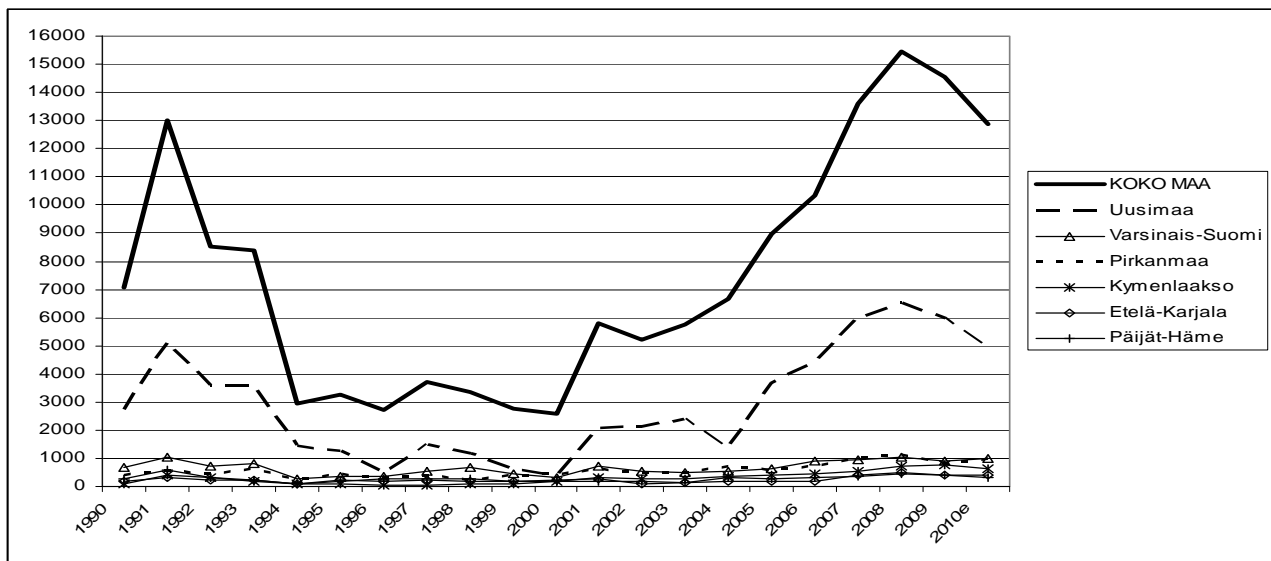
Kuvio 39. Maan sisäisen muuttoliikkeen nettomuutto vuosina 1990–2010 eräissä maakunnissa

Lähde: Tilastokeskus

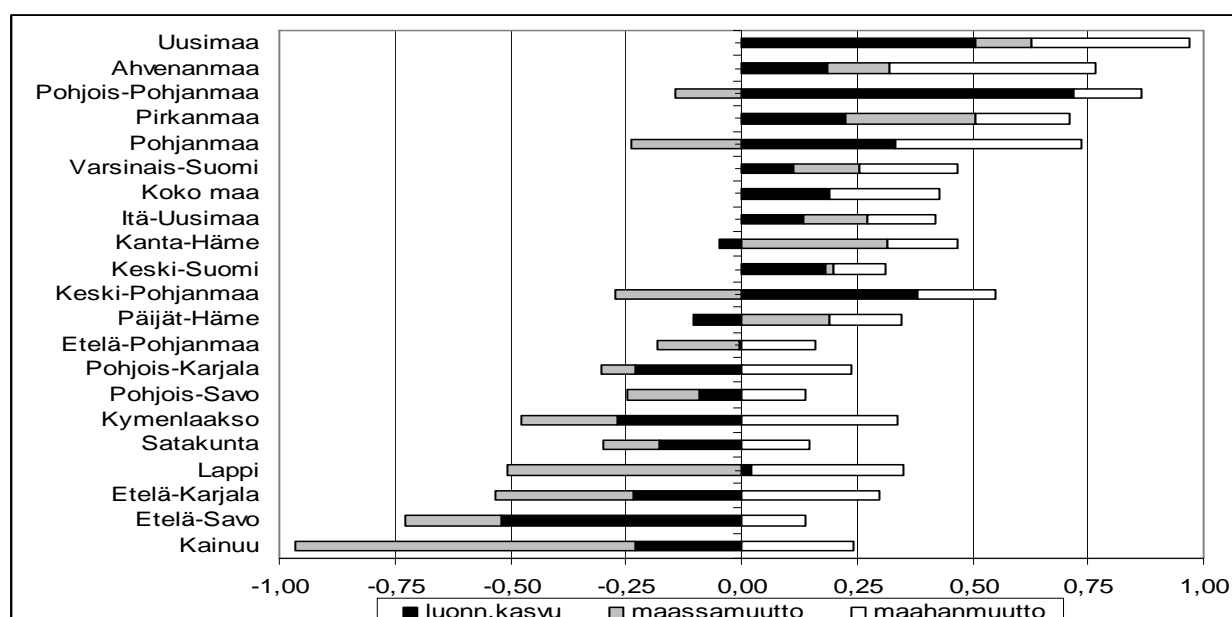
Uudenmaan osalta maan sisäisen muuttoliikkeen muuttovoitto on viime vuosina pysytellyt alle 3000 hengen, kun se oli huippuvuonna 1998 lähes 10 000 henkeä. Muuttovoitot ovat viime vuosina jakautuneet usealle maakunnalle ja erityisesti Pirkanmaan muuttovoitto on määrällisesti jo Uudenmaan tasolla. Myös Kanta-Häme sekä Päijät-Häme ovat selkeästi muuttovoittoa saavia maakuntia. Suurimpien tappioalueiden kuten Kainuu, Lappi ja Pohjois-Savo muuttotappiot ovat vaihdelleet viime vuosina, mutta pysyneet selvästi pienempinä kuin 1990-luvun lopulla. Maahanmuuton nettovoitto oli huipussaan vuonna 2008 yli 15 000 henkeä. Sen jälkeen nettovoitto on laskenut ja oli vuonna 2009 noin 14000 ja vuonna 2010 noin 13000 henkeä. Uudenmaan osuus maahanmuuton nettovoitosta on ollut yli 40%, mutta vuosina 2009-2010 tapahtunut väheneminen kohdistui suurelta osin Uudellemaalle.

Kuvio 40. Maahanmuuton nettomäärä koko maassa ja eräissä maakunnissa 1990 - 2010

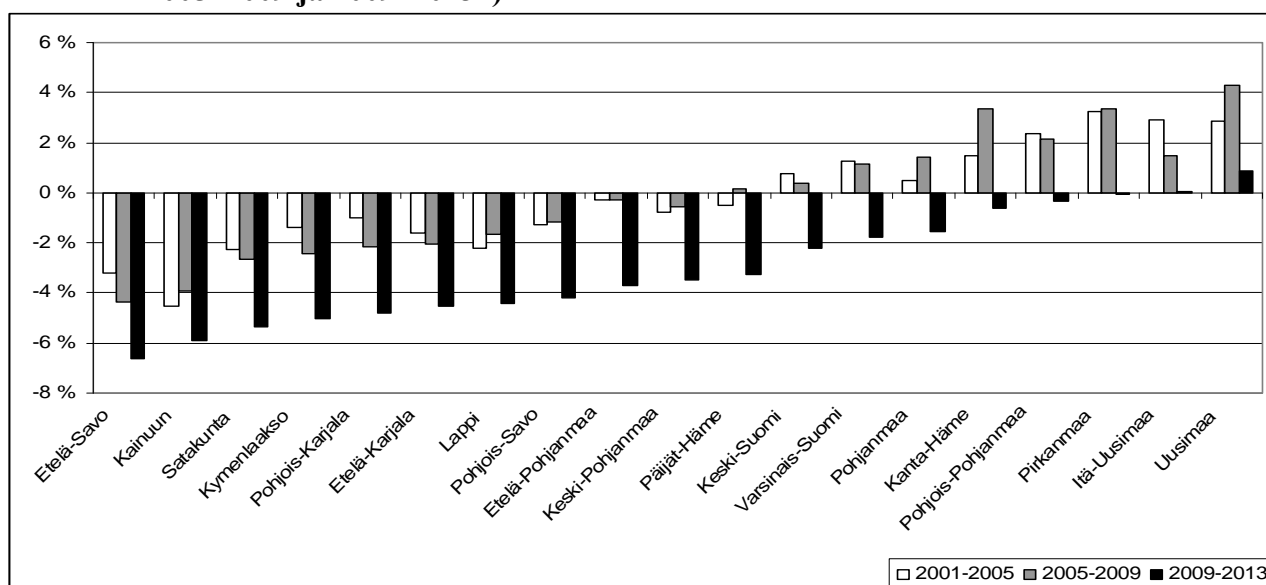
Lähde: Tilastokeskus

Väestönkasvu hidastui hieman koko maassa vuosina 2009 ja 2010 edellisiin vuosiin nähden. Tämä johtuu lähinnä maahanmuuton nettomuuton pienenemisestä, sillä luonnollinen väestönkasvu on pysynyt suhteellisen korkeana. Koko maan väestönkasvu oli vuonna 2010 noin 23 000 henkeä, mikä on noin 2000 vähemmän kuin vuonna 2009. Maakunnista väestönkasvu oli määrällisesti ja suhteellisesti suurinta Uudellamaalla, joissa kaikki kasvun osatekijät olivat positiivisia. Muuttovoiton supistuminen kuitenkin hidasti Uudenmaan väestönkasvua, joka oli vuonna 2010 noin 1500 henkeä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kun tarkastellaan suhteellista kasvua niin Pohjois-Pohjanmaa on korkean syntyvyyden ja nuoren ikärakenteen ansiosta luonnollisen väestönkasvun kärkimaakunta. Pirkanmaa ja Kanta-Häme ovat maassamuuton muuttovoiton osalta kärjessä, vaikkakin niiden muuttovoitto on hieman supistunut. Useimmissa väestötappiomaakunnissa väestön väheneminen on jossain määrin hidastunut, mutta ikääntymisen vuoksi luonnollinen kasvu heikkenee jatkuvasti ja väestön kasvua on enää vaikea saavuttaa. Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala, Satakunta ja Pohjois-Savo ovat perinteisiä muuttotappiomaakuntia, mutta vuosina 2009-2010 niiden muuttotappiot ovat selvästi vähentyneet johtuen osaltaan muuttoaktiivisten ikäluokkien (18 – 34-vuotiaat) pienenemisestä. Kymenlaakso ja Etelä-Karjala saavat suhteellisen paljon maahanmuuttajia, mikä ei kuitenkaan riitä korvaamaan luonnollisen kasvun ja maassamuuton aiheuttamaa väestön vähenemistä. Maakuntien sisällä muuttoliike on kohdistunut viime vuosina yhä voimakkaammin maakuntien keskuksiin. Erityisesti pääkaupunkiseutu, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat nopeasti.

Kuvio 41. Väkiluvun muutos osatekijöittäin (%) maakunnissa vuonna 2010

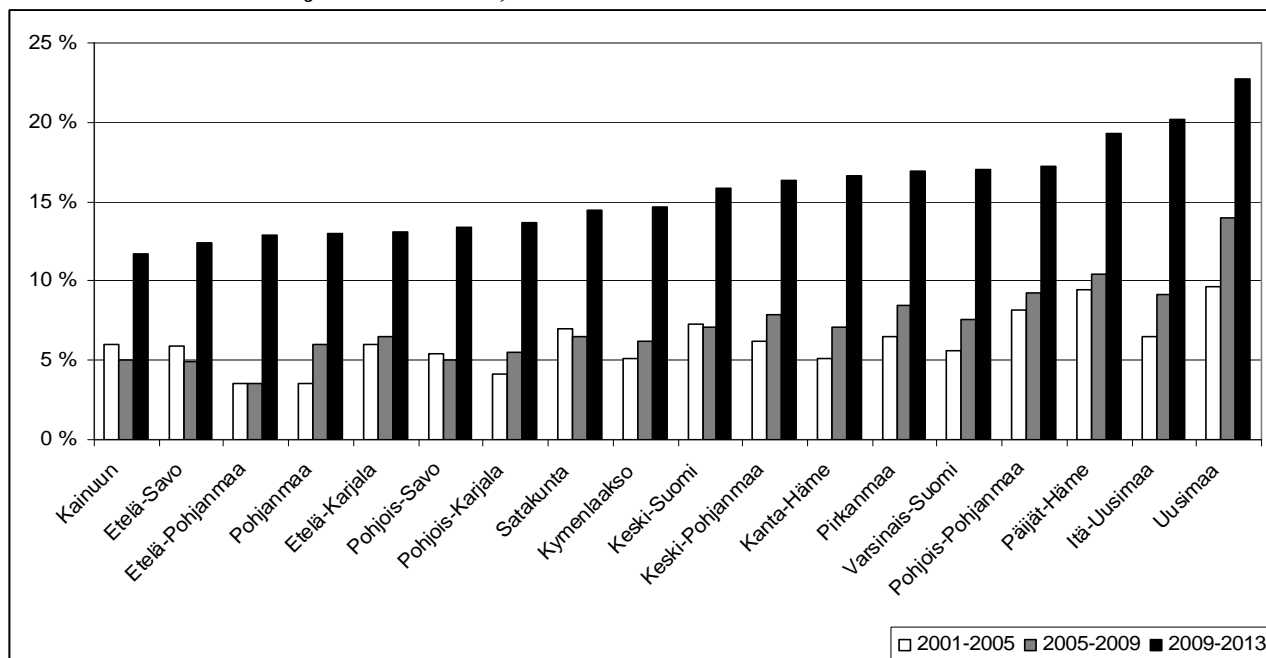
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Monilla alueilla työikäinen väestö on vähentynyt ja vanhusväestö kasvanut jo usean vuoden ajan. Eläkkeelle siirtyminen voimistuu koko ajan ja saavuttaa huippunsa 2010-luvun alkupuolella suurten ikäluokkien tullessa eläkeikään. Työikäisen väestön väheneminen merkitsee yleensä myös työvoiman määrän vähenemistä, mikä heikentää työvoiman saatavuutta ja hidastaa talouskasvua. Yli 64-vuotiaiden määrän kasvunopeus kiihtyy kaksinkertaiseksi kaikissa maakunnissa seuraavan neljän vuoden aikana. Erityisen voimakasta kasvu on alueilla, joissa osuus on ollut alhainen kuten Uusimaa ja Pohjois-Pohjanmaa. Itä-Suomen maakunnissa vanhusten osuus väestöstä on jo tällä hetkellä niin korkea, että määrän kasvu on puolet hitaampaa kuin Uudellamaalla. Korkeimmillaan yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä on yli 25 % useissa Itä-Suomen seutukunnissa ja alimmillaan noin 12 % Oulun seutukunnassa.

Kuvio 42. Työikäisten (15–64 v.) määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2001–2005, 2005–2009 ja 2009–2013*)

Lähde: Tilastokeskus

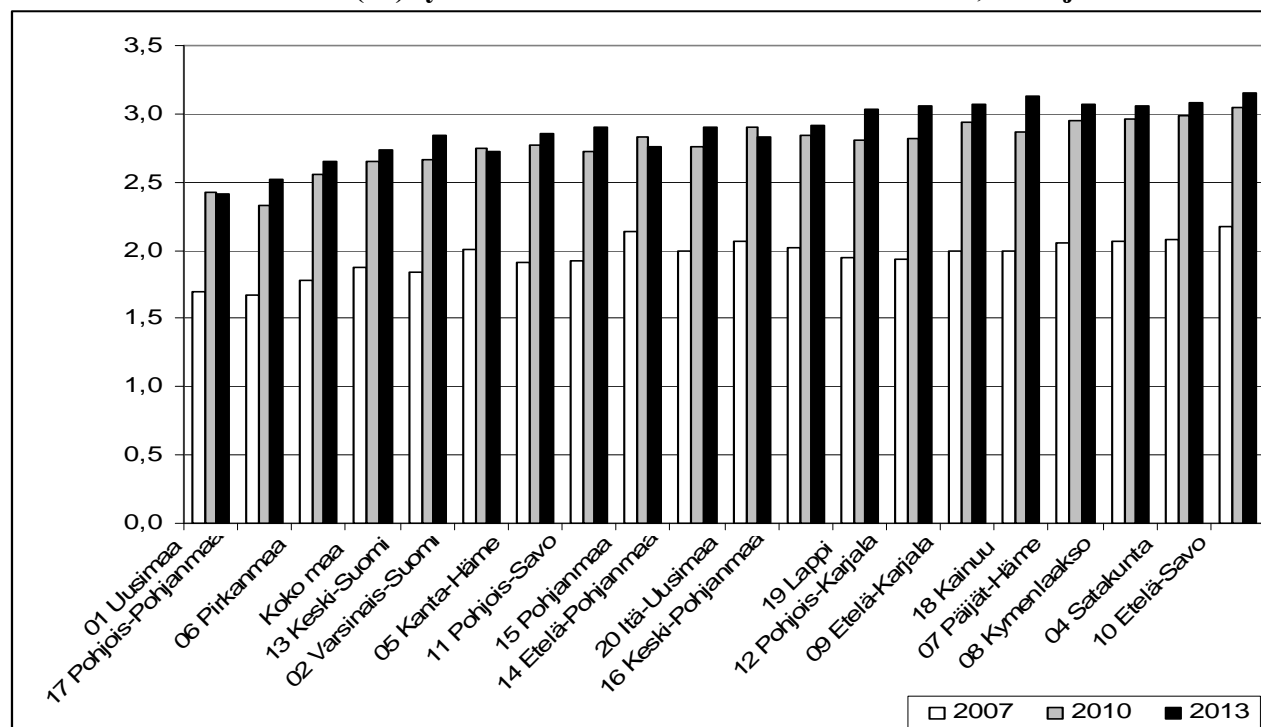
Kuvio 43. Yli 64-vuotiaiden määrän muutos maakunnittain vuosijaksoilla 2001–2005, 2005–2009 ja 2009–2013*)

Lähde: Tilastokeskus

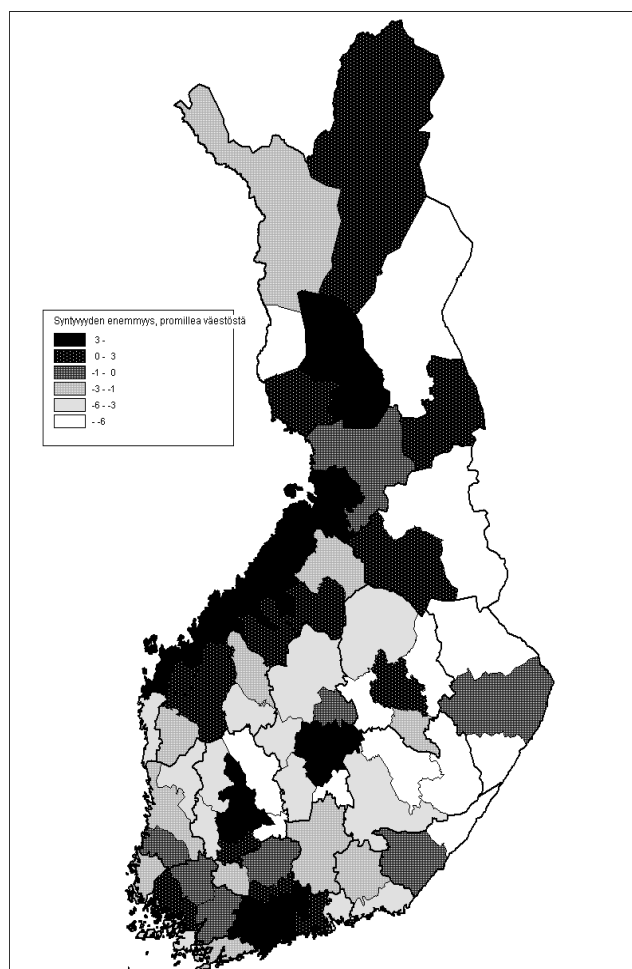
Suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle on huipussaan vuosina 2010-2014, mikä näkyy kaikilla alueilla työvoiman kasvavana poistumana eläkkeelle. Alueelliset erot ovat tässä suhteessa melko suuria, sillä Etelä-Savossa poistuman osuus työvoimasta kasvaa 2%:n tasolta yli 3%:n vuosina 2007-2013, kun taas Uudellamaalla vastaavat osuudet ovat 1,7% ja 2,4%.

Kuvio 44. Poistumaosuus (%) työvoimasta maakunnittain vuosina 2007, 2010 ja 2013

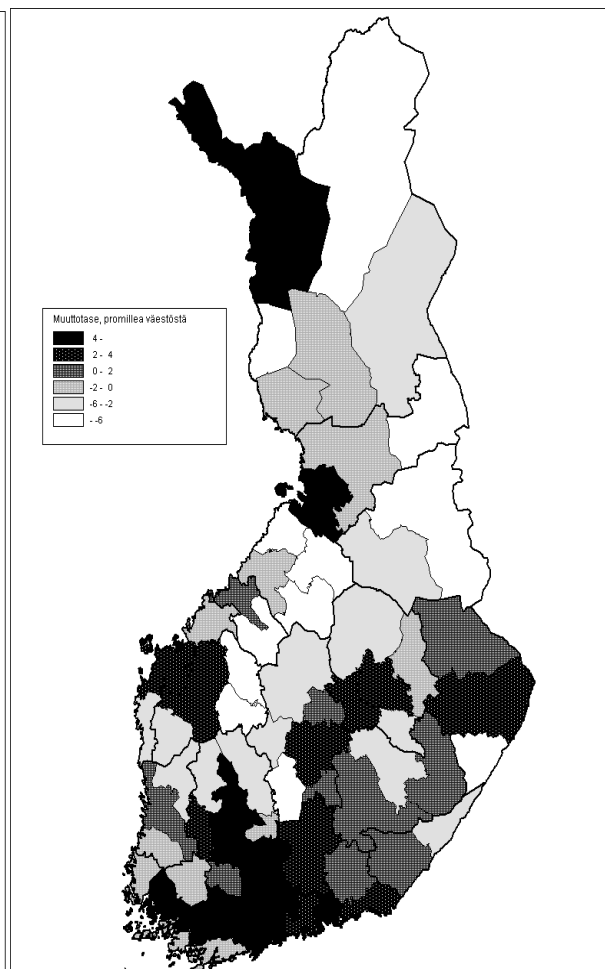

Lähde: Foredatan ennuste, Toimialaonline

**Kuvio 45. Luonnollinen väestönkasvu
seutukunnittain 2010**

Kuvio.46. Muuttotase seutukunnittain 2010

LÄHTEET:

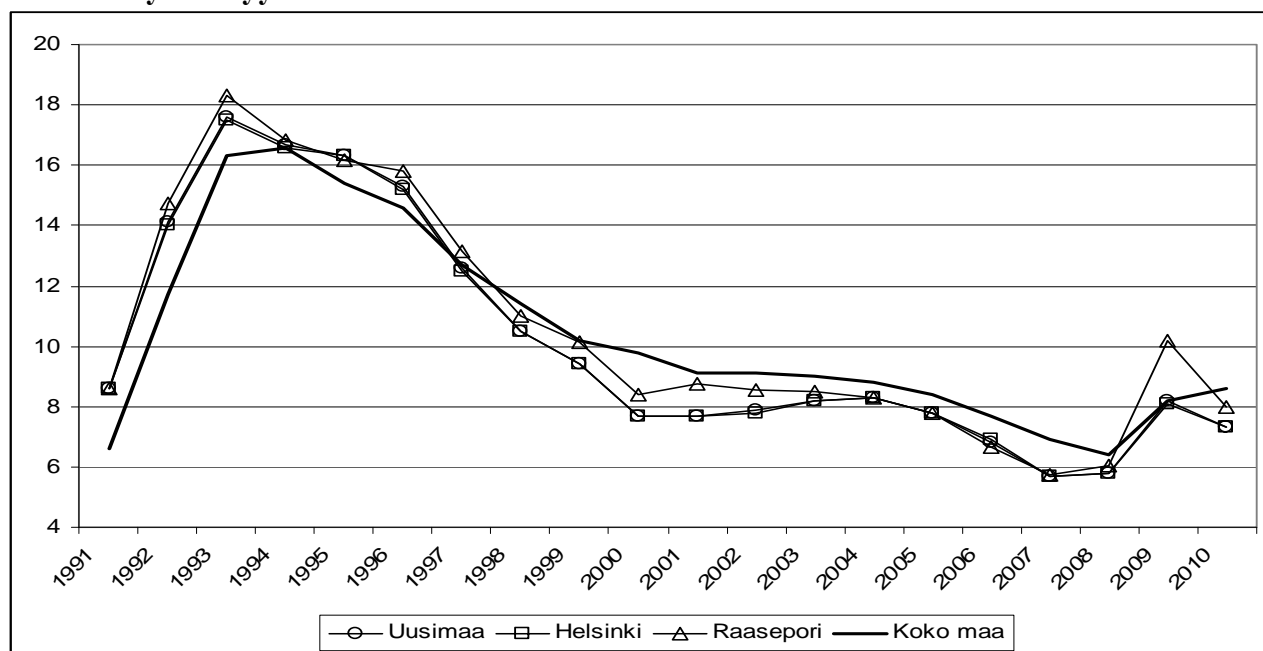
Aluebarometri 1-2/ 2010, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, alueiden kehittäminen 1/2011
 Alueelliset talousnäkymät kesällä 2010, TEM (2010)
 Economic Outlook, 88, marraskuu 2010, OECD
 Liiketoiminnan kuukausikuvaajat, aikasarjat 1996-2010, Tilastokeskus
 Lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2010, Työ- ja elinkeinoministeriö
 Maakuntien suhdannekatsaus 2008-2010 (2010), Työ- ja elinkeinoministeriö
 PTT-katsaus 3/ 2010, Suhdannekuva, PTT (2010)
 Suhdanne 2010/2, ETLA
 Suhdannekuva 2010, Valtiovarainministeriö (2010)
 Suhdannebarometri (2010), Elinkeinoelämän keskusliitto
 Tuotannon ja työllisyyden ennuste maakunnittain 2009-2014 (2010), ETLA
 Työllisyys- ja työttömyystilastot maakunnittain, Työvoimatutkimus, Tilastokeskus
 Työttömyystilastot alueittain, Työ- ja elinkeinoministeriö
 Väestö- ja muuttoliiketilastot, Tilastokeskus

LIITE: Maakuntakohtaiset tarkastelut

Uusimaa

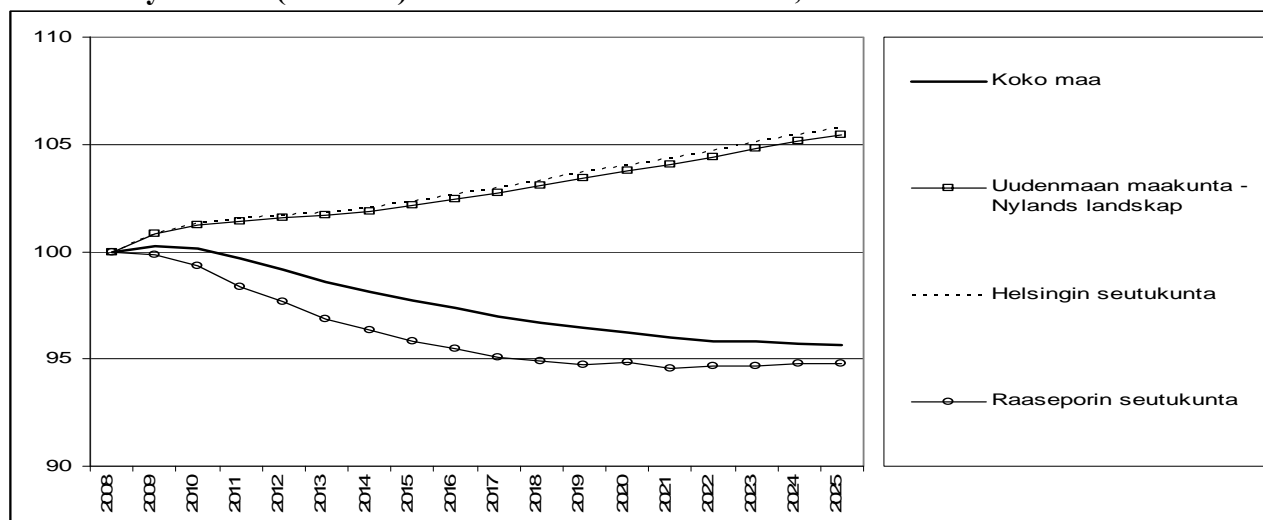
Uudenmaan maakunnan kehitys on ollut myönteistä lähinnä voimakkaan väestönkasvun ja monipuolisen yritystoiminnan ansiosta. Maakunnan muuttovoitto on pysynyt korkeana erityisesti maahanmuuton ansiosta. Raaseporin seutukunnassa työikäisen väestön määrä on kääntymässä laskuun, mutta kasvaa edelleen Helsingin seutukunnassa. Talouden laskusuhdanne nosti maakunnan työttömyysastetta ja erityisesti Raaseporin seutukunnassa nousu oli nopeaa. Vuoden 2010 aikana työttömyysaste on kääntynyt laskuun. Liikevaihdon lasku taittui vuoden 2010 ensimmäisellä neljänneksellä. Teollisuuden liikevaihdon kasvu on ollut vähäistä.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

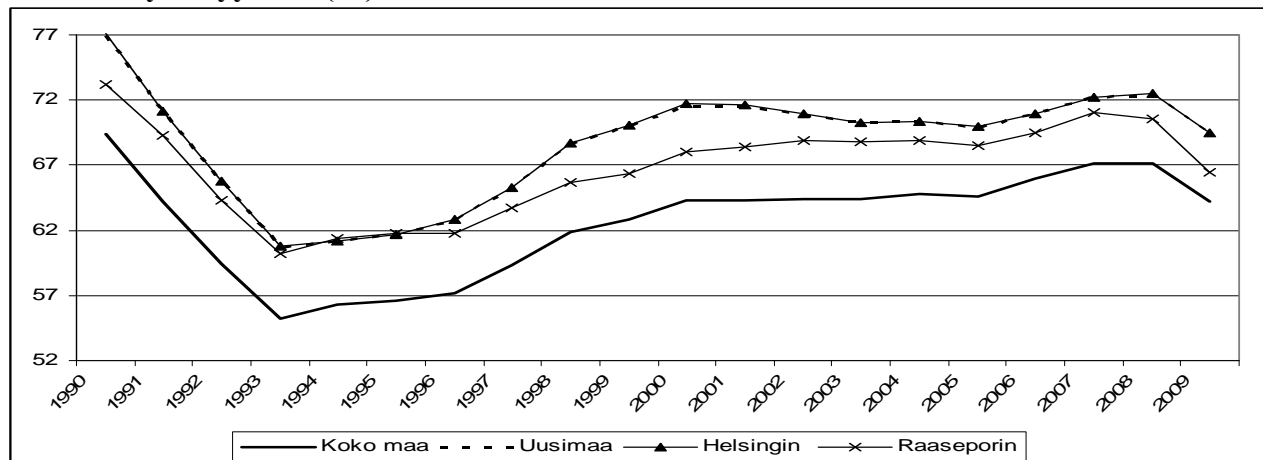

Lähde: TEM työnvälitystilasto

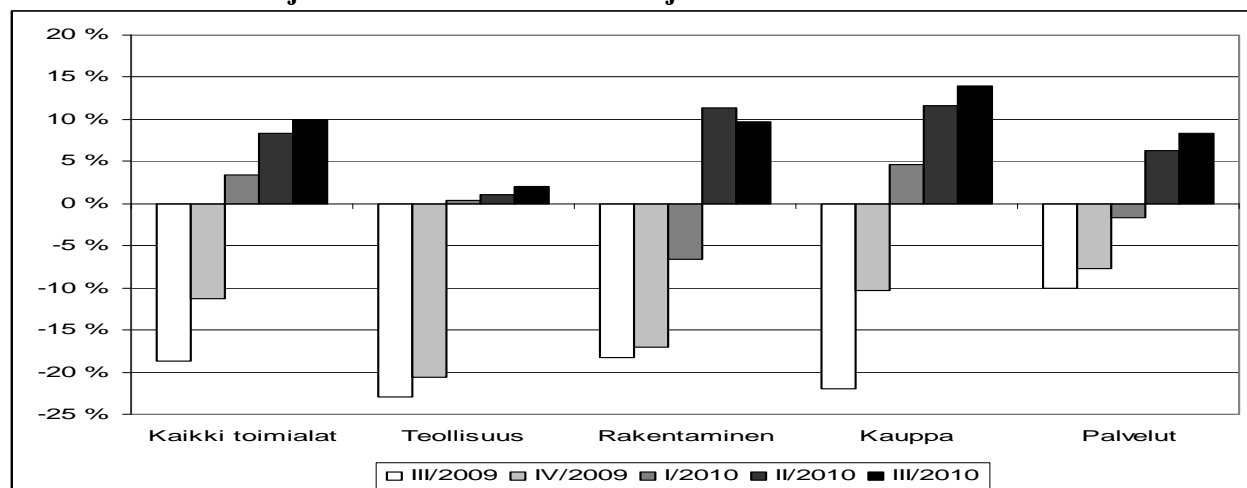
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

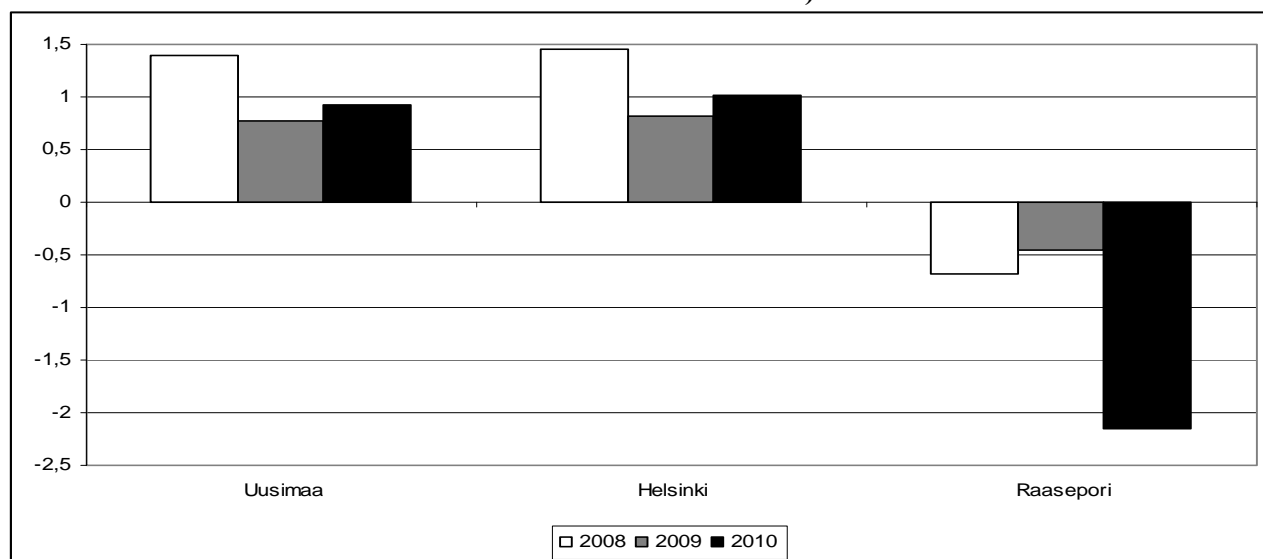
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

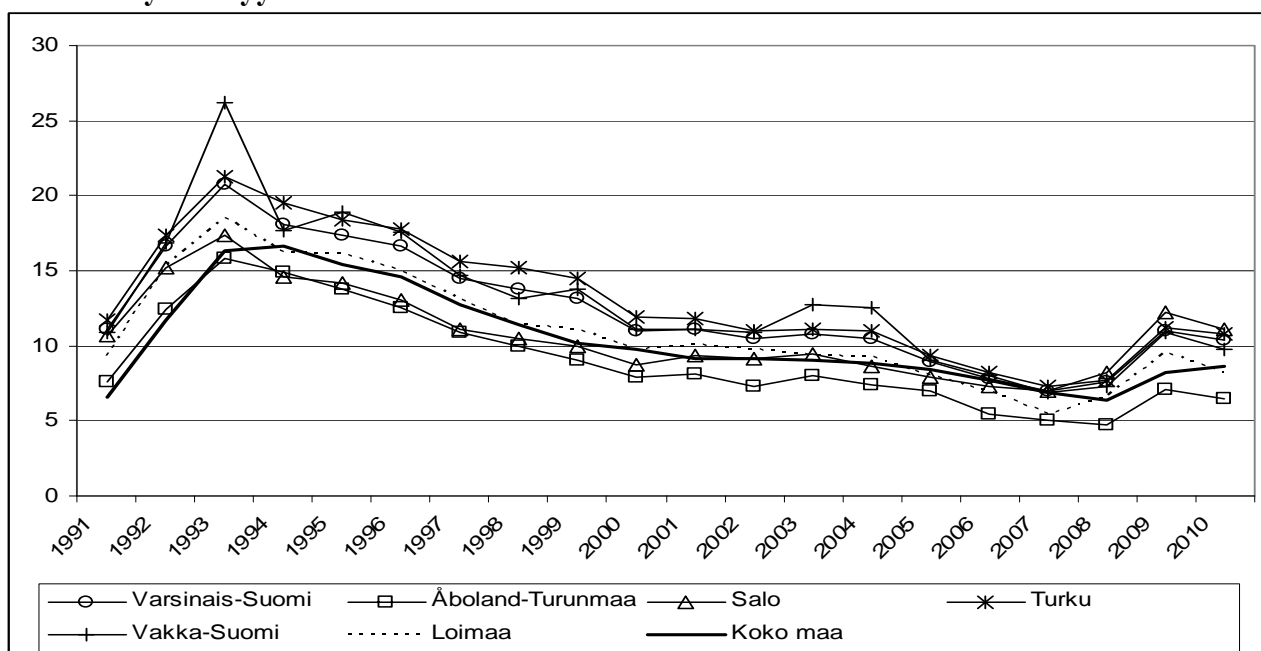
Kuvio 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2008–2010*)

Lähde: Tilastokeskus

Varsinais-Suomi

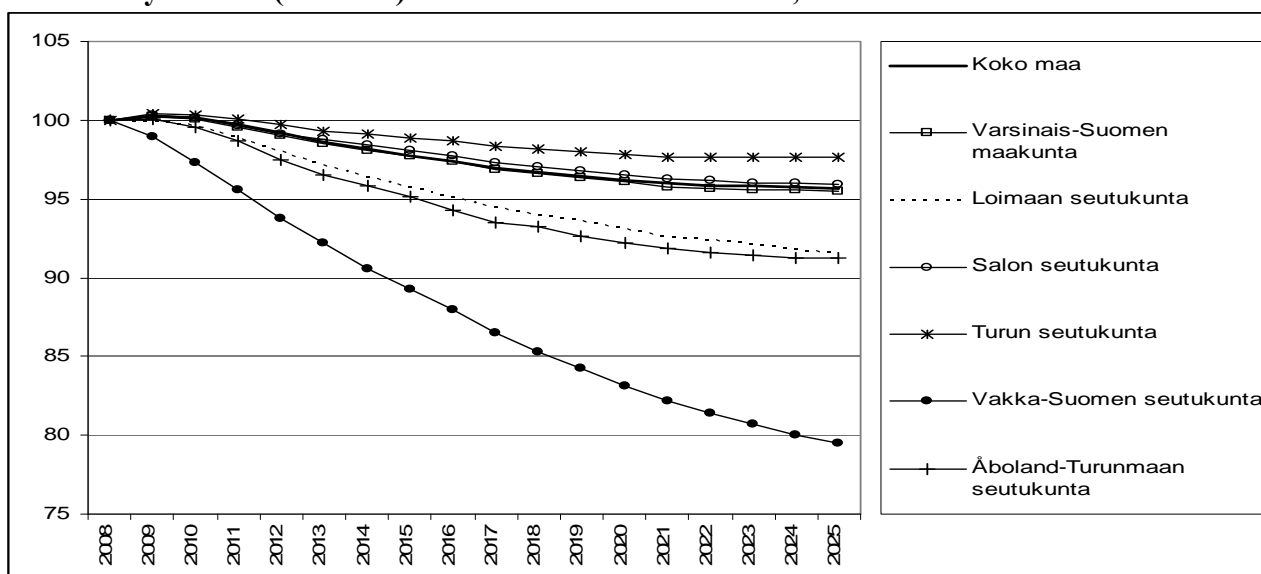
Varsinais-Suomen maakunnan kehitys on ollut viime vuosina suhteellisen myönteistä sekä työllisyyden että väestön suhteen. Ikääntymisen myötä työikäisen väestön määrä alkaa vähentyä, mutta ei niin nopeasti kuin koko maassa keskimäärin. Vakka-Suomen seutukunnassa väheneminen on selvästi voimakkaampaa kuin muissa seutukunnissa. Talouden laskusuhdanne nosti maakunnan työttömyysastetta, mutta se on jälleen kääntynyt laskuun vuoden 2010 loppua kohti. Erityisesti Turun ja Salon seutukunnissa työttömyyden kasvu oli nopeaa. Liikevaihdon lasku oli voimakasta erityisesti teollisuuden osalta, mutta vuoden 2010 kolmannella neljänneksellä liikevaihto on kääntynyt jälleen nousuun kaikilla toimialoilla rakentamista lukuun ottamatta.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

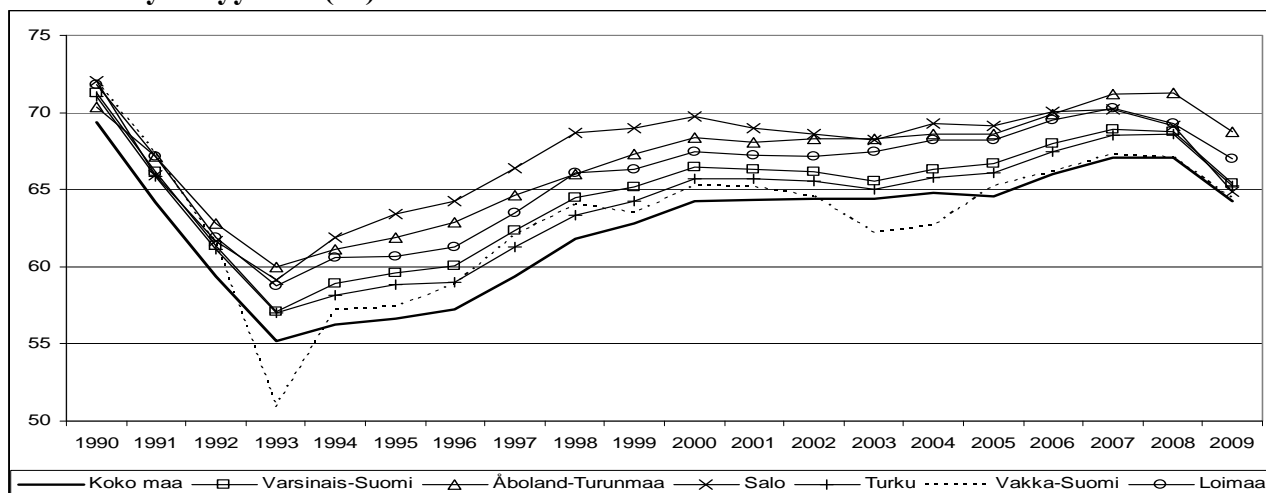

Lähde: TEM työnvälitystilasto

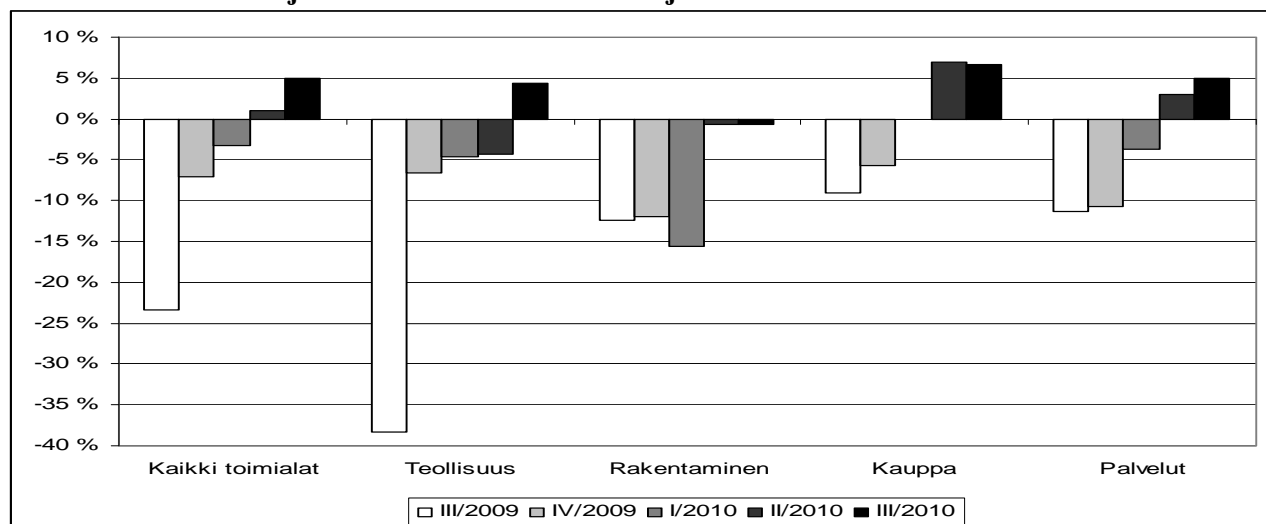
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

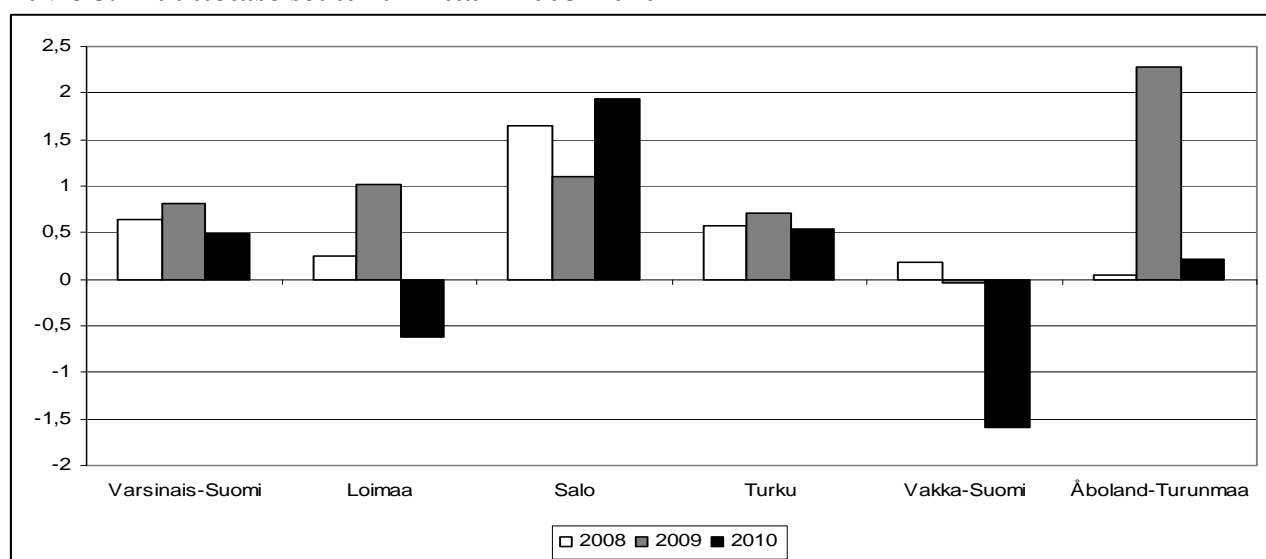
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

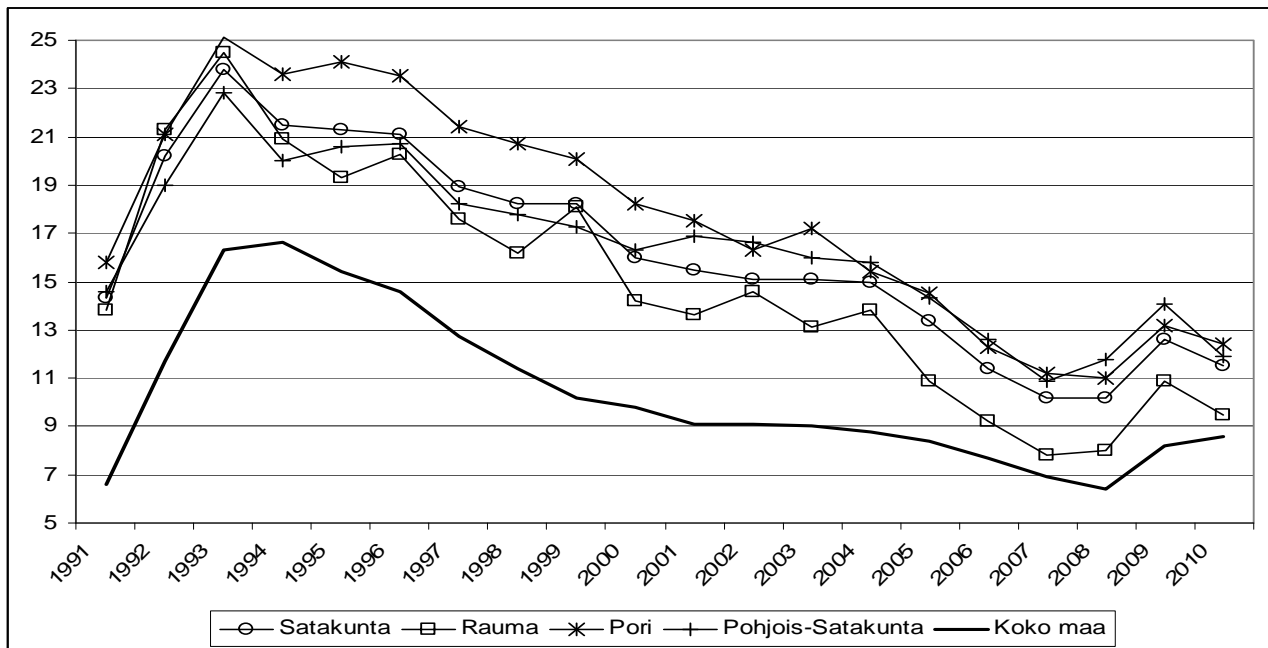
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Satakunta

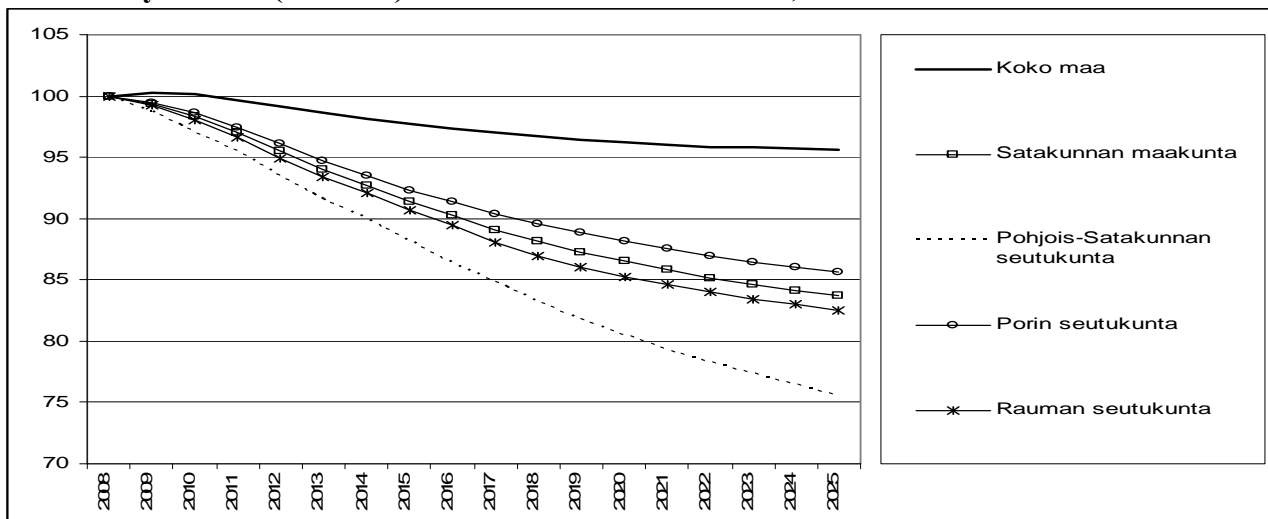
Satakunnan maakunnan työpaikkakehitys on ollut viime vuosina myönteistä, mutta kääntyi selvään laskuun vuoden 2008 aikana. Rauman ja Pohjois-Satakunnan seutukunnat ovat kärsineet muuttotappioita ja työikäisen väestön määrä vähenee kaikissa seutukunnissa jatkuvasti. Työttömyysasteen nousu oli maakunnassa ajanjaksolla 2008–2009 voimakasta. Teollisuuden liikevaihto kääntyi selvään nousuun vuoden 2009 loppuun tultaessa ja kasvoi voimakkaasti vuoden 2010 aikana. Myös kaupan liikevaihto on vuonna 2010 kääntynyt myönteiseksi.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

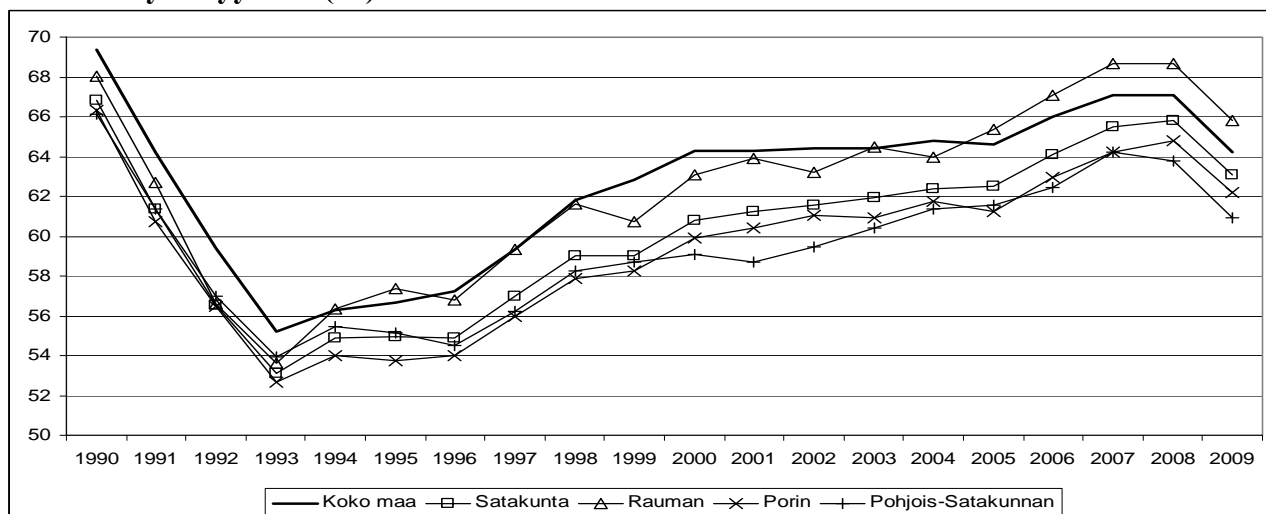

Lähde: TEM työnvälitystilasto

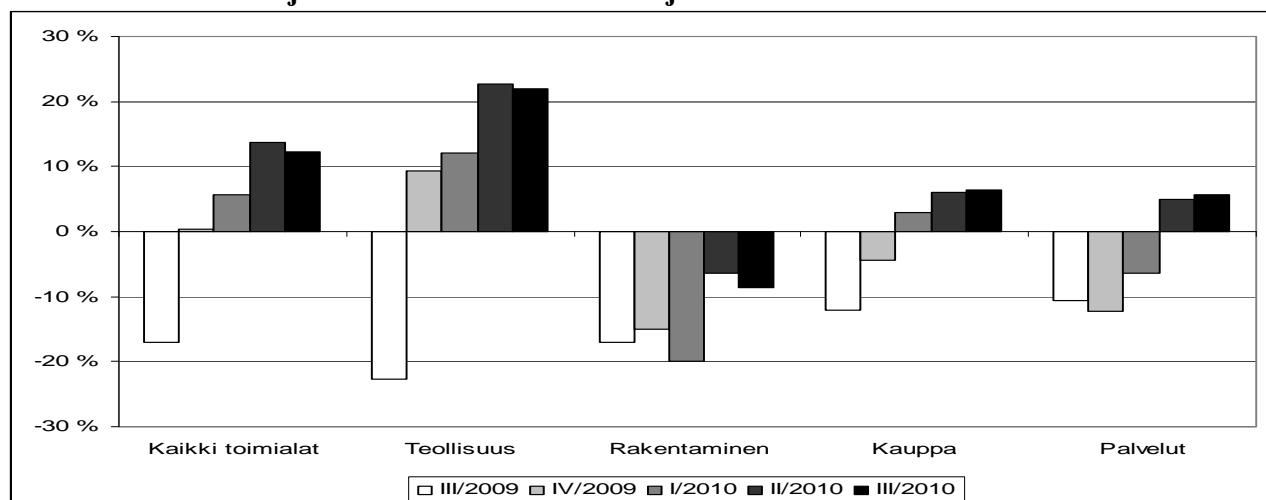
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

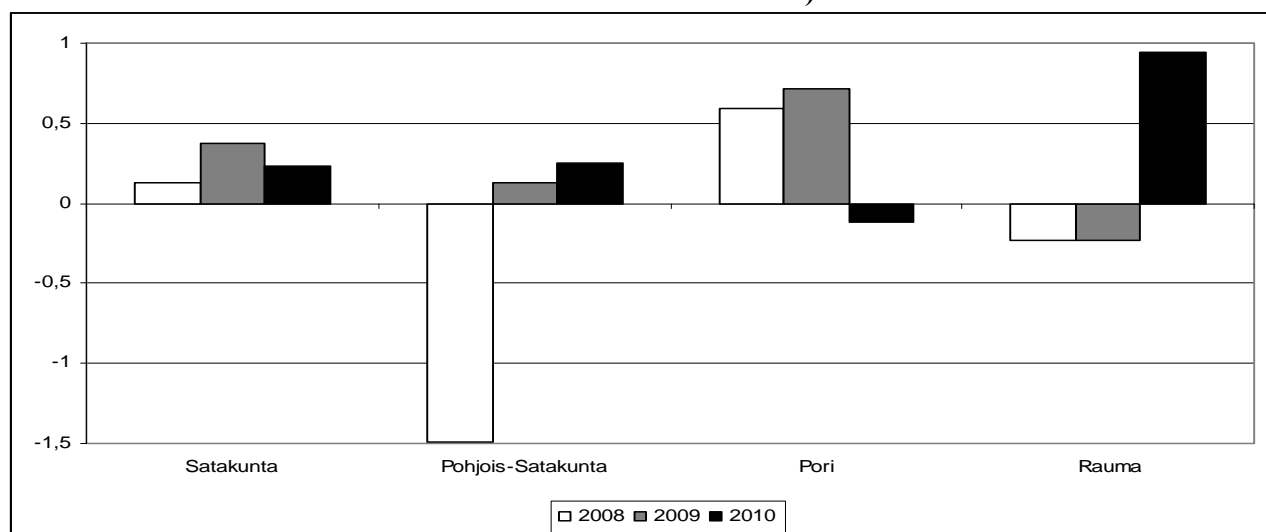
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

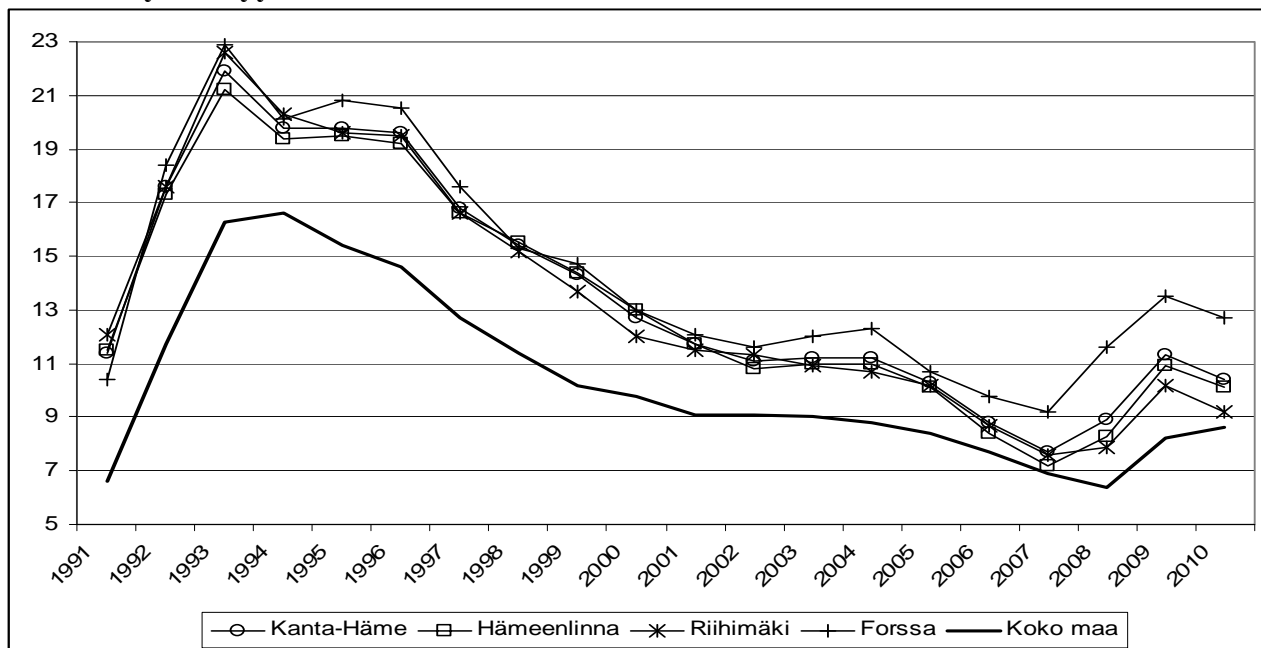
Kuvio 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2008–2010*)

Lähde: Tilastokeskus *) 2. neljänneksen tiedot

Kanta-Häme

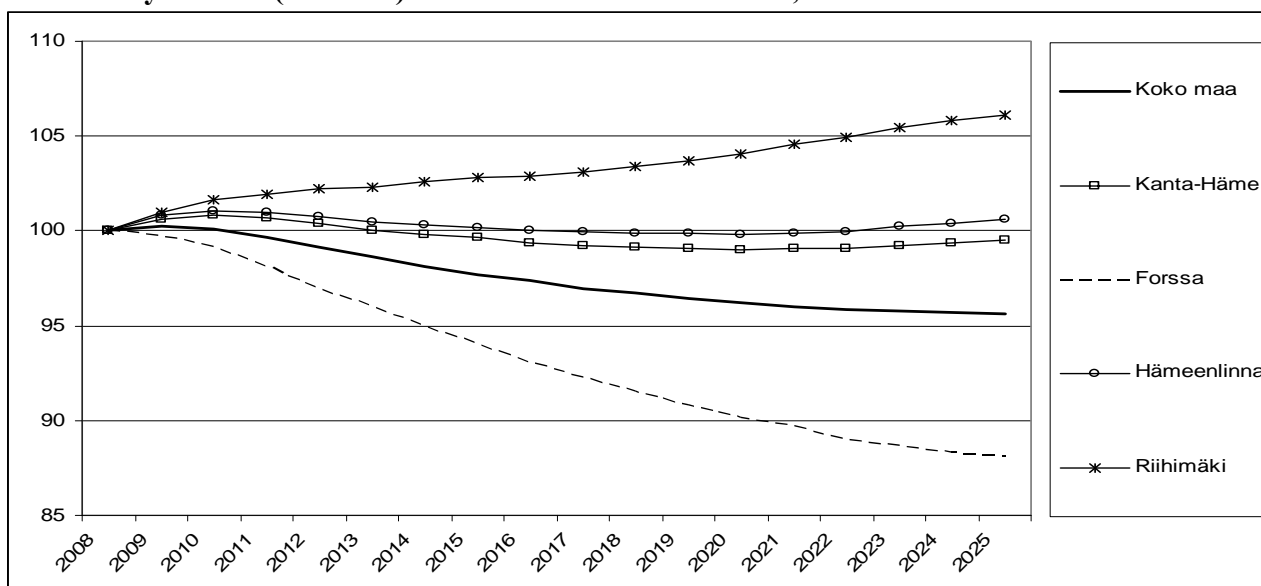
Kanta-Hämeen maakunnan kehitys on ollut viime vuosina suhteellisen myönteistä väestön ja työllisyyden suhteen. Väkiluvun kasvun ennustetaan olevan lähivuosina edelleen myönteistä johtuen seutukuntien saamasta muuttovoitosta. Myös työikäisen väestön vähenemisen arvioidaan olevan koko maan keskiarvoa hitaampaa Forssan seutukuntaa lukuun ottamatta. Taantuma nosti maakunnan työttömyysastetta kaikissa seutukunnissa, erityisen voimakkaasti Forssan seutukunnassa. Yritystoiminnan liikevaihto kääntyi nousuun vuoden 2010 toiselle neljännekselle tultaessa.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

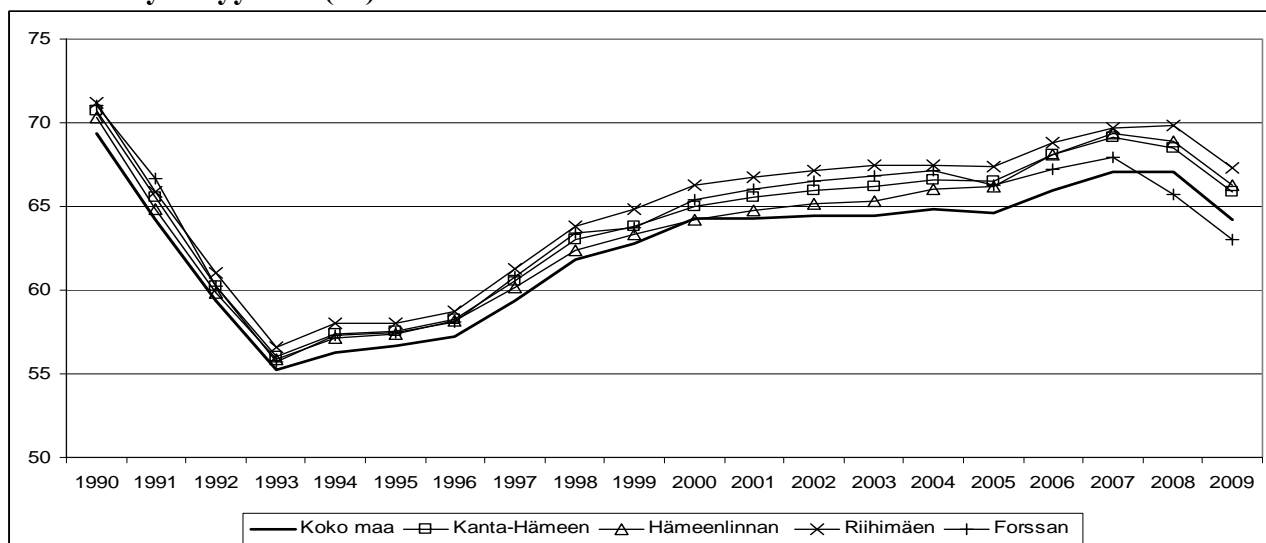

Lähde: TEM työnvälitystilasto

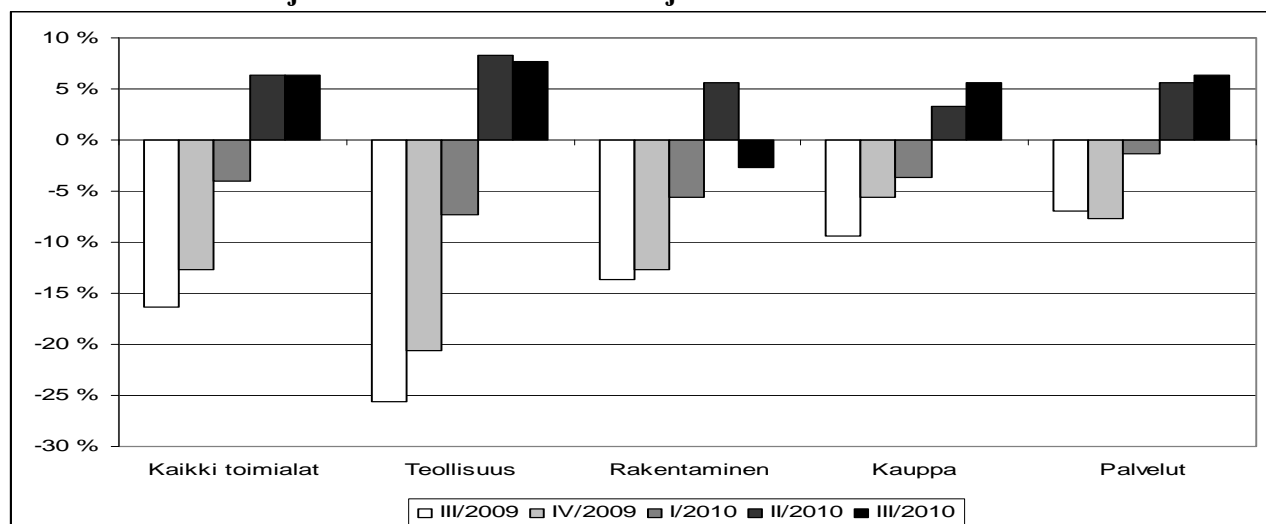
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

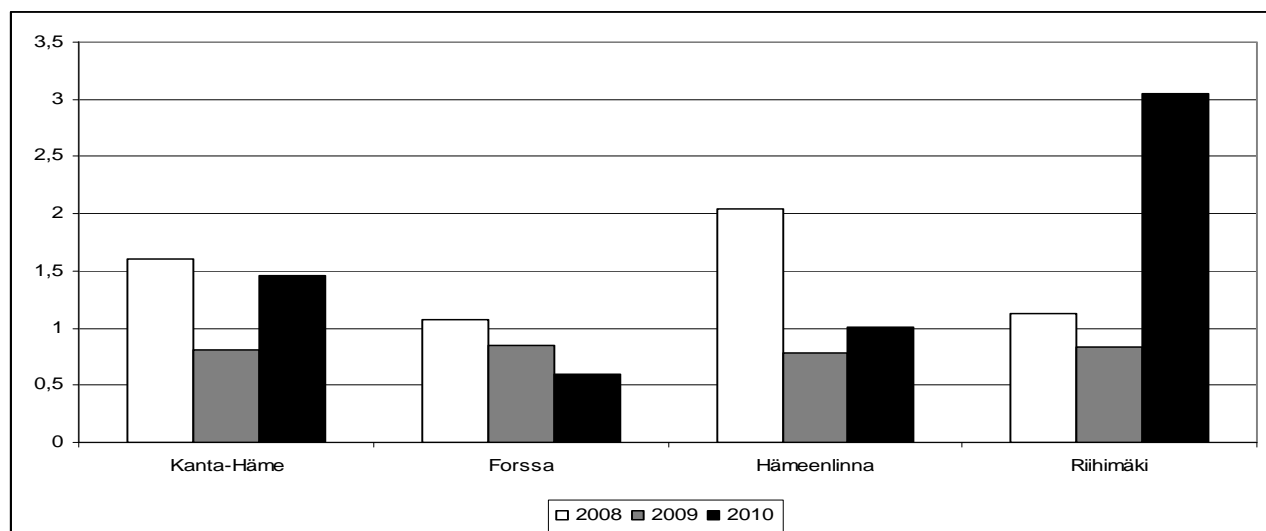
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

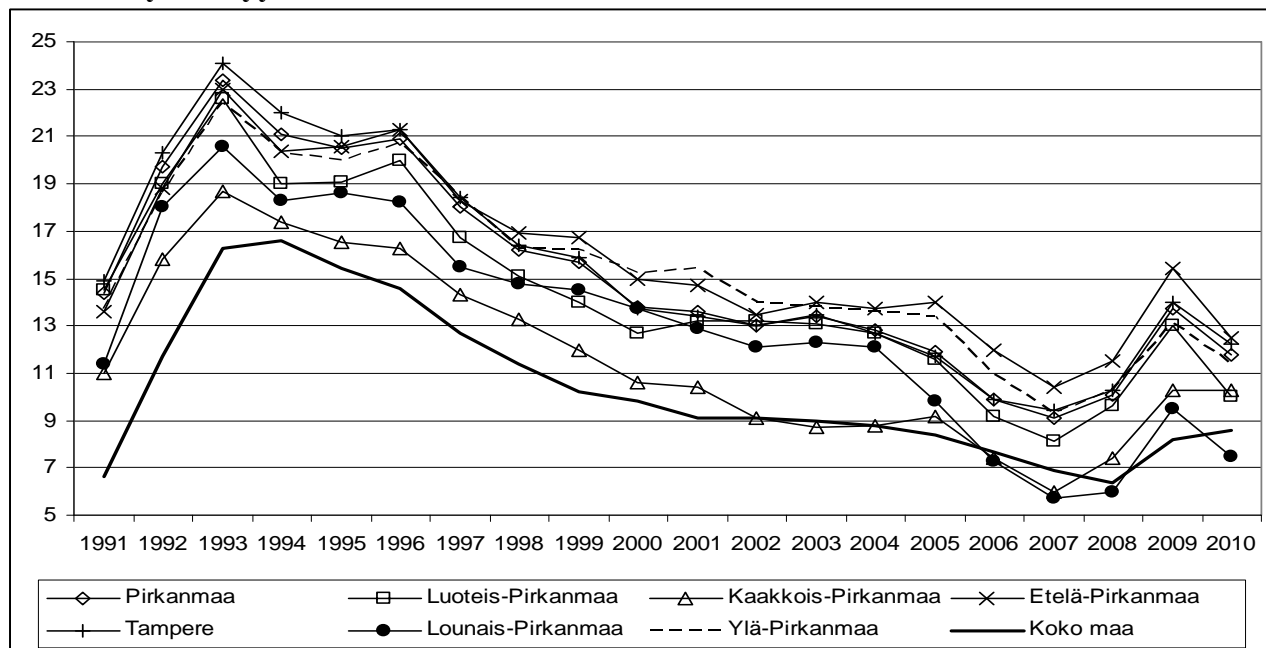
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Pirkanmaa

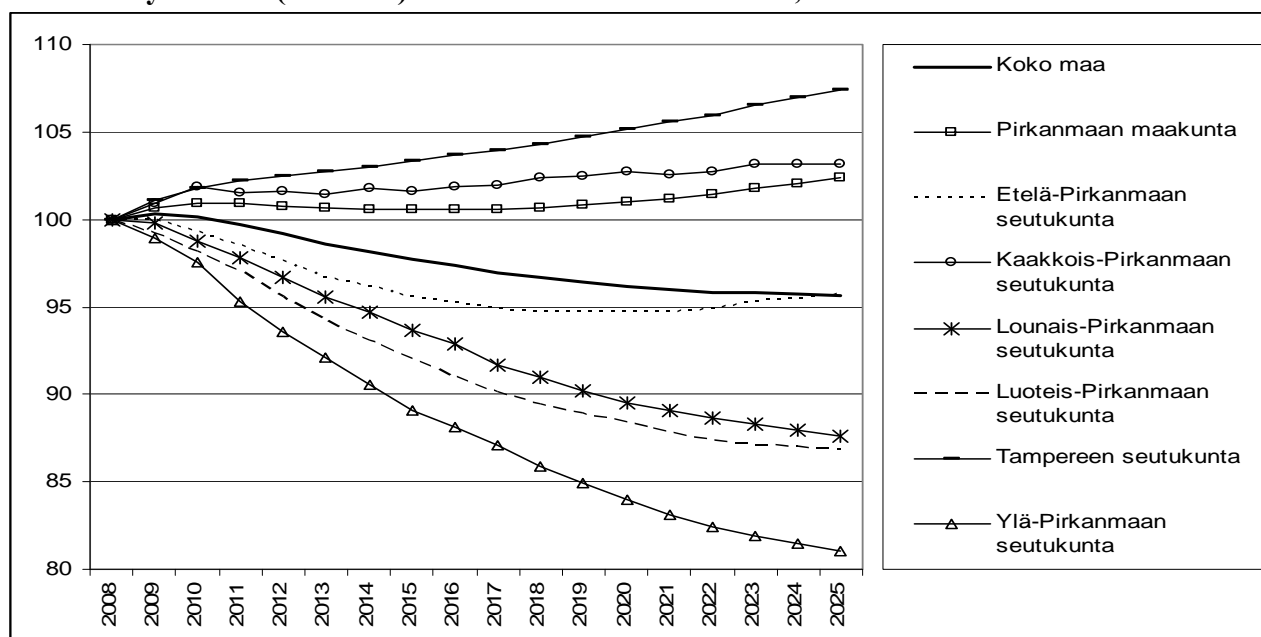
Pirkanmaan maakunnan kehitys on ollut viime vuosina myönteistä työllisyyden ja talouden suhteen ja myös väestönkehitys on ollut positiivista. Erityisesti Tampereen seutu on hyötynyt suuresta muuttovoitosta, mutta myös Etelä-Pirkanmaa on saanut muuttovoittoa. Talouskriisin vaikutukset heijastuivat voimakkaasti maakuntaan, mikä näkyi työttömyysasteen nopeana kasvuna eri seutukunnissa, erityisesti Tampereella ja Etelä-Pirkanmaalla. Työllisyystilanteen toipuminen vuoden 2010 aikana oli kuitenkin nopeaa. Päätoimialojen liikevaihdon lasku on taittunut vuoden 2010 ensimmäiselle neljännekselle tultaessa, ja lähtenyt uuteen nousuun vuoden loppua kohti tultaessa.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

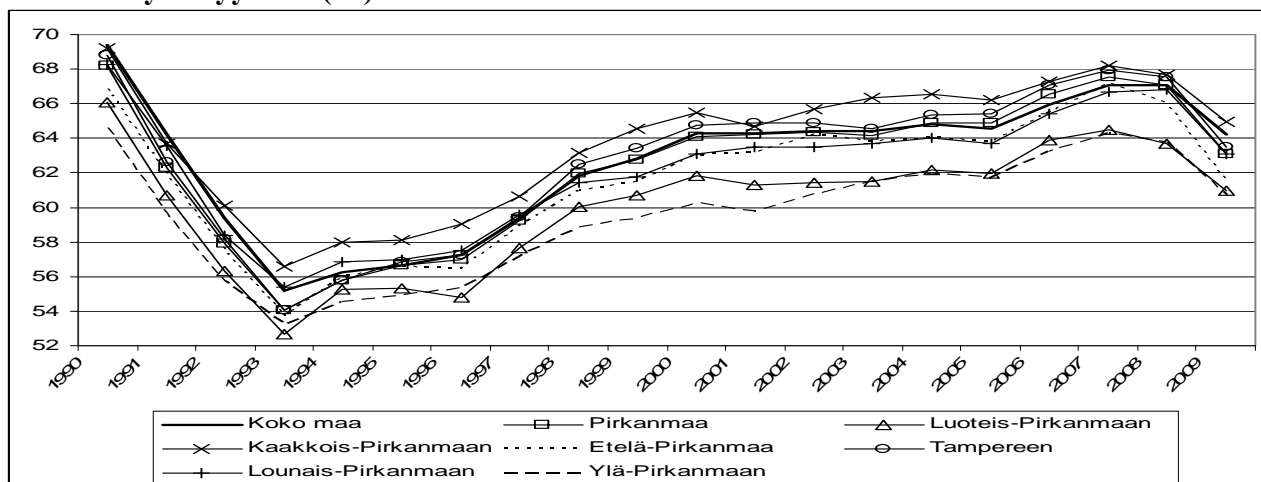

Lähde: TEM työnvälitystilasto

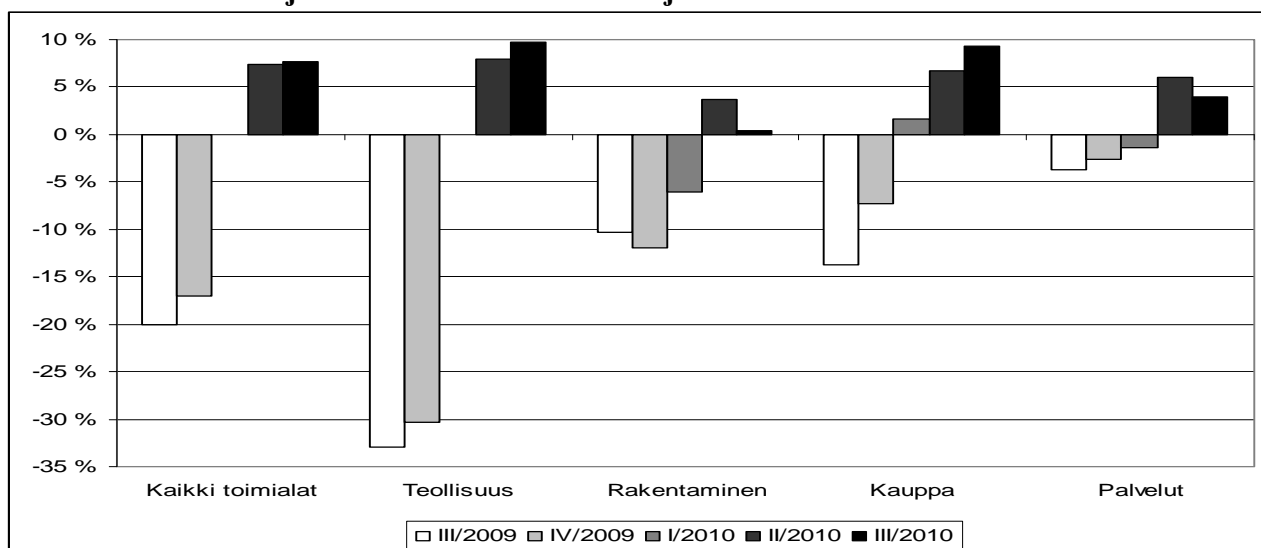
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

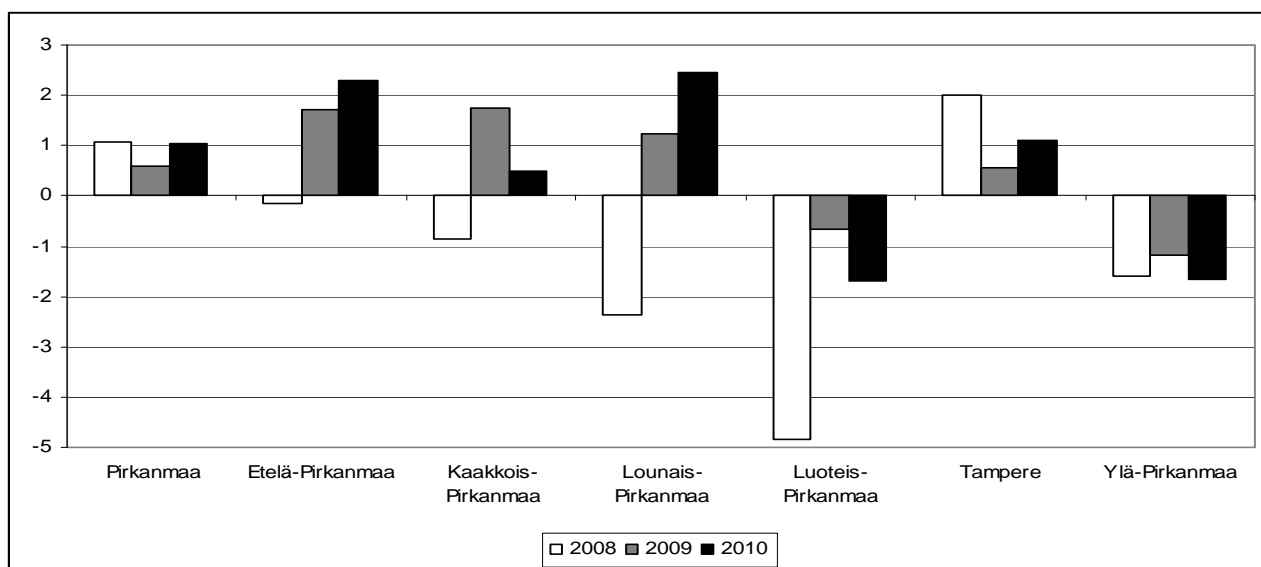
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

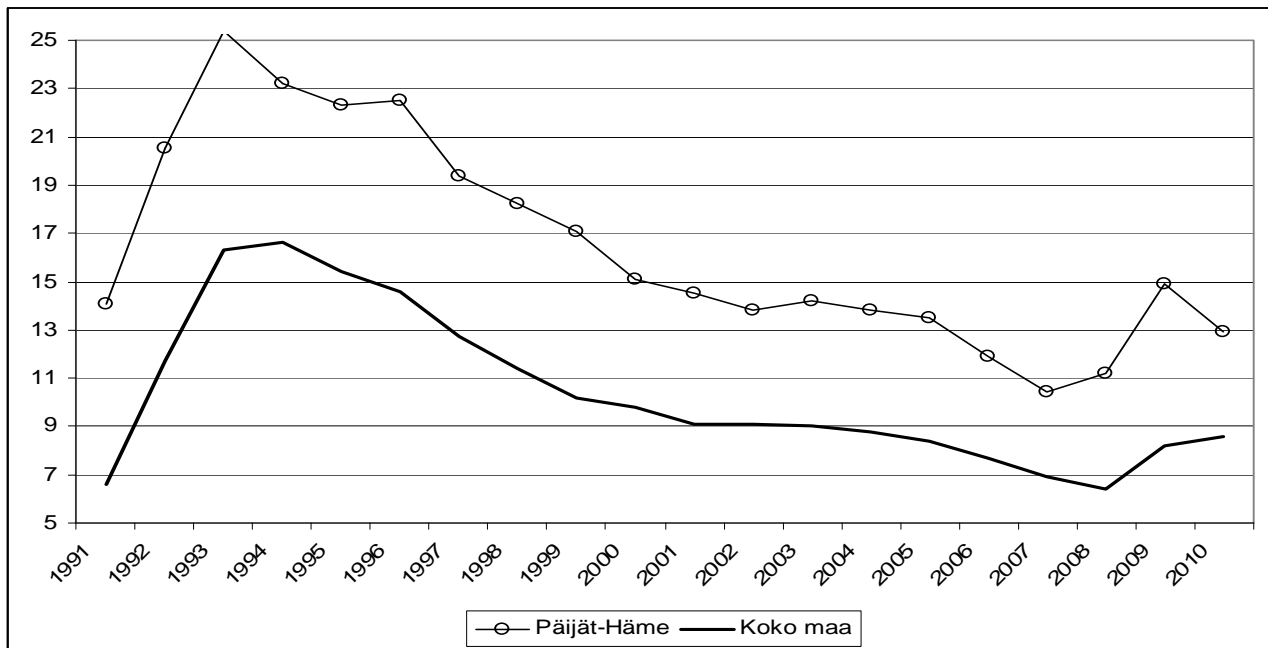
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Päijät-Häme

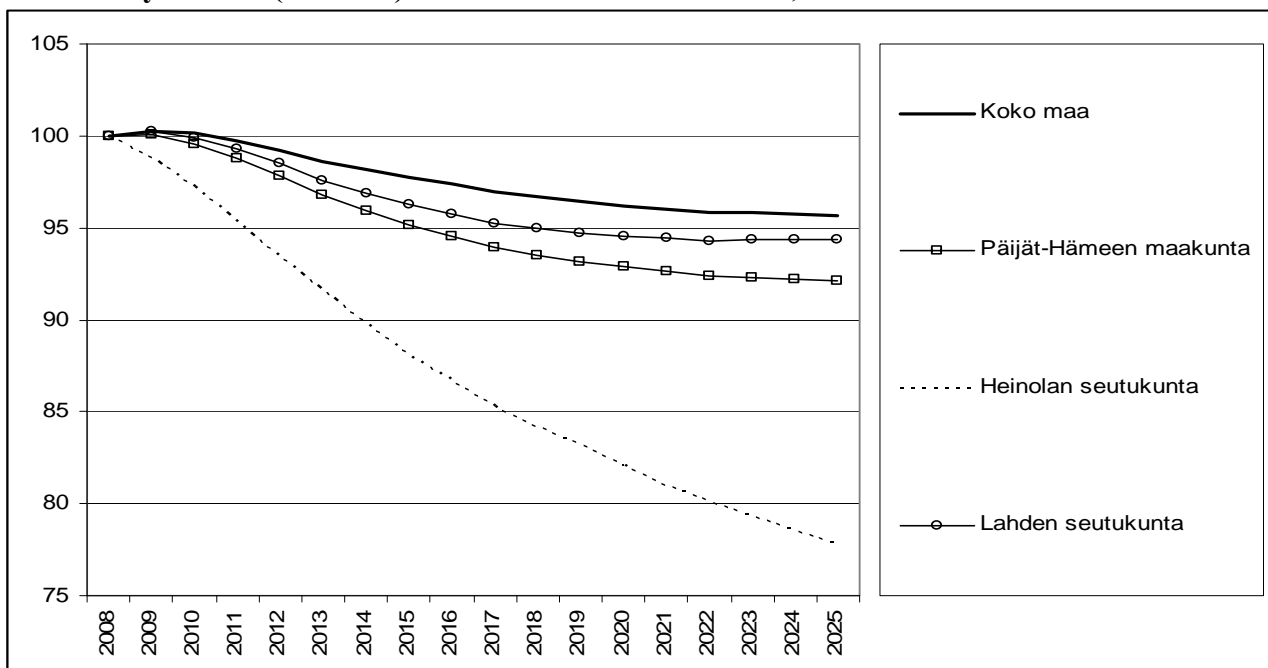
Päijät-Hämeen maakunnan työllisyyden ja talouden kehitys on viime vuosina ollut suhteellisen myönteistä. Myös väestön määrä on kasvanut, mutta työikäinen väestö on alkanut vähentyä ikääntymisen myötä. Maakunta on kuitenkin vielä muuttotaseeltaan positiivinen. Talouden taantuman seurauksena maakunnan työttömyysaste nousi nopeasti, mutta kääntyi jälleen laskuun vuoden 2010 aikana. Talousvaikeuksista ovat erityisesti kärsineet teollisuus ja rakentaminen, mutta toimialojen kasvu on nopeutunut vuoden 2010 loppua kohti.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

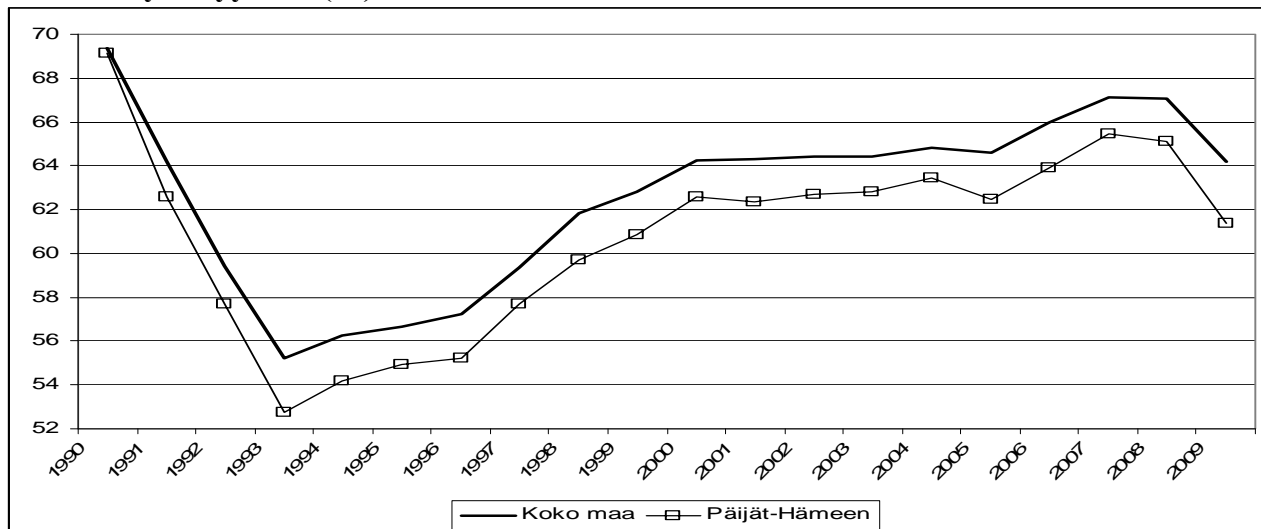

Lähde: TEM työnvälitystilasto

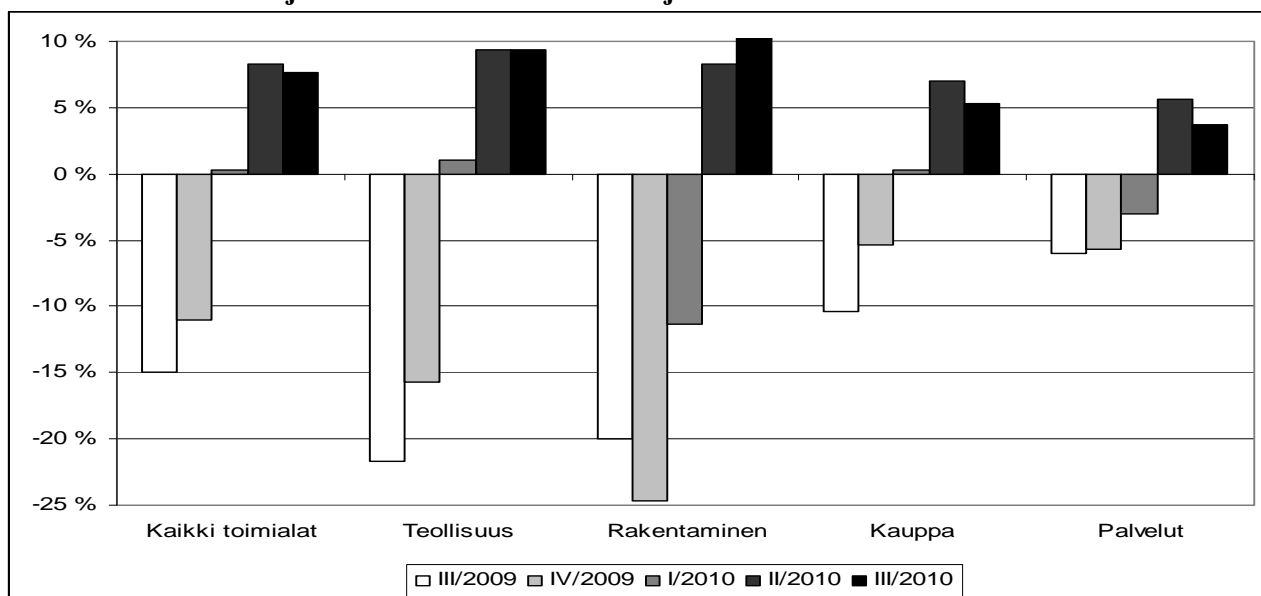
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

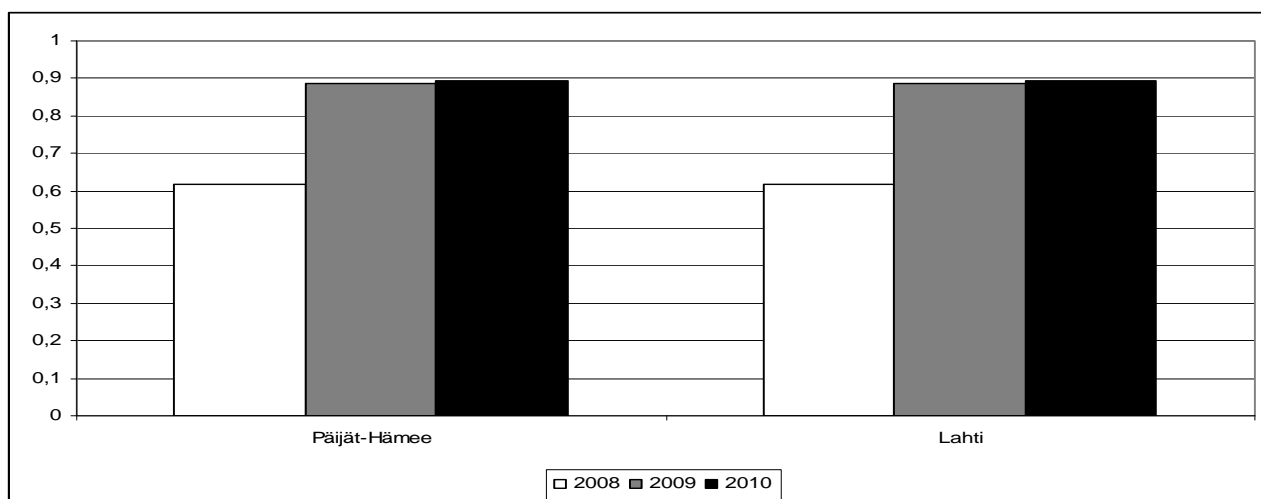
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

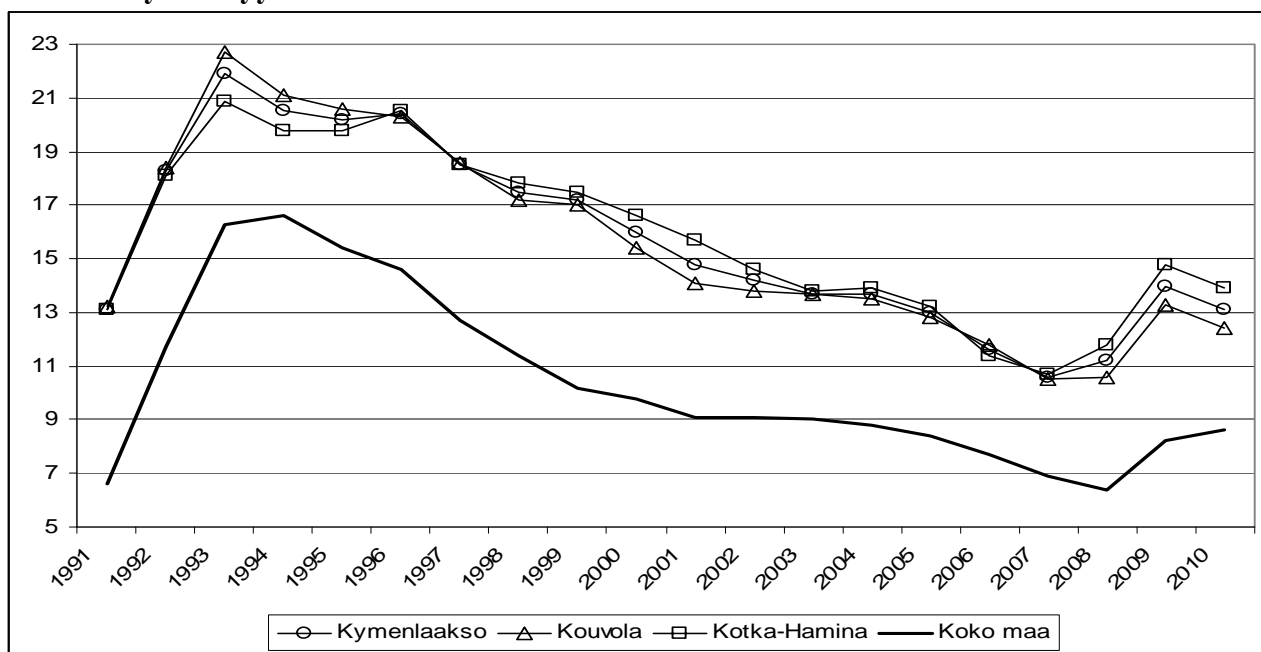
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Kymenlaakso

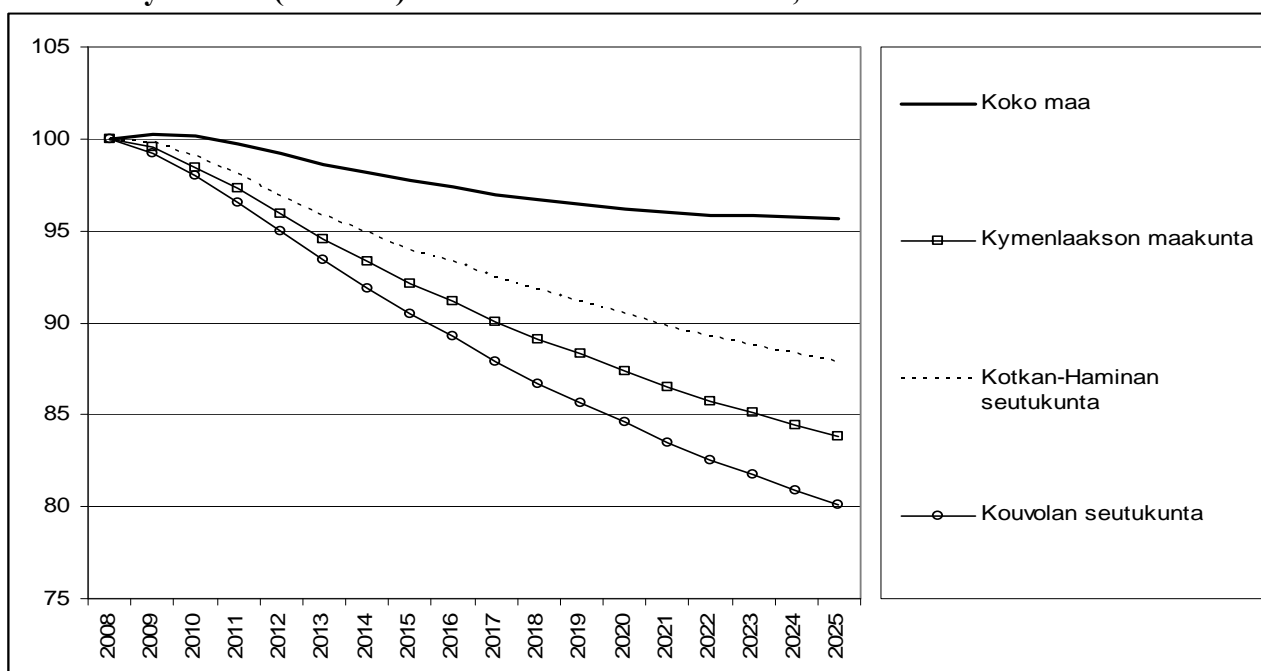
Huolimatta metsäteollisuuden työpaikkojen vähenemisestä viime vuosina, Kymenlaakson maakunnan kehitys on ollut kohtuullisen myönteistä. Kuitenkin ikääntymisestä ja muuttotappioista johtuva työikäisten määrän lasku on voimakasta molemmissa seutukunnissa ja jatkuu koko 2010-luvun ajan. Työttömyysasteen nousu on ollut erityisen voimakasta Kotka-Haminan seutukunnassa, ja aste on maan keskiarvoa korkeammalla. Tuotannon laskusuhdanne on taittunut vuoden 2010 alussa, mutta kasvu oli teollisuuden osalta vaatimatonta vuoden kolmannella neljänneksellä.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

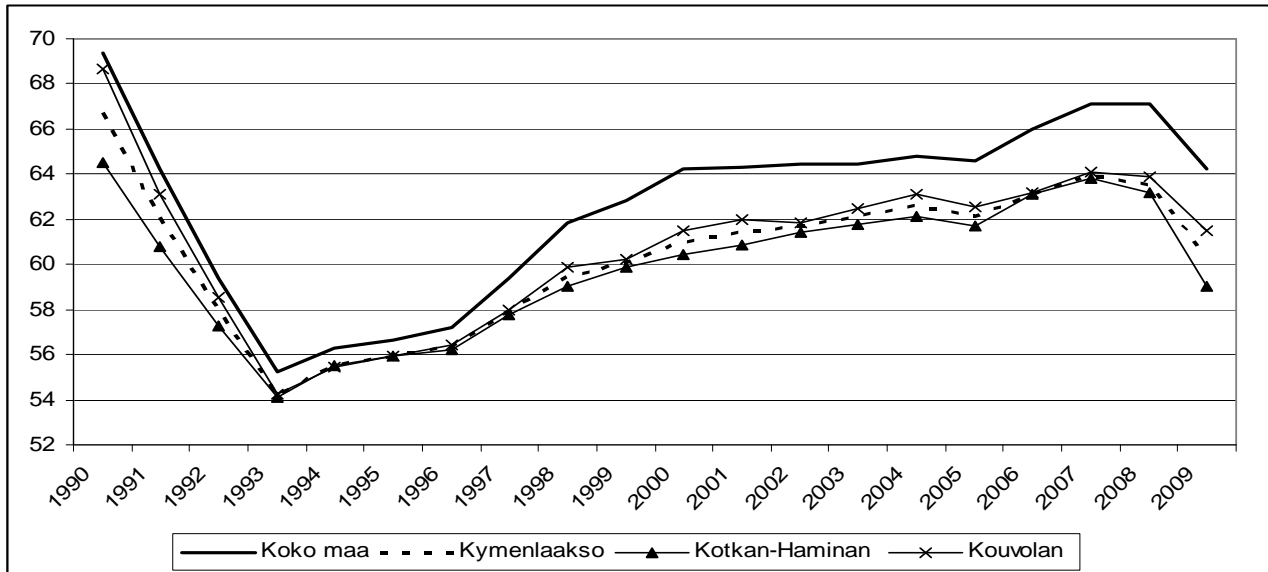

Lähde: TEM työnvälitystilasto

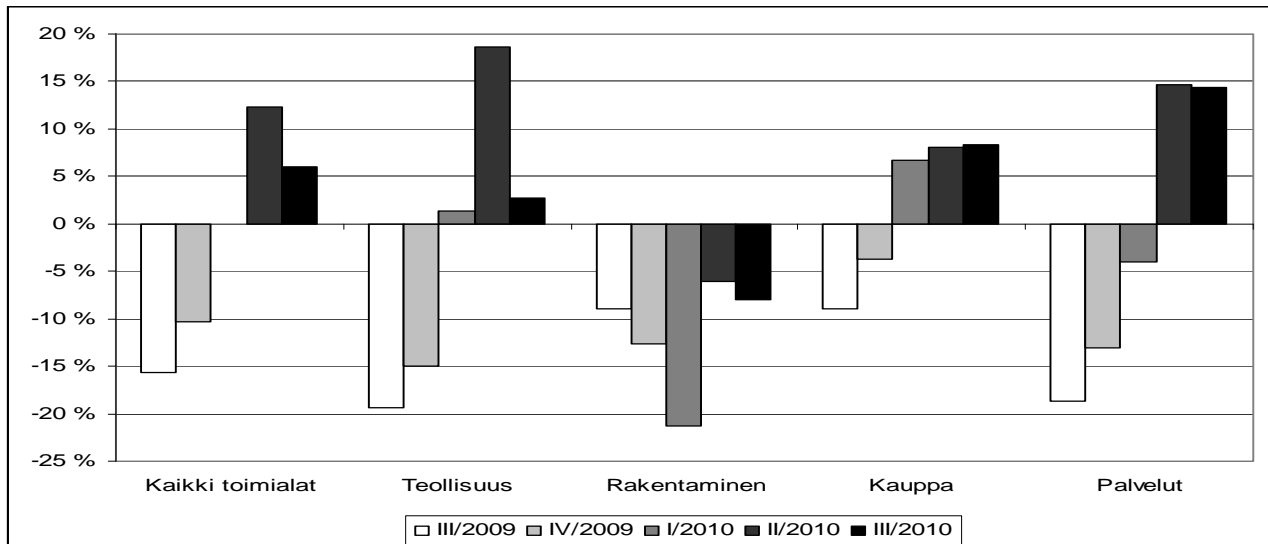
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

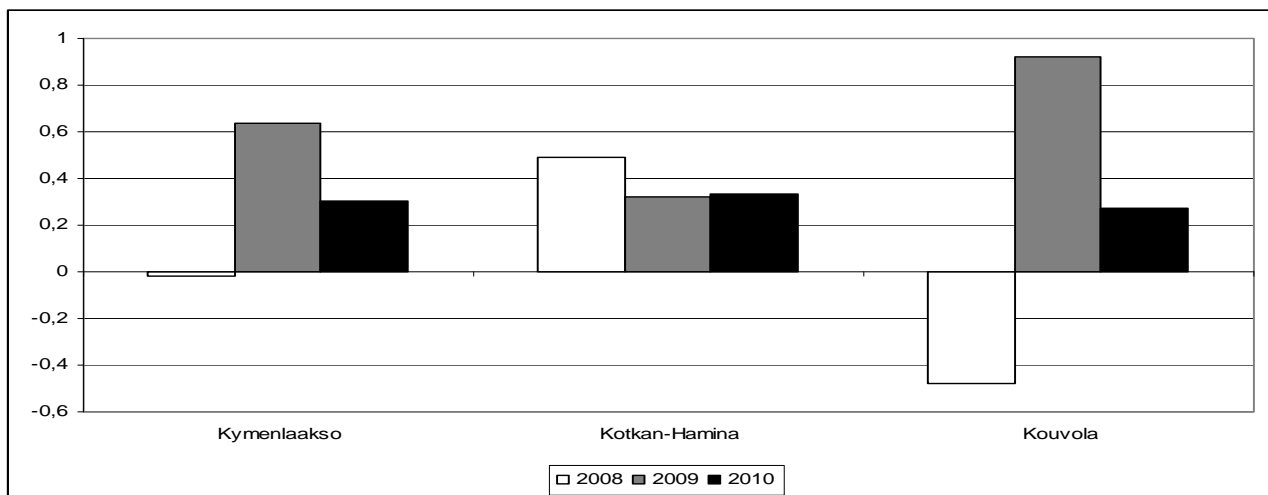
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

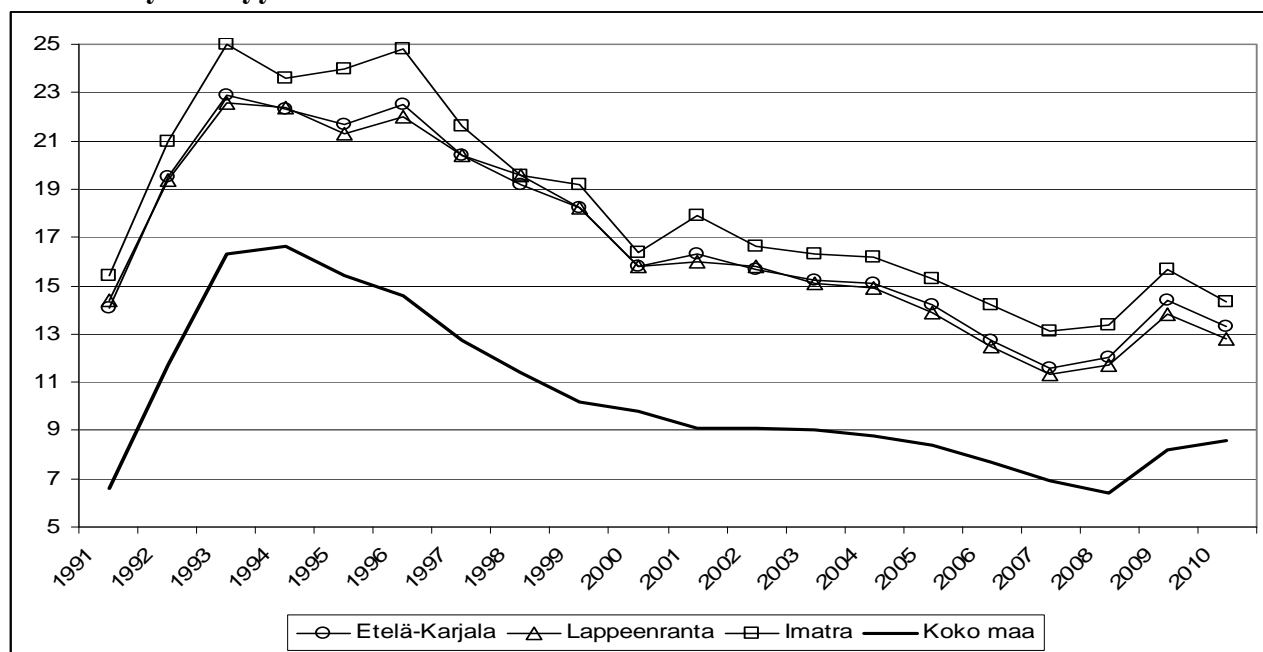
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Etelä-Karjala

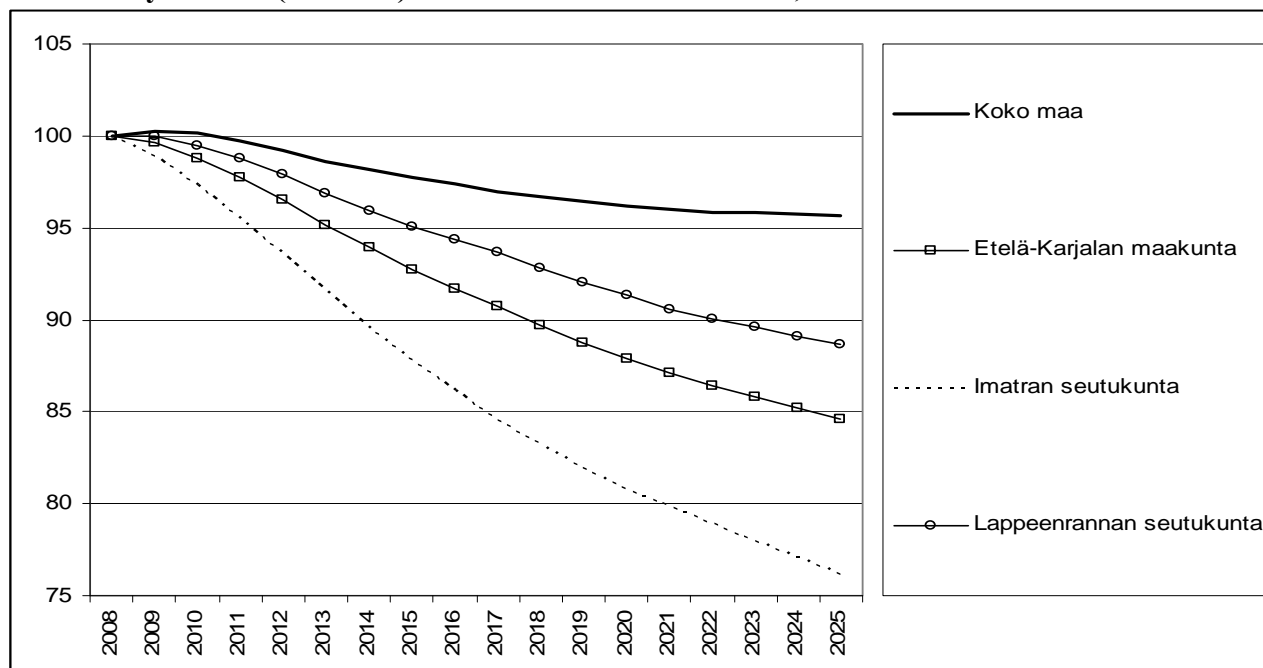
Etelä-Karjalan maakunnan talouden ja työllisyyden kehitys on ollut viime vuosina melko ongelmallista paperi- ja massateollisuuden supistumisen vaikutuksesta. Väkiluku on ikääntymisen myötä alkanut laskea ja erityisesti työikäisen väestön määrä vähenee maan keskiarvoa nopeammin. Nettomuuttoa on maakunnassa hiukan, keskittyen erityisesti Lappeenrannan seutukuntaan. Liikevaihdon kehitys toipui teollisuuden osalta hyvin vuonna 2010, ja myös muilla toimialoilla oli merkittävää kasvua. Työttömyysaste on maakunnassa maan keskiarvoa korkeammalla.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

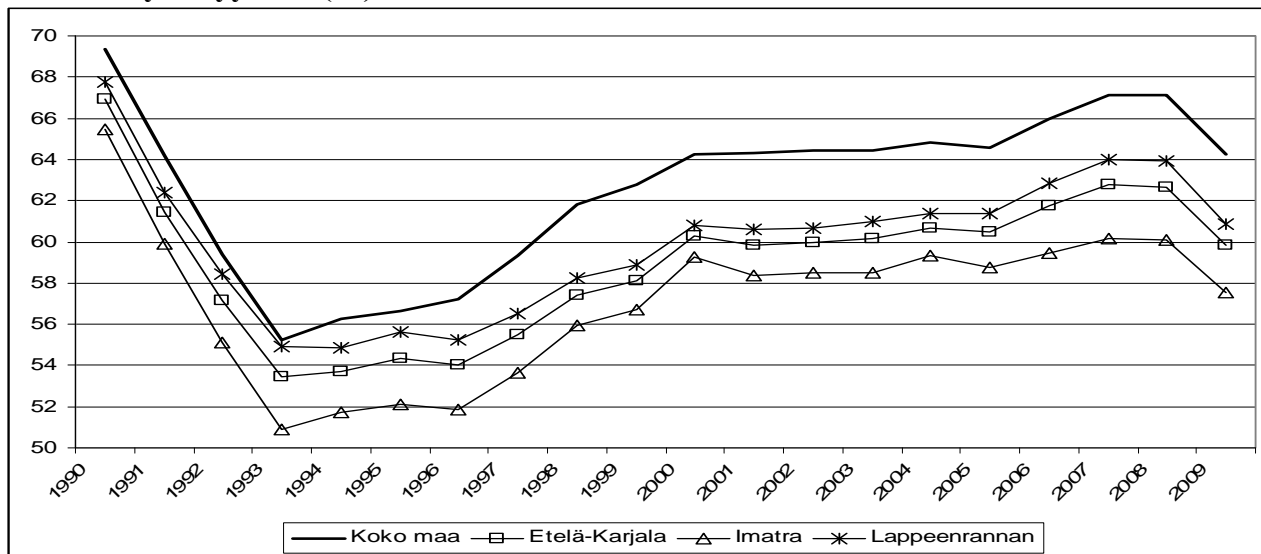

Lähde: TEM työnvälitystilasto

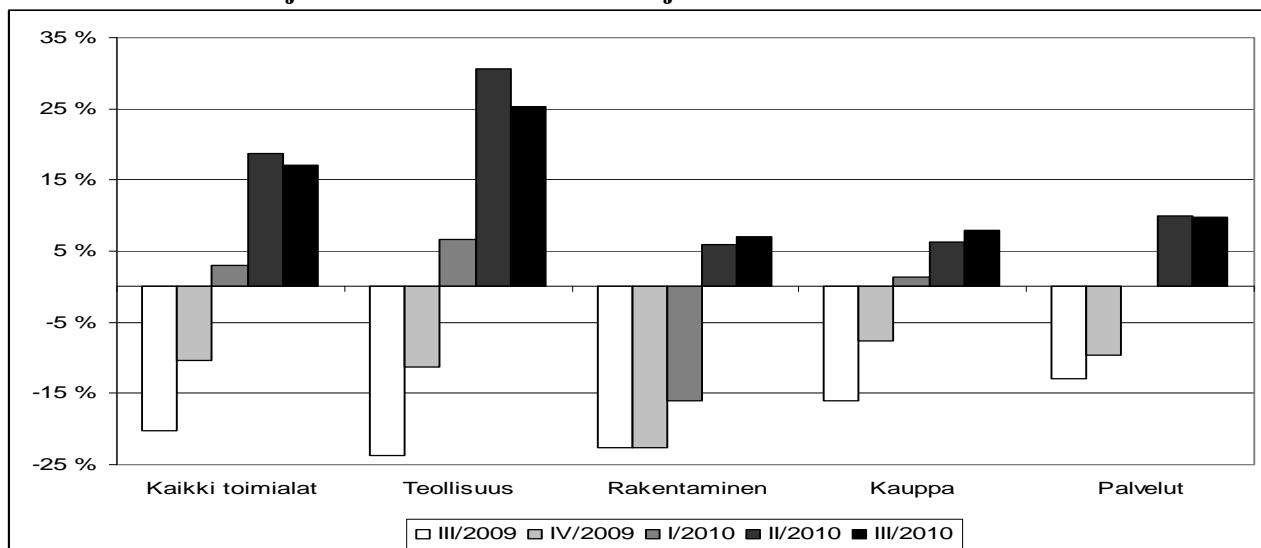
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

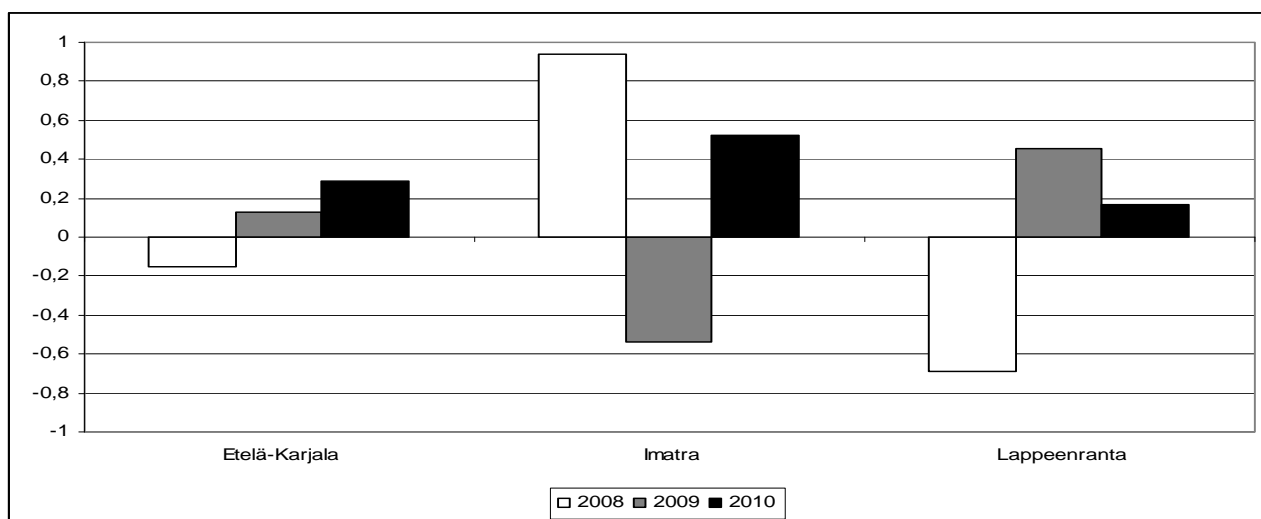
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

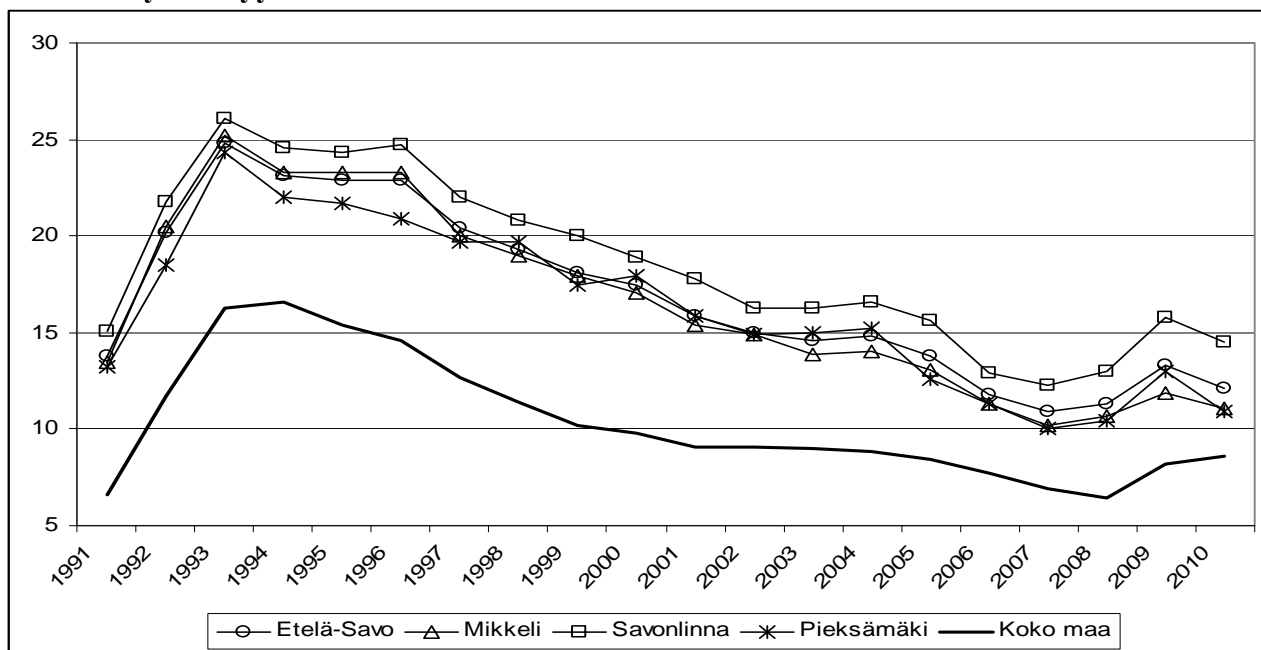
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Etelä-Savo

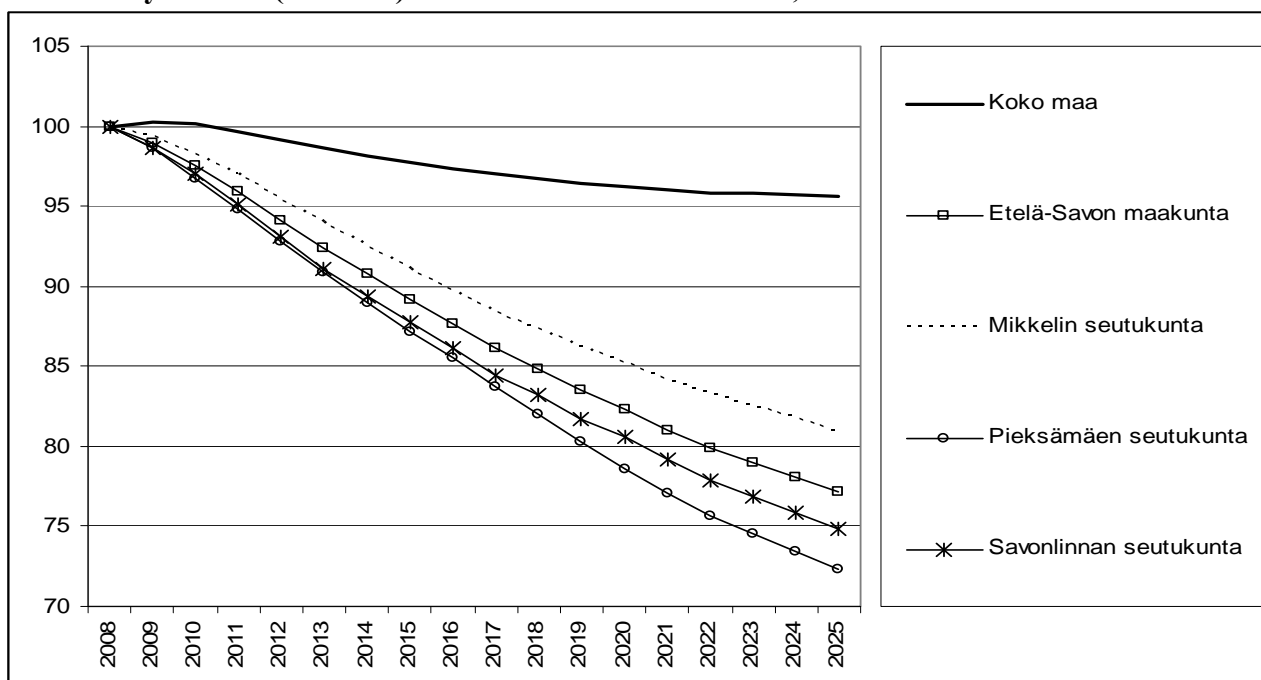
Etelä-Savon maakunnan kehitys on ollut viime vuosina heikkoa sekä väestön että työllisyyden suhteen. Väkiluvun ennustetaan edelleen laskevan voimakkaasti ja ikääntymisen myötä työikäisen väestön määrä putoaa lähivuosina maan keskiarvoa nopeammin. Maakunnan kaikki seutukunnat kärsivät voimakkaasta muuttotappiosta. Talouden taantuma vaikutti erityisesti teollisuuden sektorilla ja myös muilla sektoreilla liikevaihdon lasku on ollut nopeaa, mutta toipuminen on käynnistynyt vuonna 2010 hyvin. Työttömyyden kasvu oli hieman hitaampaa kuin muualla maassa keskimäärin, mutta työttömyysaste on selvästi maan keskiarvoa korkeampi.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

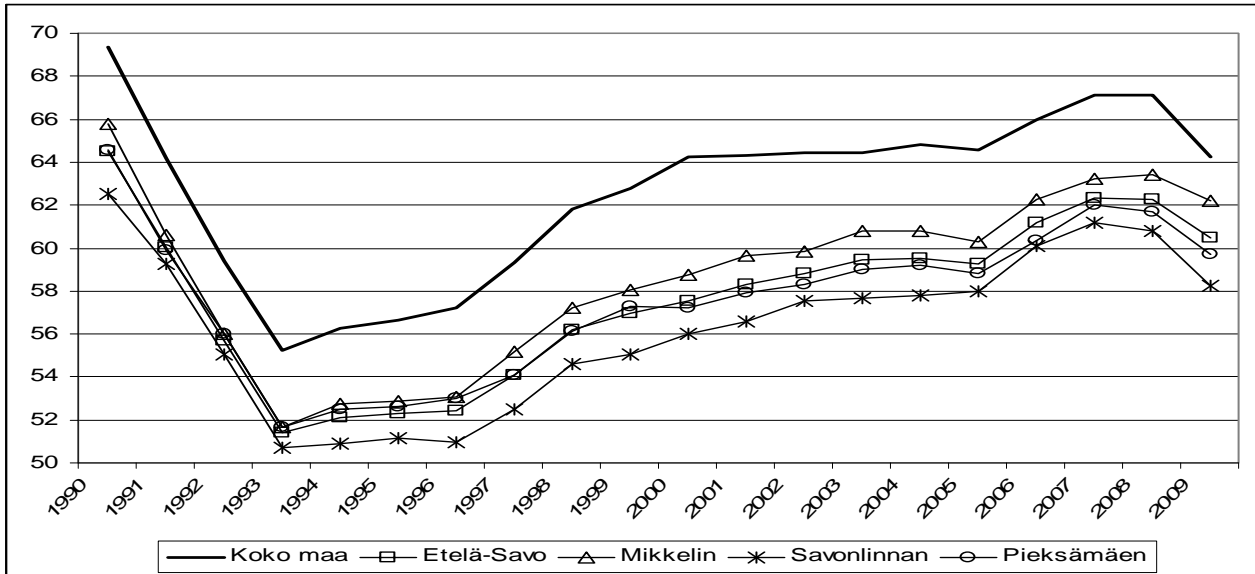

Lähde: TEM työnvälitystilasto

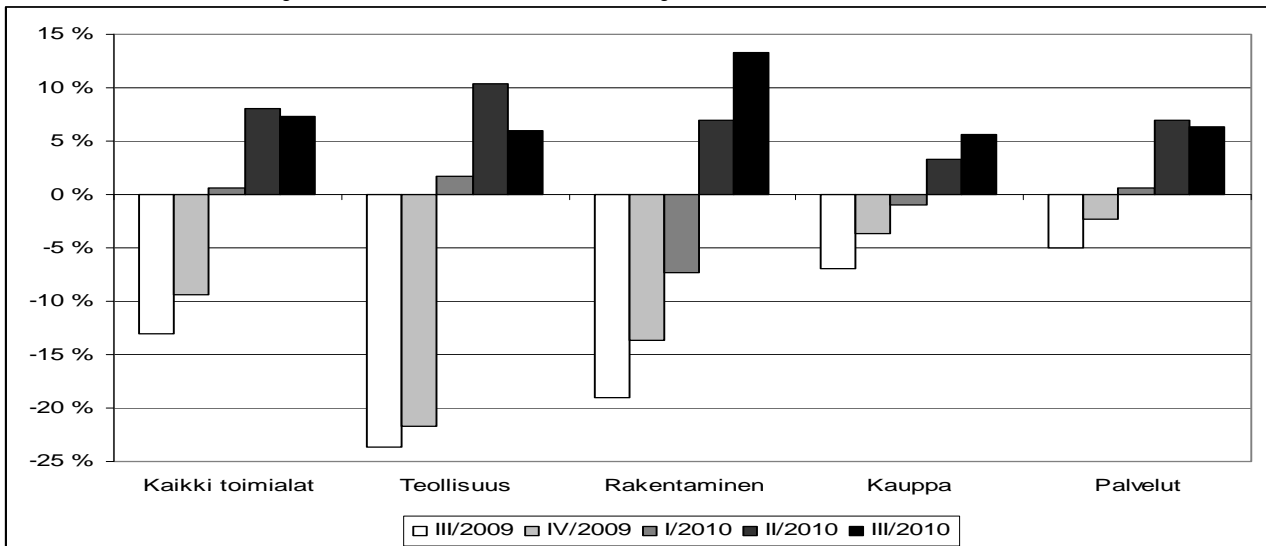
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

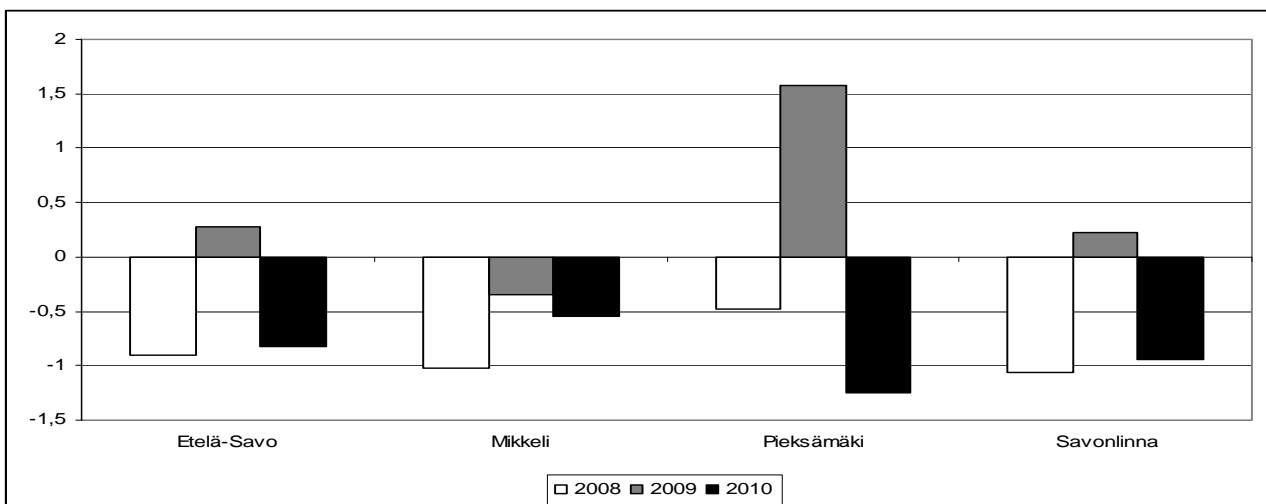
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

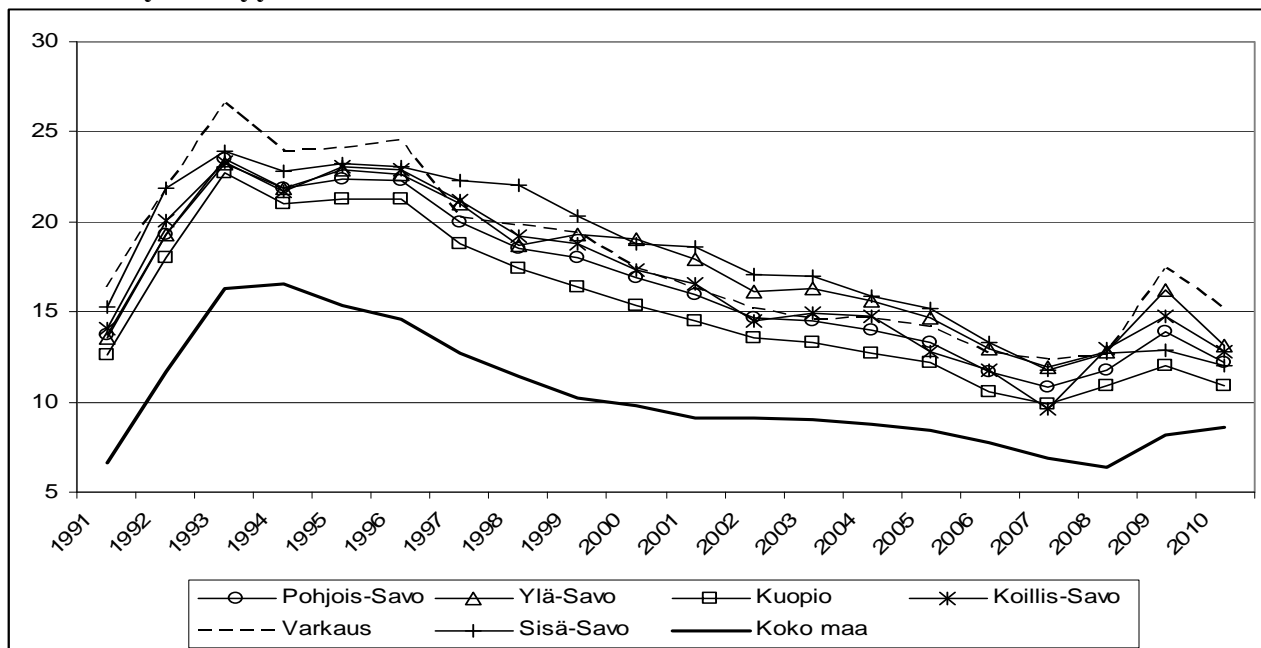
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Pohjois-Savo

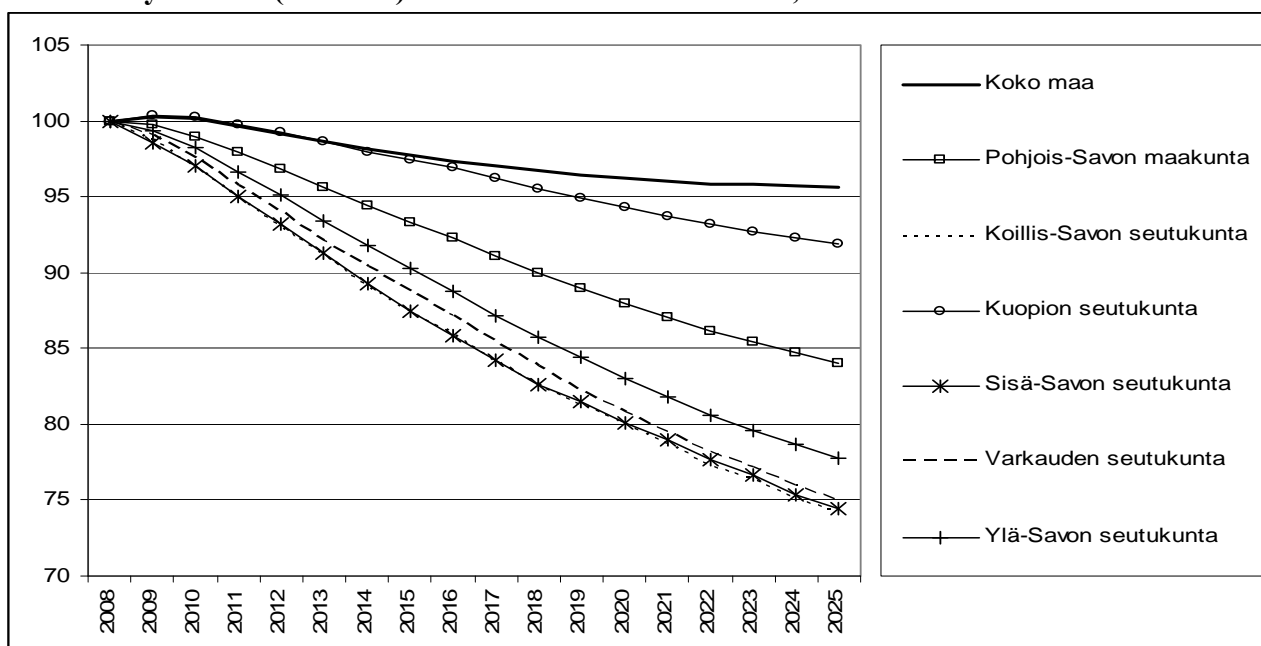
Pohjois-Savon maakunnan kehitys on viime vuosina ollut suhteellisen myönteistä työllisyyden suhteen. Kuitenkin väestönkehitys on jo pitkään ollut laskeva ja erityisesti työikäinen väestö vähenee kaikissa seutukunnissa ikääntymisen ja muuttotappioiden myötä. Kuopion seutukunta on saanut lievää muuttovoittoa viime vuosina, ja vuonna 2009 Sisä-Savon nettomuutto kääntyi positiiviseksi. Talouden taantuma näkyi työttömyysasteen nousuna erityisesti Varkaudessa, mutta vuonna 2010 työttömyys on jälleen vähentynyt kaikissa seutukunnissa. Erityisesti teollisuuden liikevaihdon pudotus oli nopeaa vuoden 2009 aikana, mutta toipuminen on käynnistynyt vuoden 2010 aikana.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

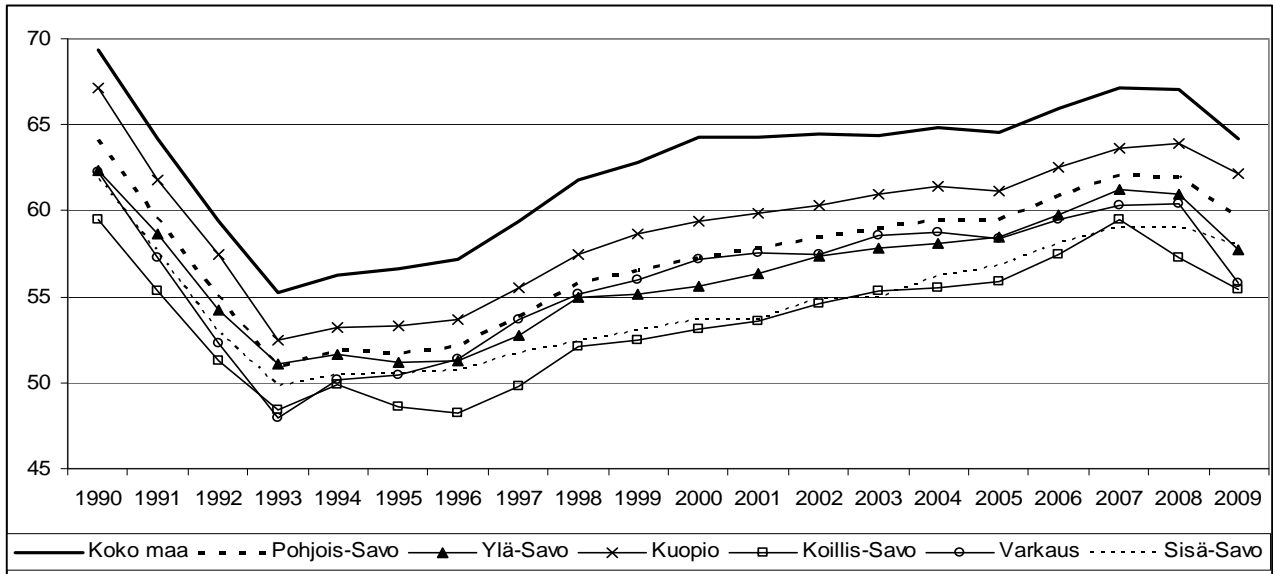

Lähde: TEM työnvälitystilasto

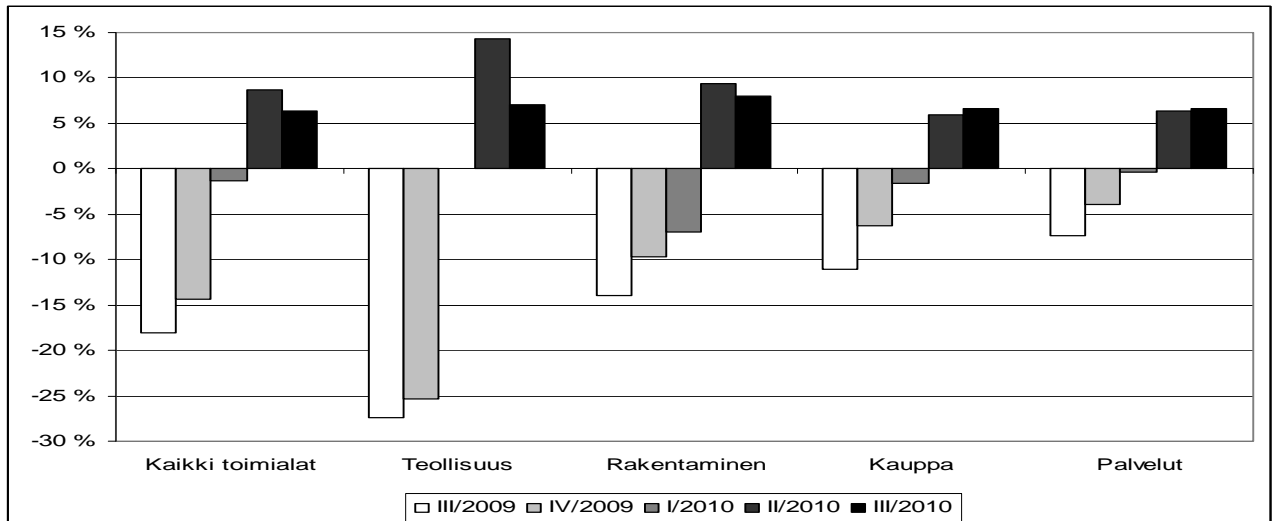
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

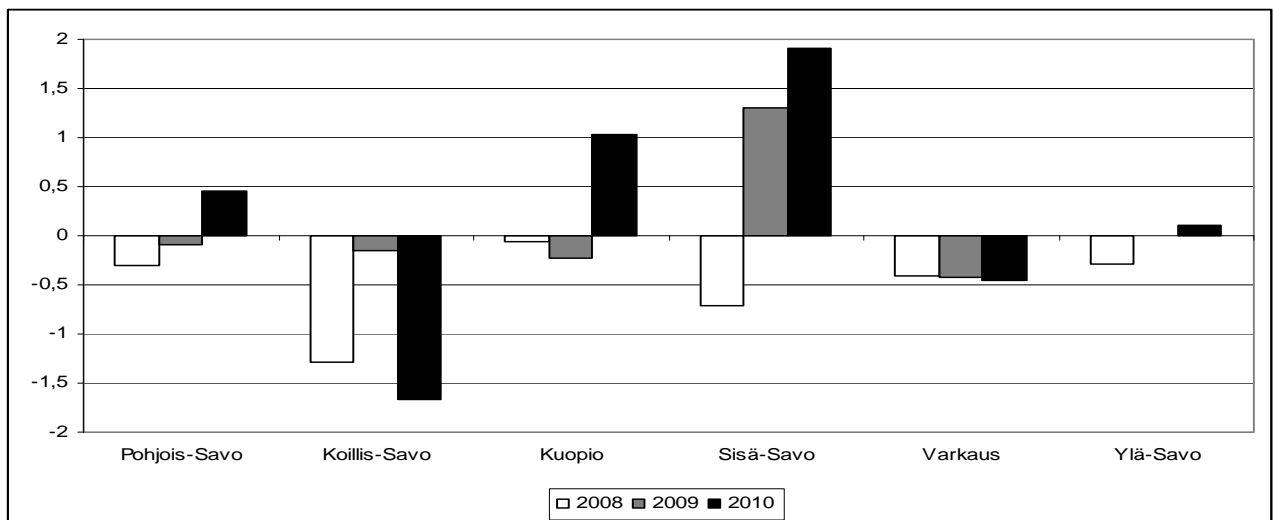
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990-2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

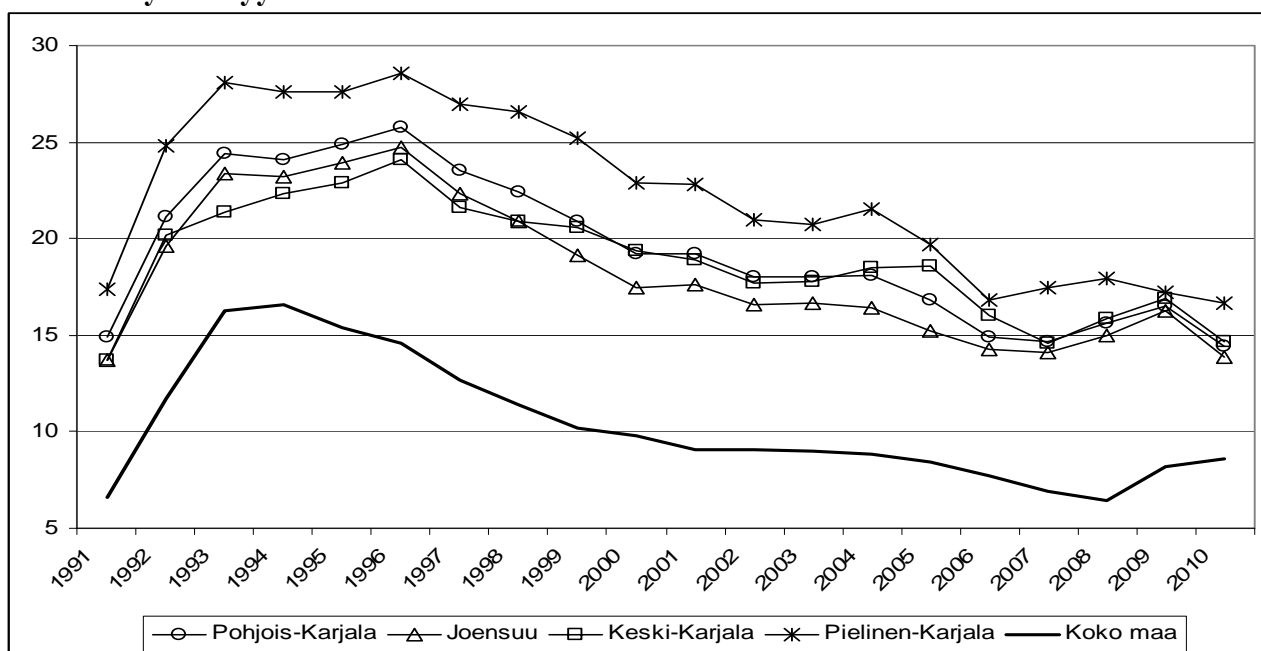
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Pohjois-Karjala

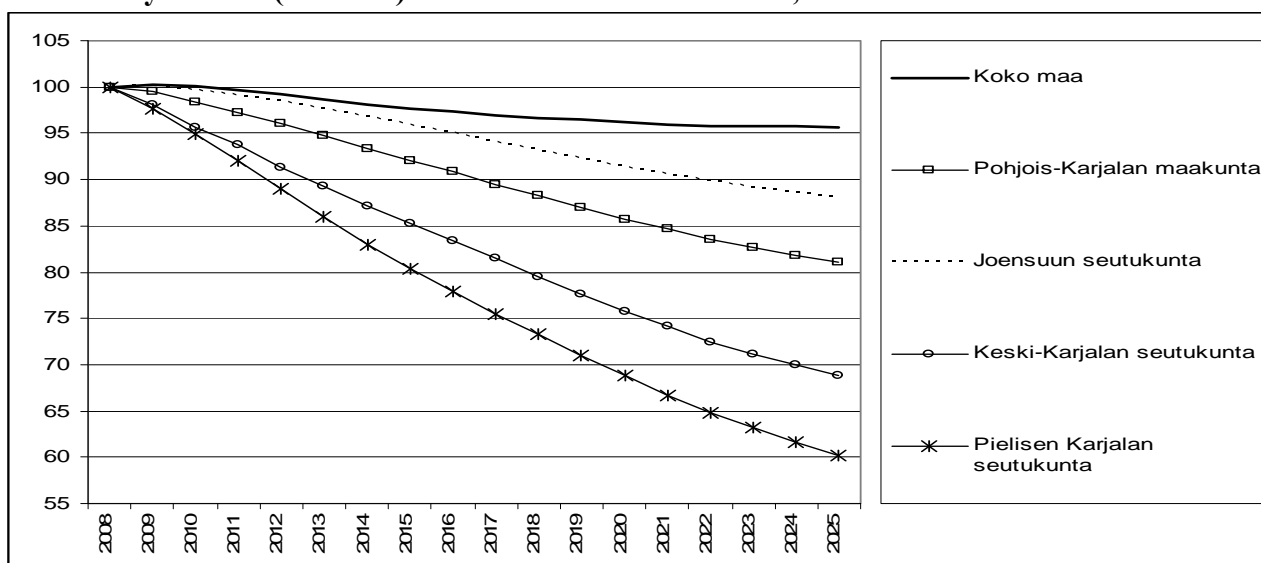
Pohjois-Karjalan maakunnassa työpaikkojen määrän väheneminen ja työttömyyden kasvu alkoi jo vuosina 2007–2008. Tämä johtui pääasiassa muutaman suuren yrityksen toiminnan lopettamisesta maakunnassa, eikä Pohjois-Karjala ehtinyt päästä kasvu-uralle ennen talouden globaalin taantuman voimistumista syksyllä 2008. Maakunta kärsii myös suurista rakenteellisista ongelmista, mikä näkyy ikääntymisen ja muuttotappioiden aiheuttamana työikäisen väestön voimakkaana vähenemisenä erityisesti Keski-Karjalassa ja Pielisen Karjalassa. Joensuun seutukunta on saanut lievää muuttovoittoa 2008–2010. Työttömyysasteen nousu taantuman aikana oli vähäistä, mutta aste on laskenut melko nopeasti vuoden 2010 aikana Pielisen Karjalaa lukuun ottamatta. Päätoimialoista erityisesti teollisuuden toipuminen on ollut nopeaa.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

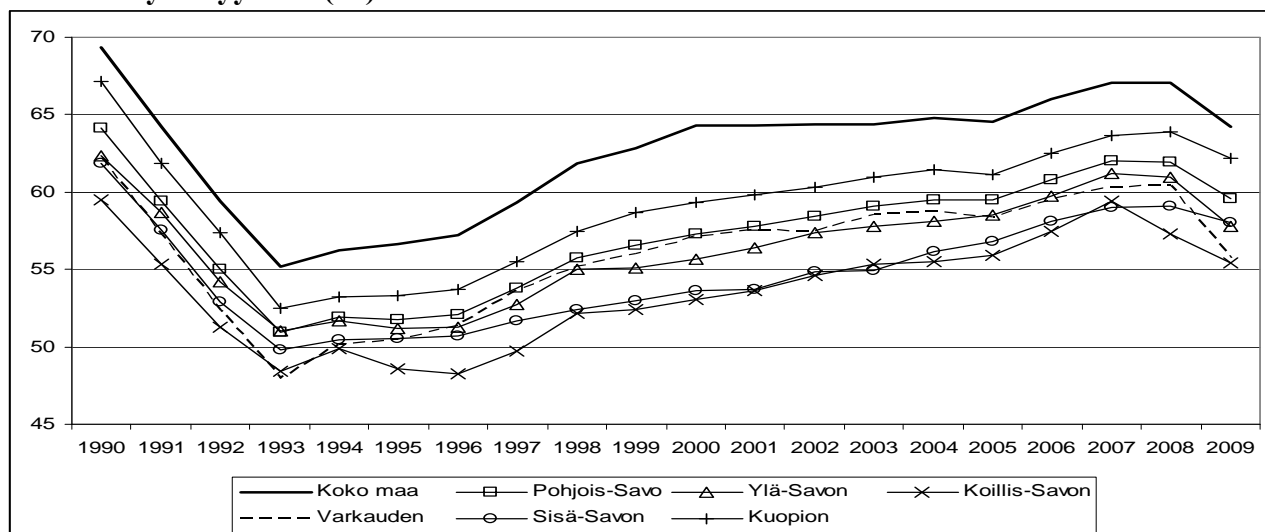

Lähde: TEM työnvälitystilasto

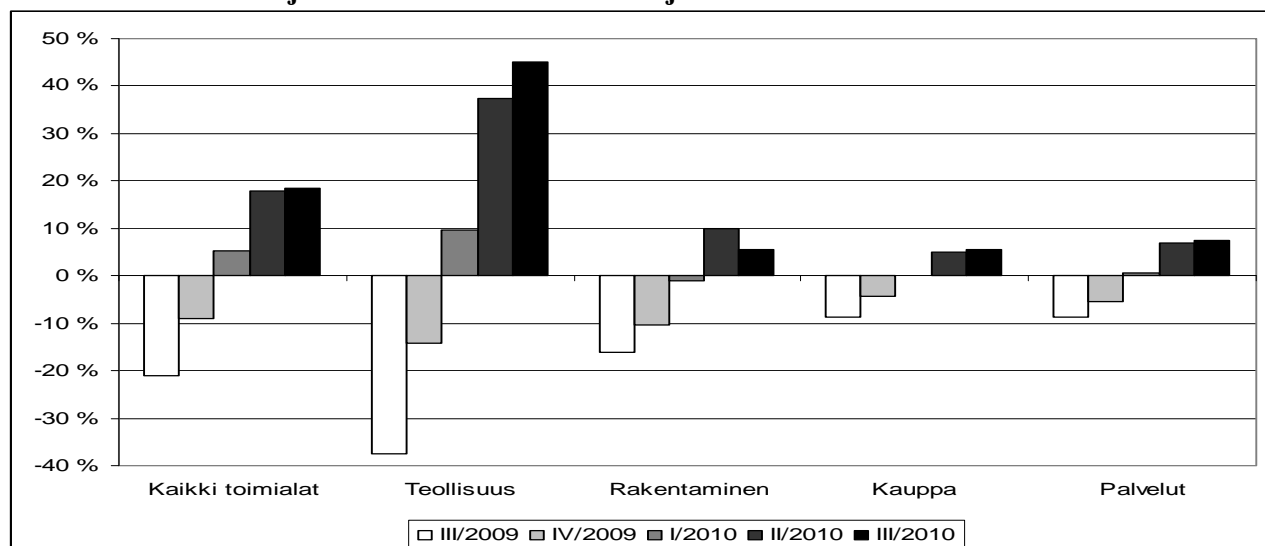
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

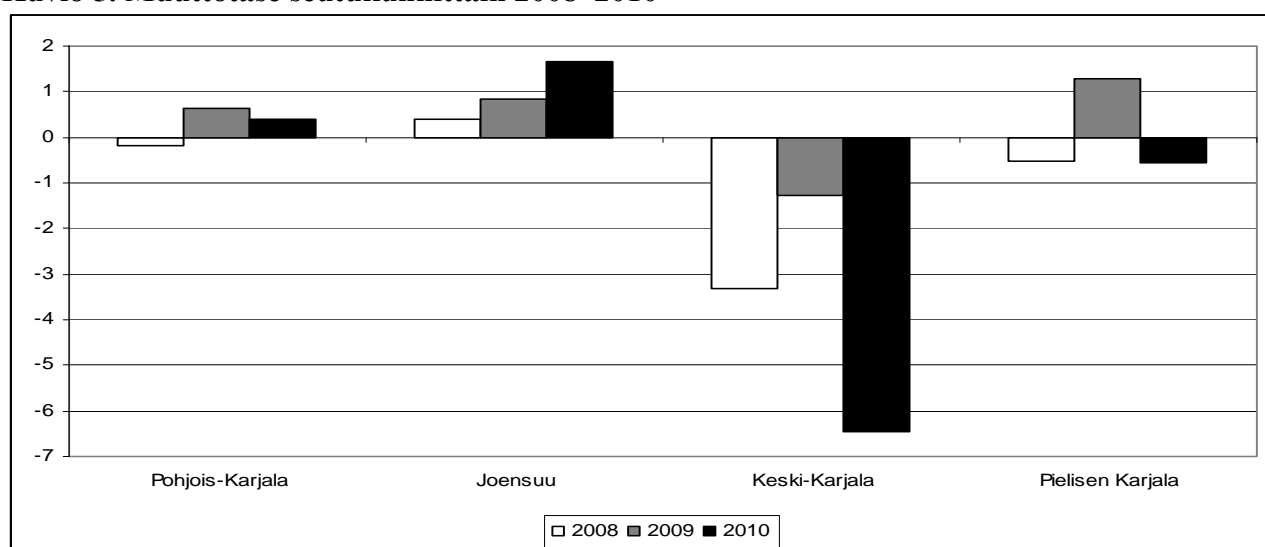
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

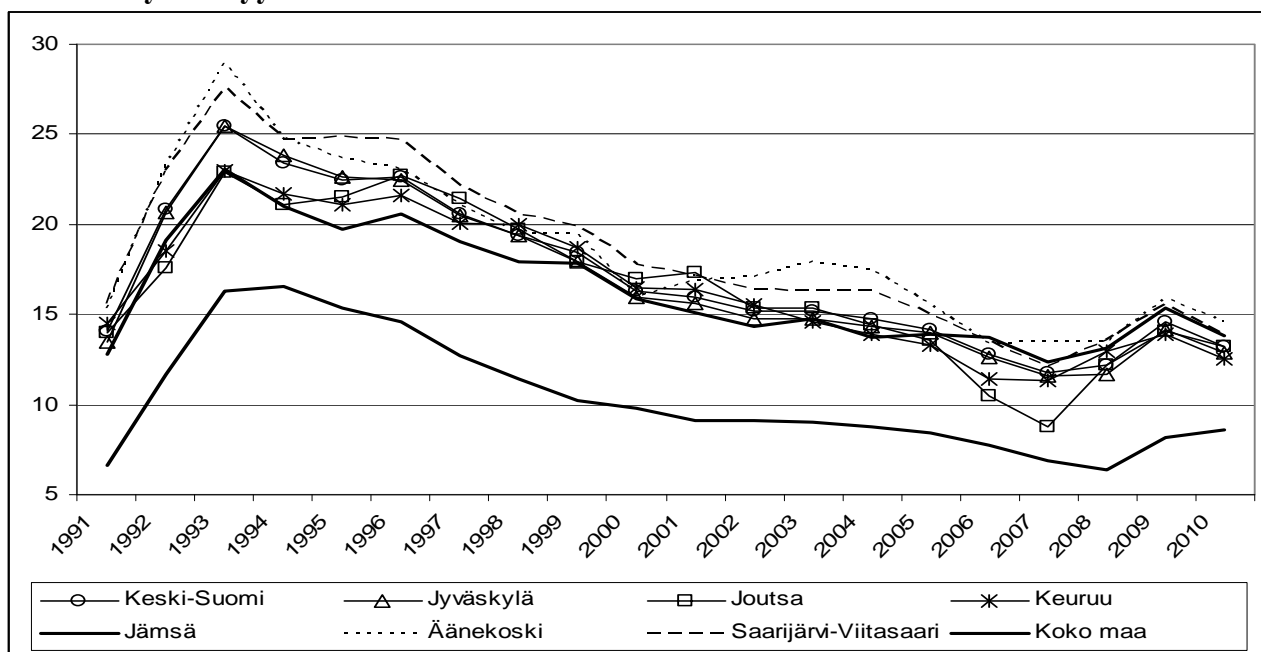
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Keski-Suomi

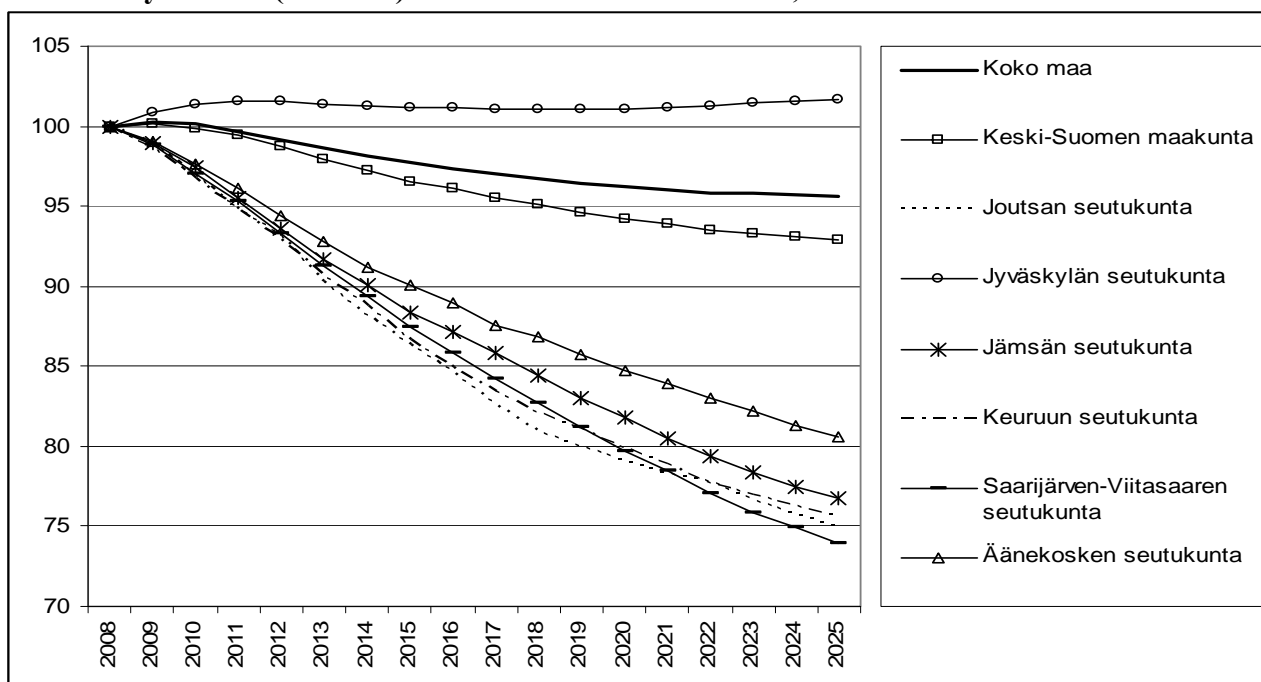
Keski-Suomen maakunnan kehitys on ollut viime vuosina myönteistä, mutta varsin kaksijakoista siten, että Jyväskylän seutukunta on kasvanut ja muut seutukunnat ovat kärsineet muuttotappioista ja korkeasta työttömyydestä Joutsaa lukuun ottamatta. Työttömyys on maakunnassa maan keskiarvoa korkeampi eikä työttömyysaste ei ole laskenut kovinkaan voimakkaasti vuonna 2010. Yritystoiminnan liikevaihdon pudotus taittui vuoden 2010 alussa, ja liikevaihto kääntyi kasvu-uralle vuoden aikana erityisesti teollisuuden osalta.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

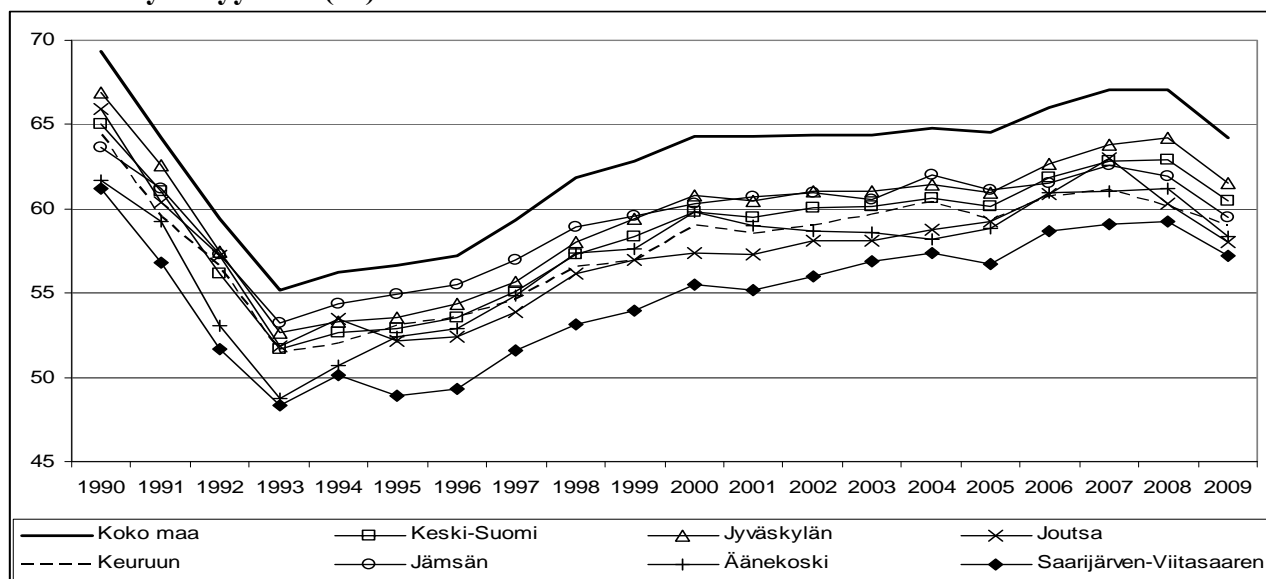

Lähde: TEM työnvälitystilasto

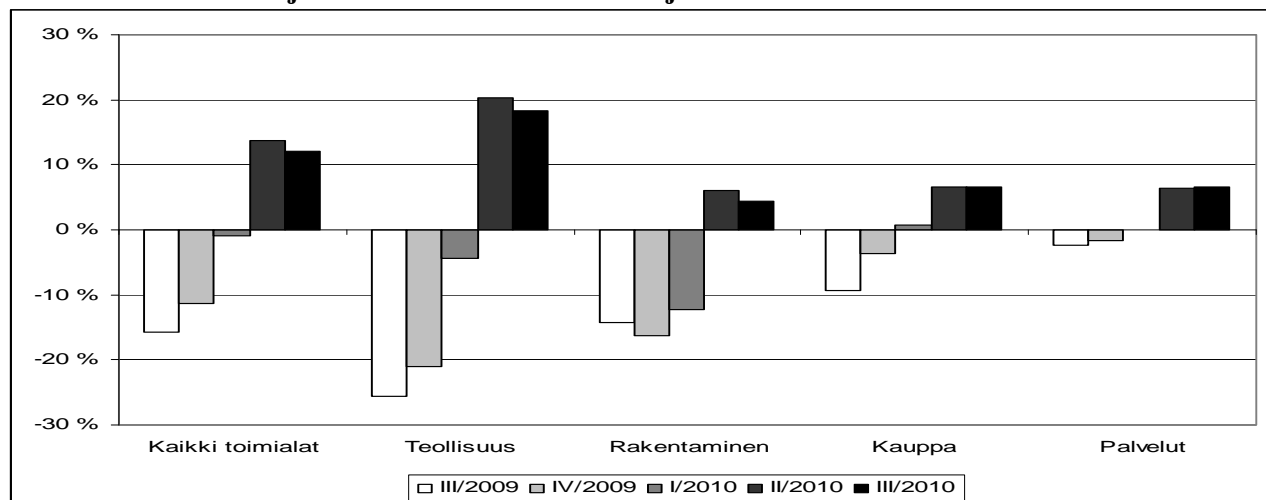
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

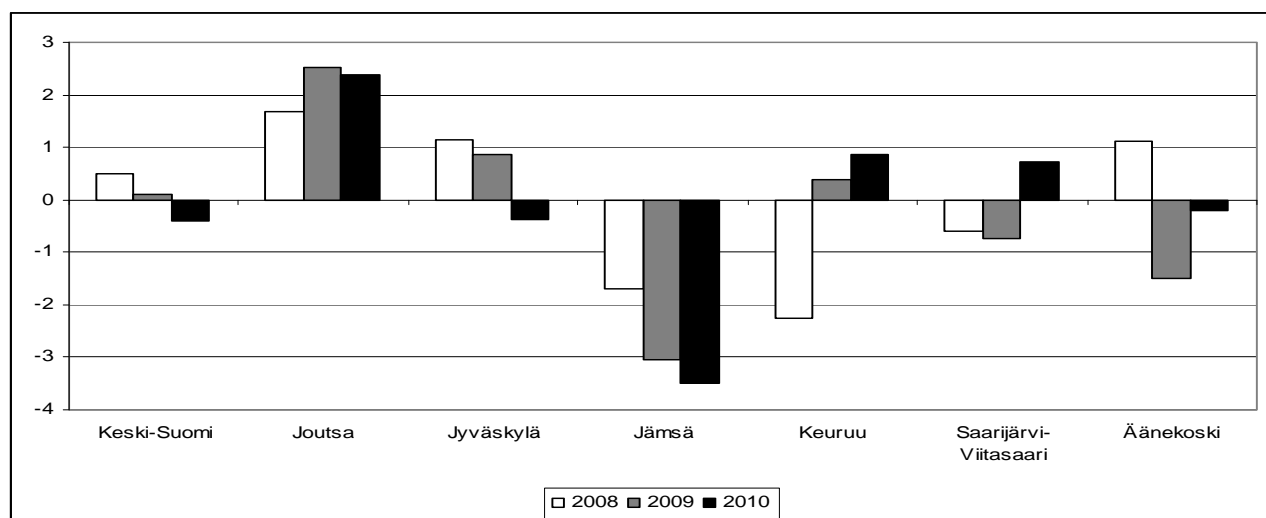
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

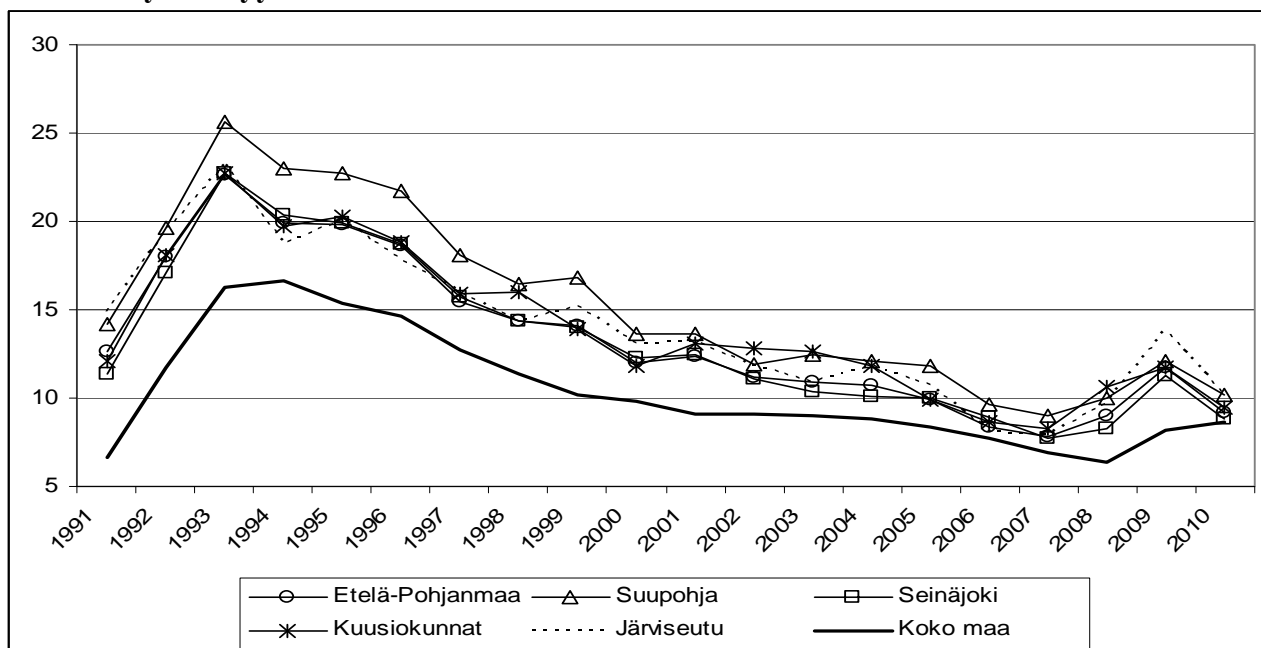
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Etelä-Pohjanmaa

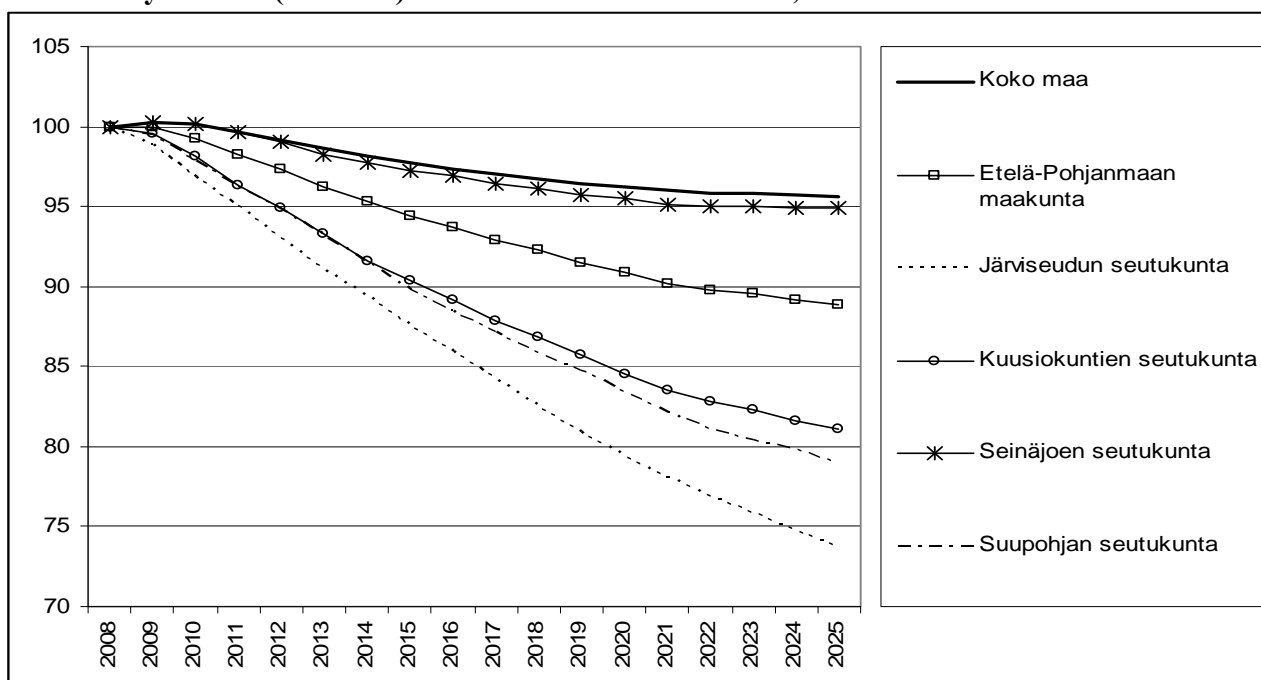
Etelä-Pohjanmaan maakunnan kehitys on ollut viime vuosina myönteistä erityisesti työllisyyden ja talouden suhteen, mutta laskusuhdanteen myötä työttömyys maakunnan eri seutukunnissa nousi nopeammin kuin koko maassa keskimäärin. Työllisyystilanteen toipuminen on kuitenkin ollut vuoden 2010 aikana nopeaa. Maakunnan kehitys on kaksijakoista siten, että väestö ja työvoima kasvavat enää Seinäjoen seutukunnassa. Muissa seutukunnissa muuttoliike on tappiollista, ja työikäisen väestön määrä vähenee voimakkaasti. Yritystoiminnan liikevaihto on kääntynyt kasvuun vuoden 2010 toisella ja kolmannella neljänneksellä.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

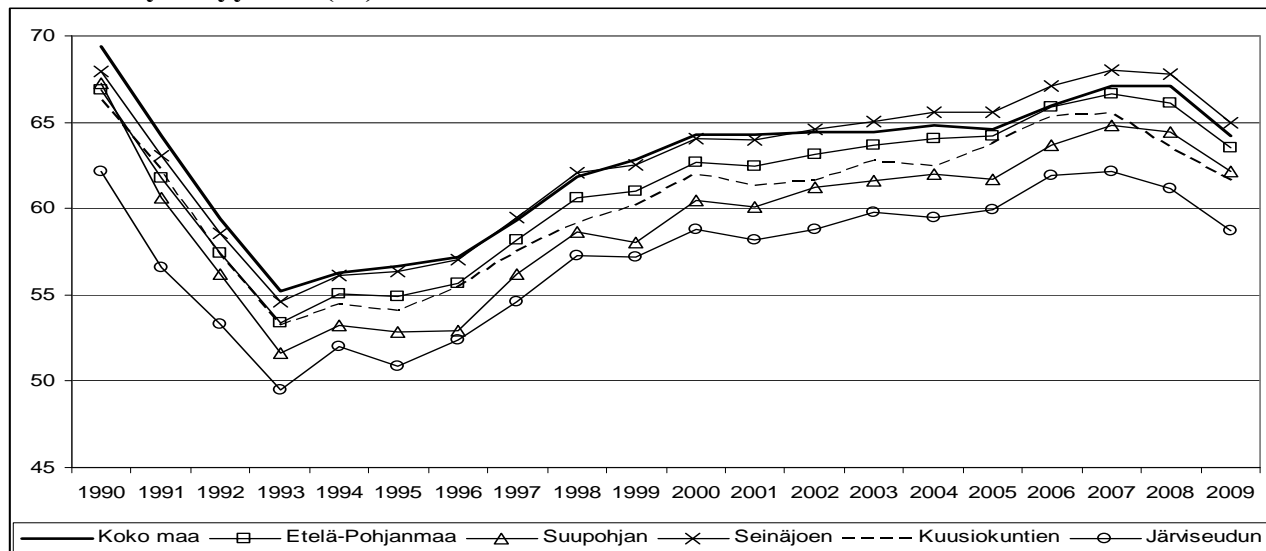

Lähde: TEM työnvälitystilasto

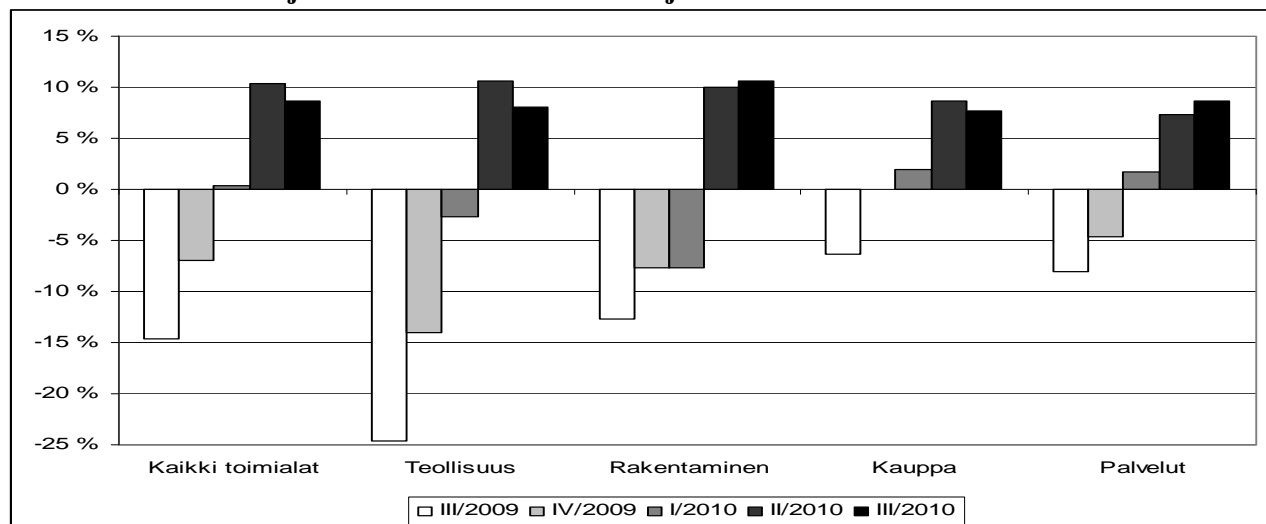
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

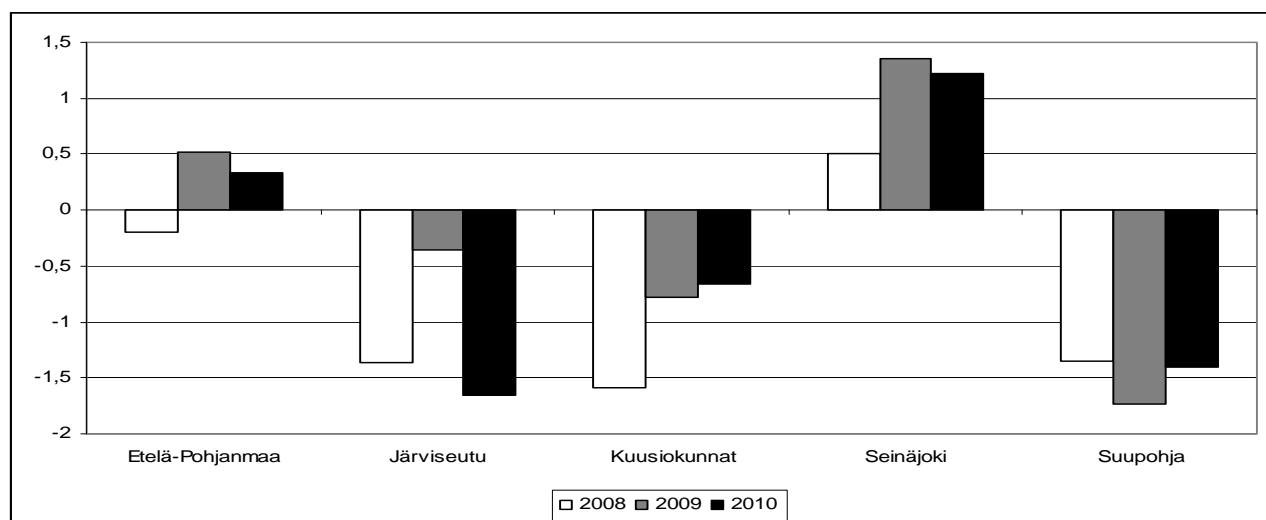
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990-2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

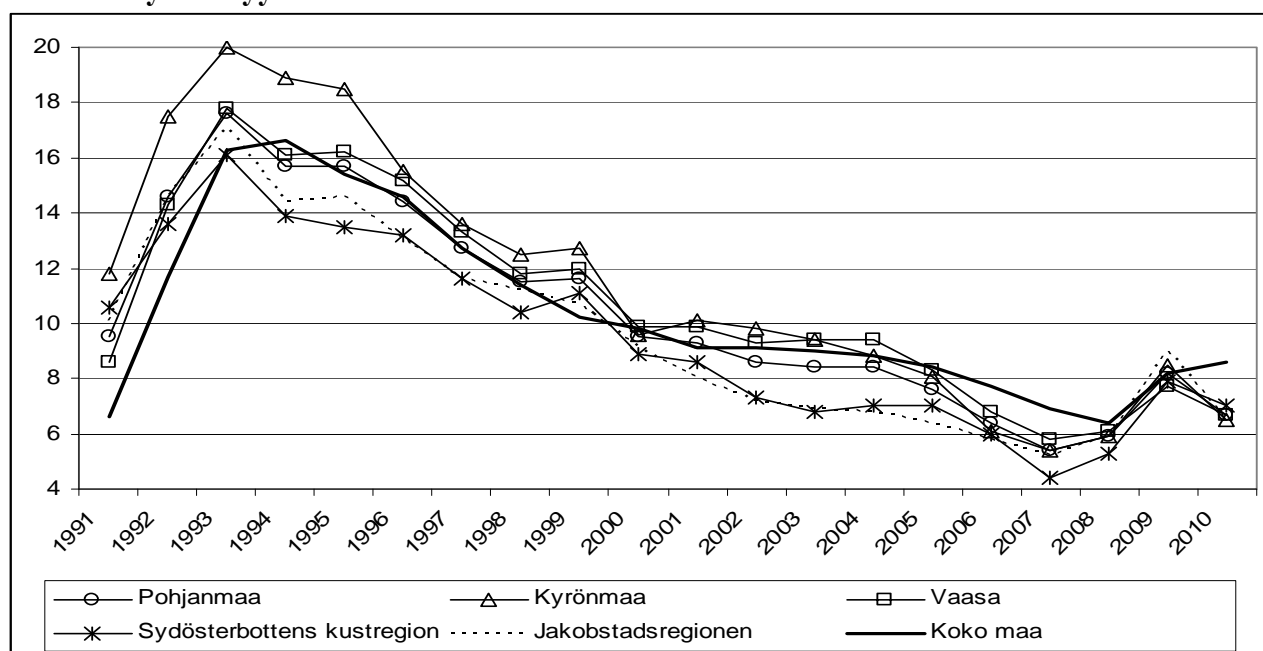
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Pohjanmaa

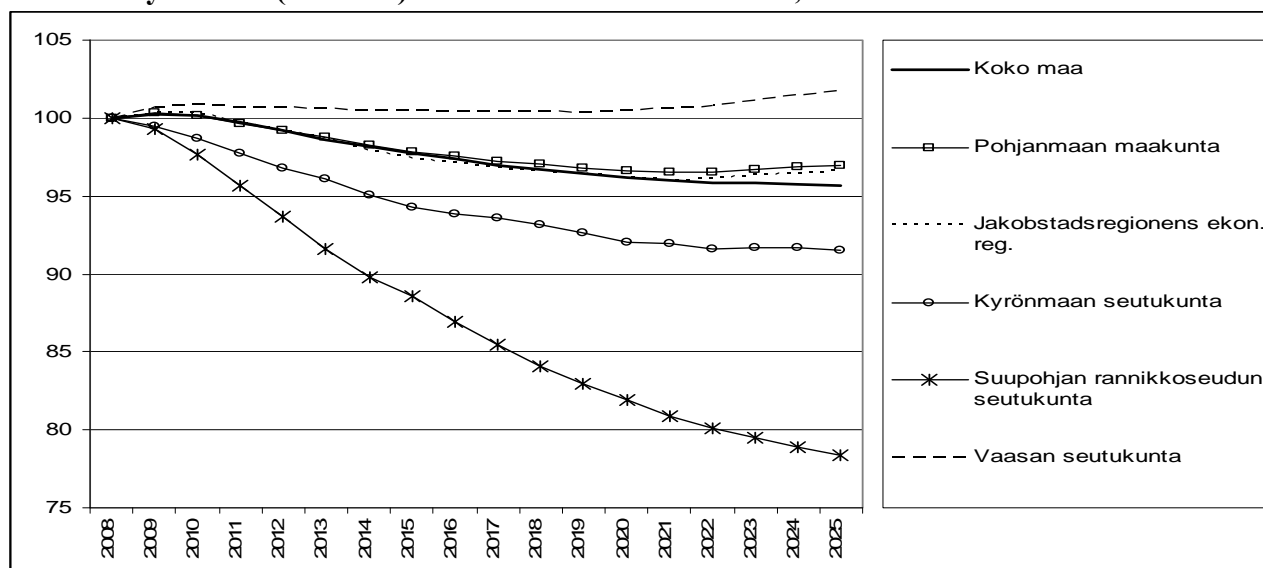
Pohjanmaan maakunnan kehitys on viime vuosina ollut myönteistä väestön ja työllisyyden kehityksen suhteen, vaikkakin muuttotase on maakunnassa negatiivinen Kyrönmaata ja Vaasaa lukuun ottamatta. Työikäinen väestö alkaa vähentyä Pohjanmaalla samalla vauhdilla kuin koko maassa keskimäärin, mutta Sydösterbottenin seutukunnassa väheneminen on selvästi nopeampaa. Talouden laskusuhdanne näkyi eri seutukunnissa perinteisesti alhaisen työttömyysasteen nopeana kasvuna yli 8 %:n tason vuoden 2009 lopussa. Nopeinta kasvu oli Sydösterbottenissa. Vuoden 2010 aikana työttömyysaste kääntyi lievään laskuun kaikissa maakunnan seutukunnissa. Päätoimialojen liikevaihto jatkoi syöksyä vielä vuoden 2010 alussa kauppaa lukuun ottamatta, mutta vuoden kolmannella neljänneksellä se on jo toipunut.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

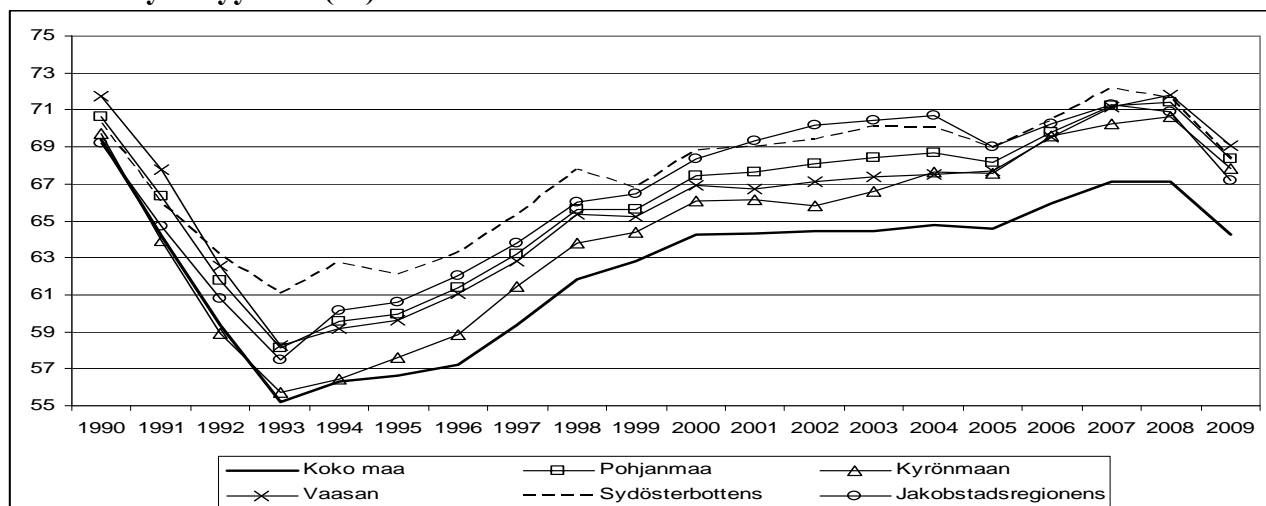

Lähde: TEM työnvälitystilasto

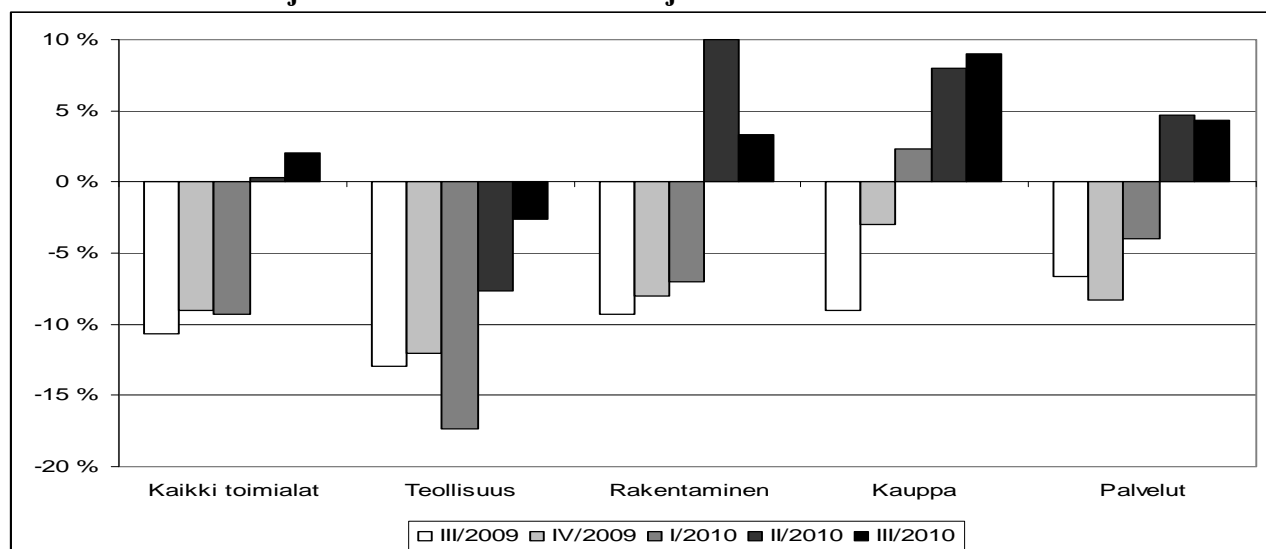
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

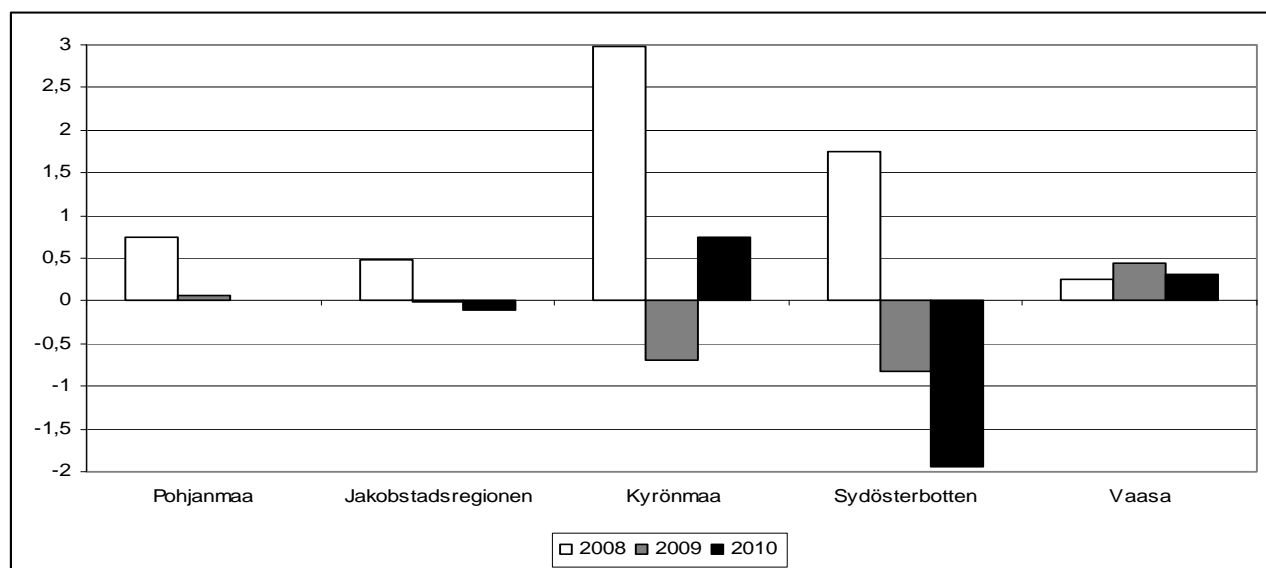
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

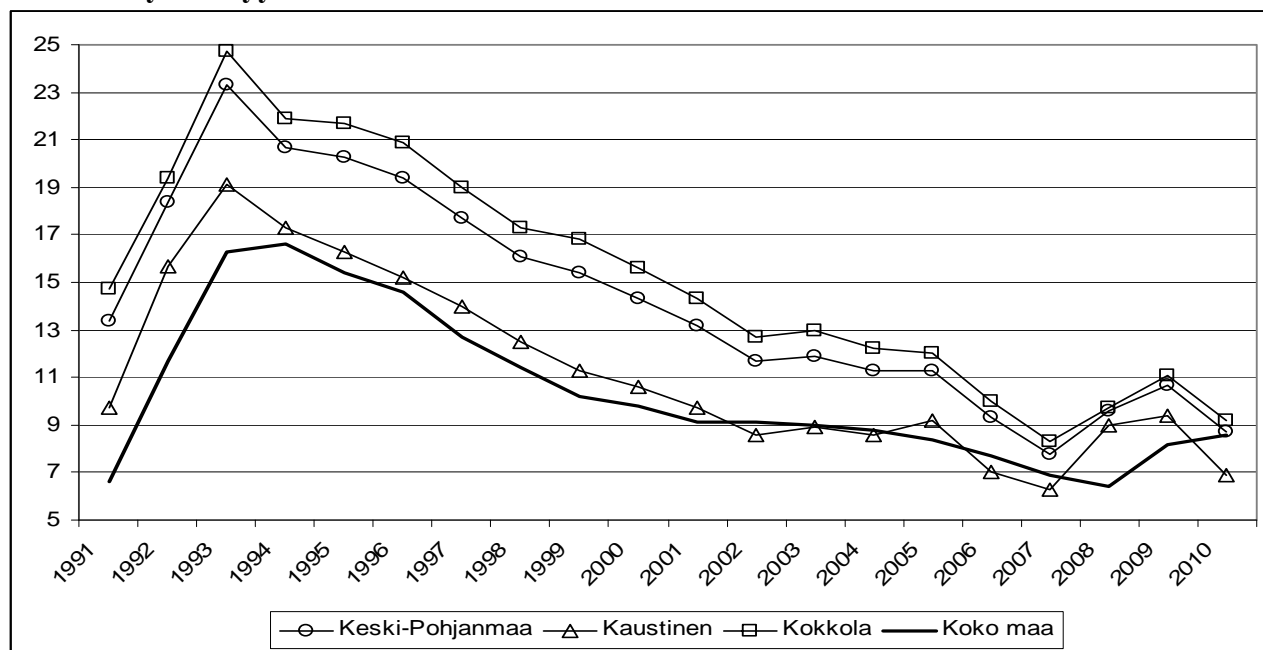
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus *) 4. neljänneksen tiedot

Keski-Pohjanmaa

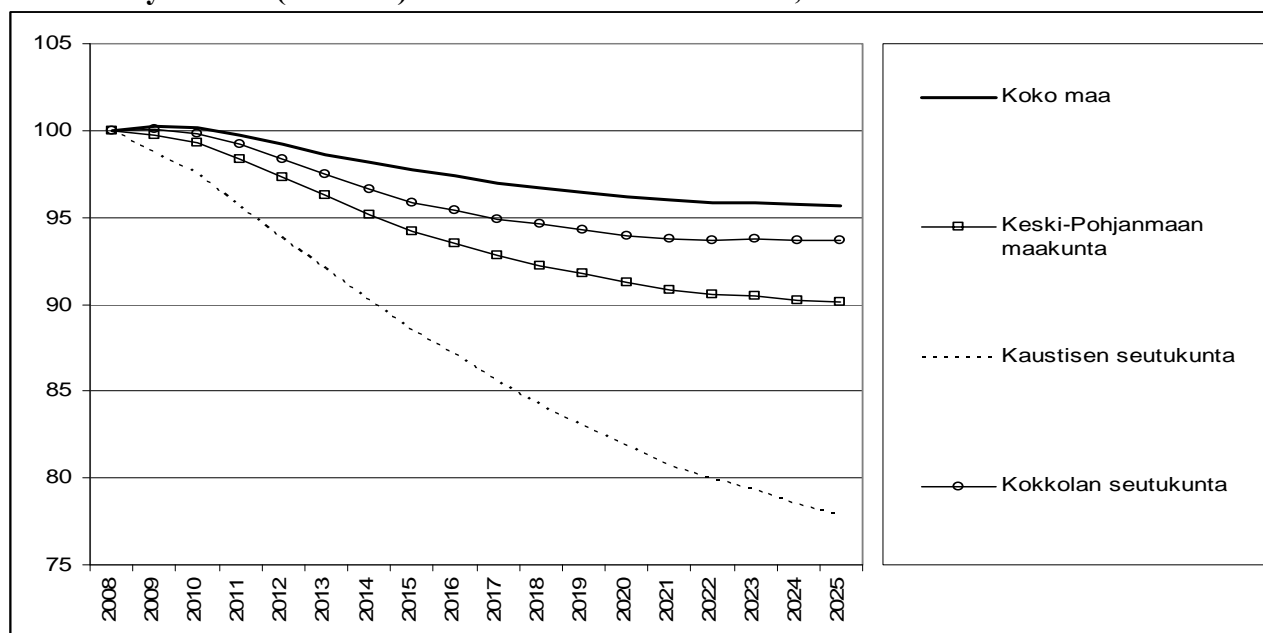
Keski-Pohjanmaan maakunnan kehitys on ollut viime vuosina myönteistä työllisyyden ja talouden suhteen. Väkiluvun arvioidaan pysyvän lähivuosina lähes ennallaan, mutta työikäisen väestön määrä laskee voimakkaasti erityisesti Kaustisten seutukunnassa, joka on kärsinyt voimakkaasta muuttotappiosta. Työttömyysasteen nousu ei ollut yhtä voimakasta kuin maassa keskimäärin, ja se on laskenut vuoden 2010 aikana nopeasti. Yritystoiminnan liikevaihto on toipunut vuoden 2010 aikana nopeasti rakentamissektoria lukuun ottamatta.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

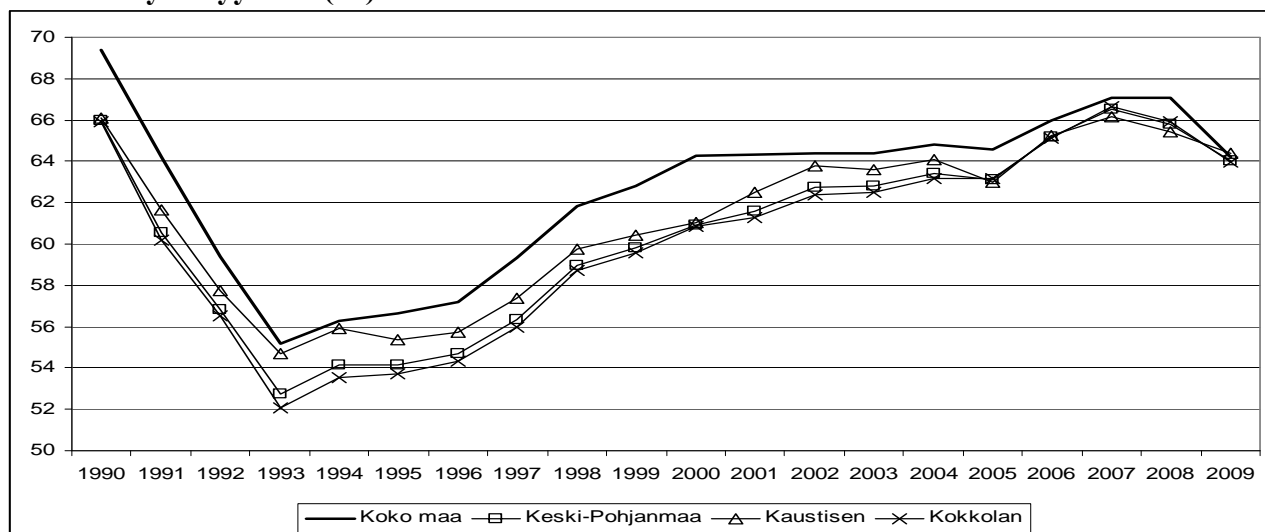

Lähde: TEM työnvälitystilasto

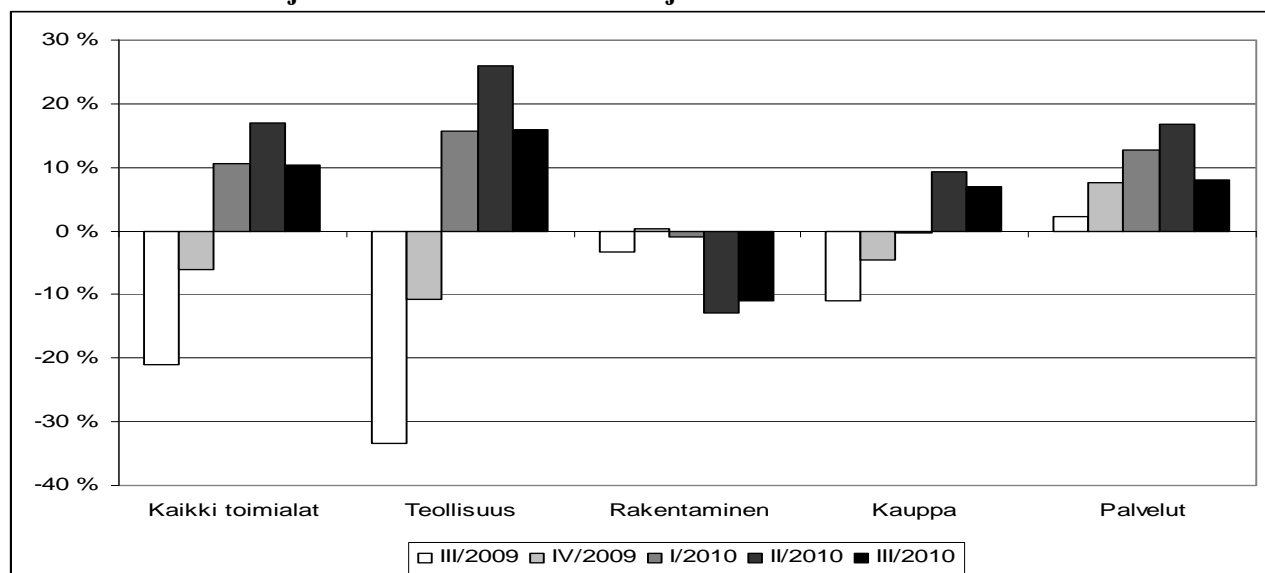
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

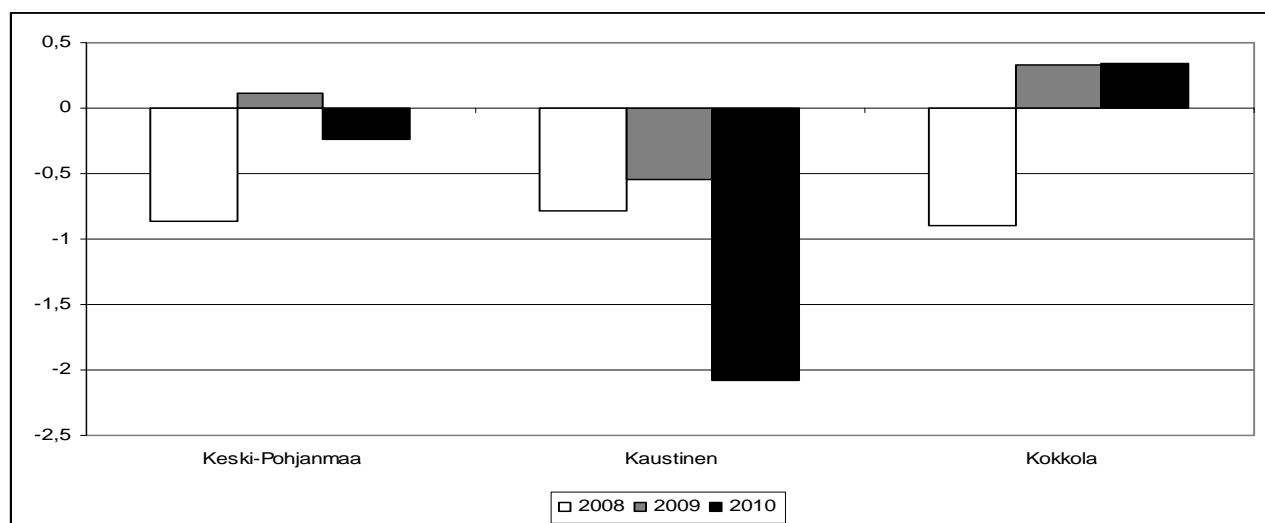
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990-2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

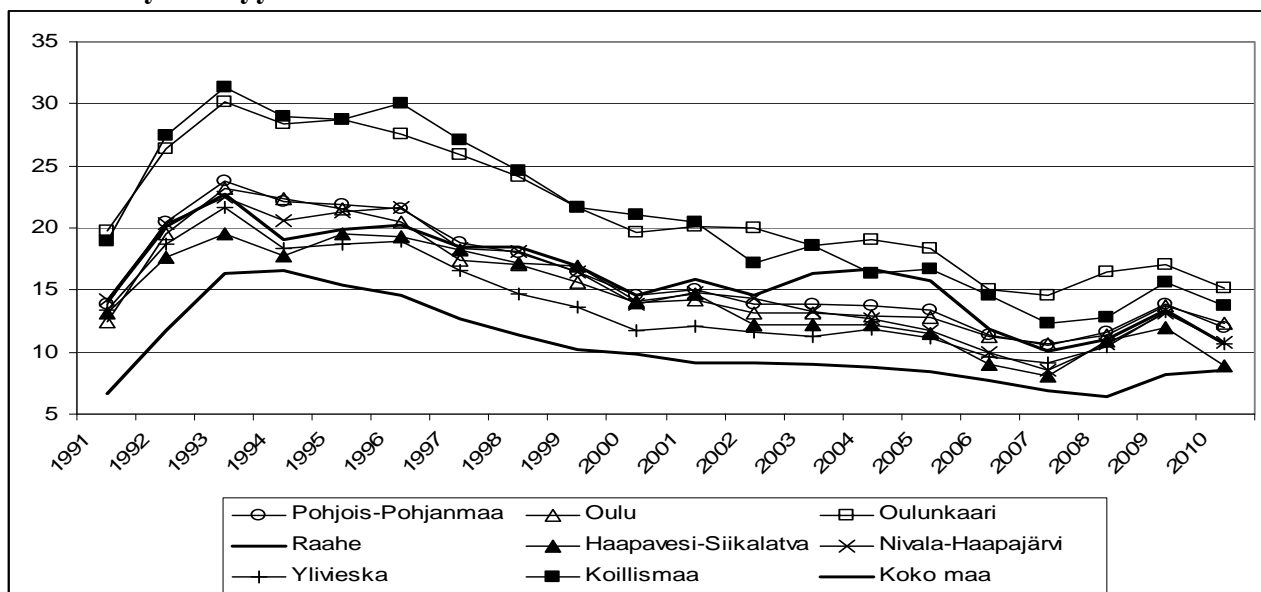
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Pohjois-Pohjanmaa

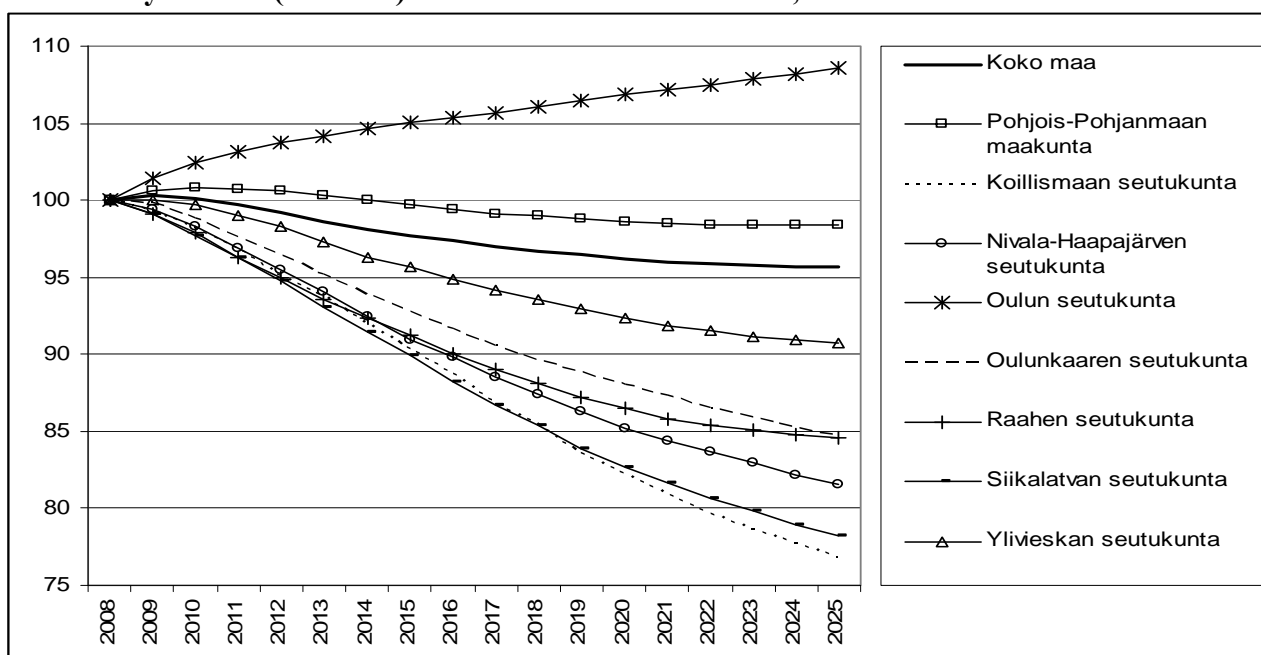
Pohjois-Pohjanmaan väestön kehitys on ollut pitkään myönteistä korkean syntyvyyden ansiosta. Maakunnan kehitys on kuitenkin varsin kaksijakoista, sillä Oulun ja Koillismaan seutukuntia lukuun ottamatta muut seutukunnat kärsivät muuttotappioista, ja työikäisen väestön määrä laskee yhä voimakkaammin. Maakunnan työllisyys on parantunut viime vuosina, mutta talouden taantuman myötä työttömyys kääntyi kasvuun 2008–2009. Vuonna 2010 työttömyysaste jälleen laski, erityisesti Haapavedellä-Siikalatvassa, jossa lähestytään jo maan keskiarvoa. Yritysten liikevaihto laski voimakkaasti vuoden 2009 aikana, mutta palasi lievälle kasvu-uralle kaikilla toimialoilla vuoden 2010 kolmannelle neljännekselle tultaessa.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

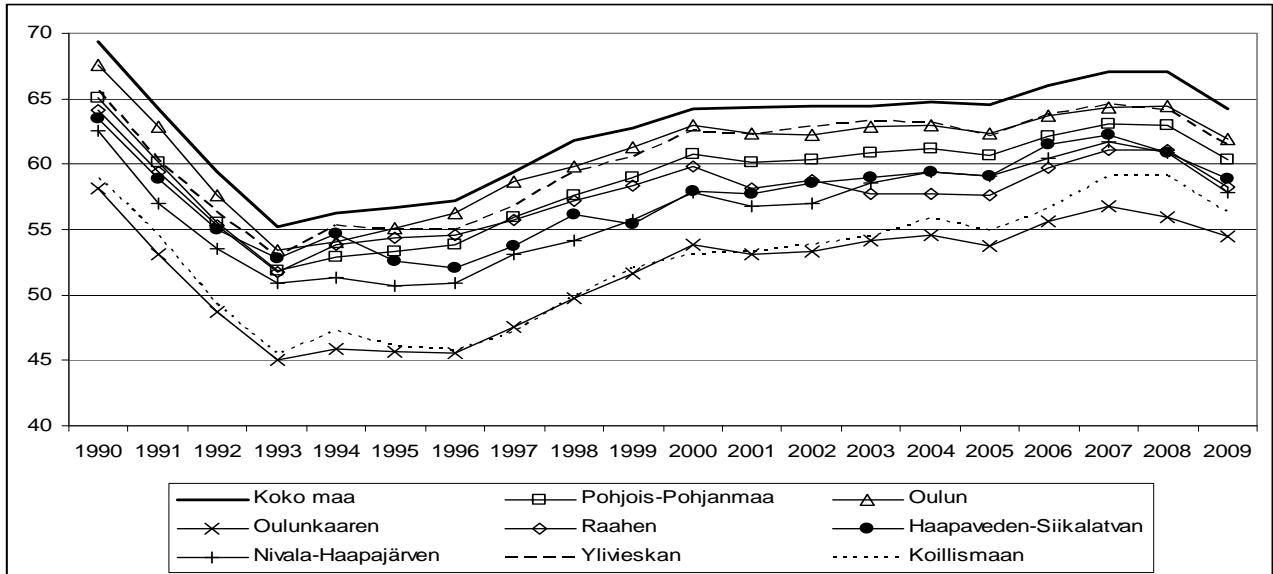

Lähde: TEM työnvälitystilasto

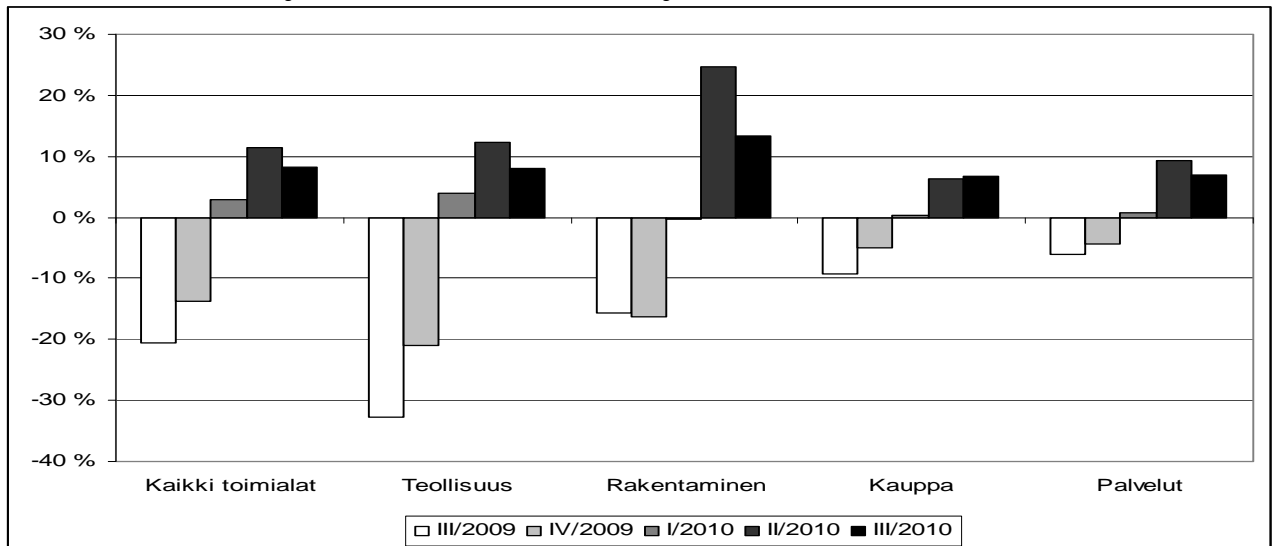
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

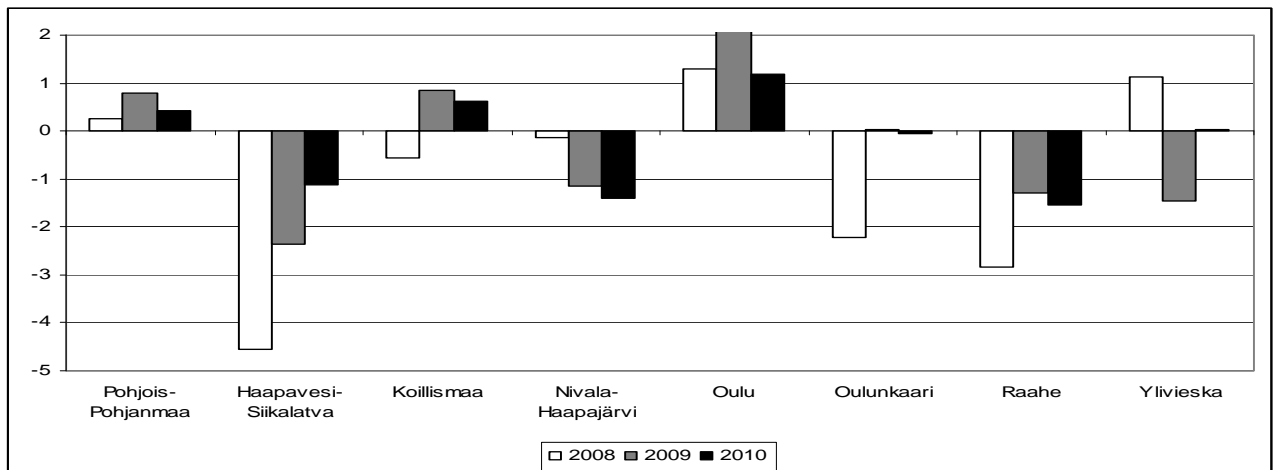
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

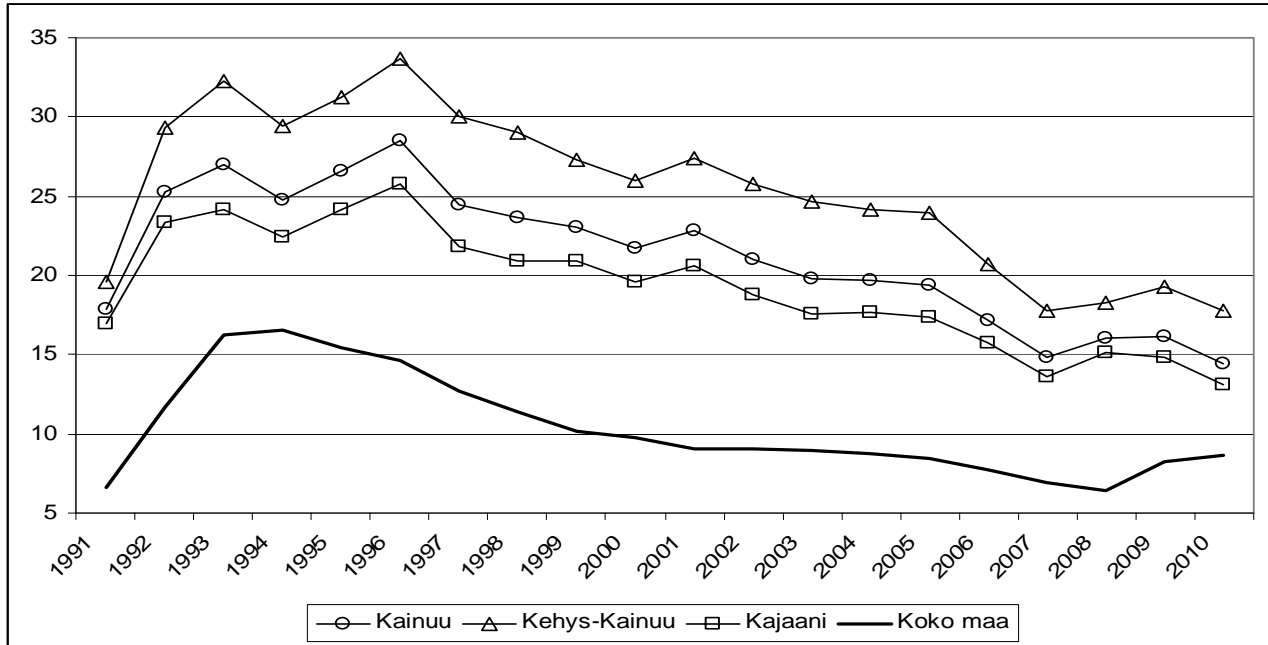
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Kainuu

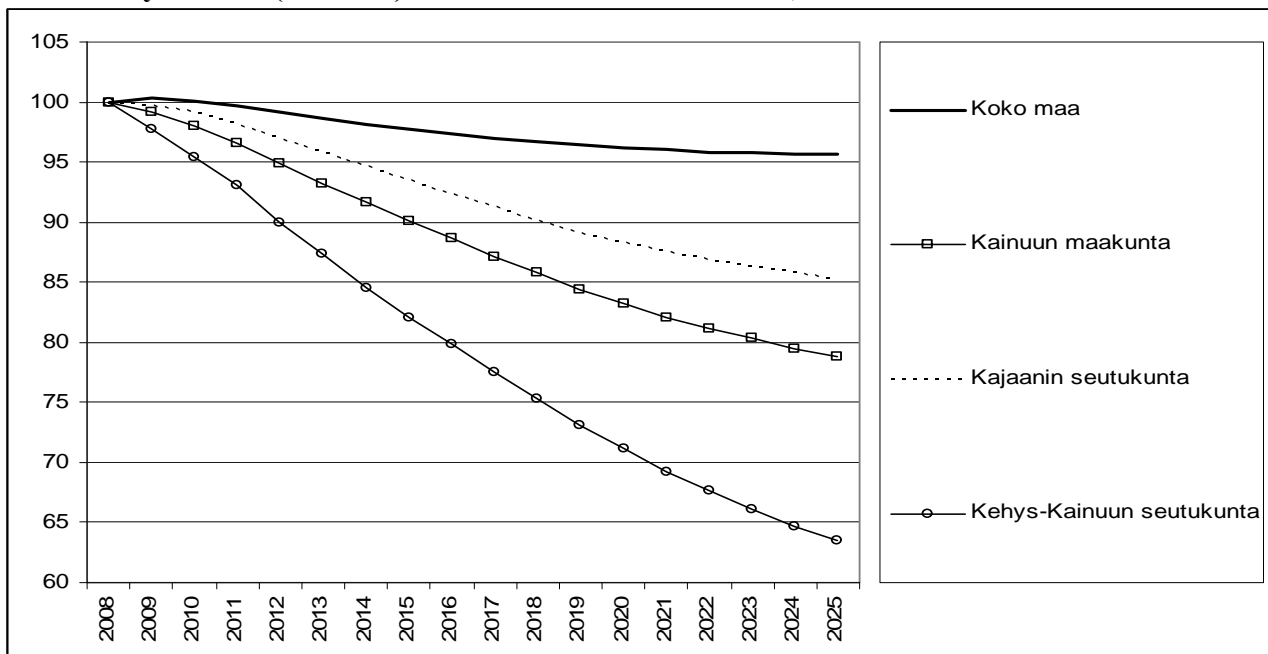
Kainuun maakunnan väestönkehitys on ollut viime vuosina heikkoa. Ikääntymisen myötä luonnollinen kasvu vähenee ja työikäisen väestön määrä ennustetaan putoavan voimakkaasti. Myös muuttotappiot ovat olleet suuria, vaikkakin taantuman ansiosta ne ovat laskeneet hieman vuonna 2009. Erityisen heikossa asemassa on Kehys-Kainuun seutukunta, jossa talouden taantuma on nostanut työttömyyden lähes 18 %:n tasolle. Taantuman vaikutus maakunnan yleiseen työttömyysasteeseen näyttää kuitenkin olleen vähäinen. Teollisuuden liikevaihdon lasku oli voimakasta, mutta myös muu liikevaihto jatkoi syöksyään vuonna 2009. Vuoden 2010 kolmannelle neljännekselle tultaessa liikevaihto oli kuitenkin kääntynyt nousuun kaikilla toimialoilla.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

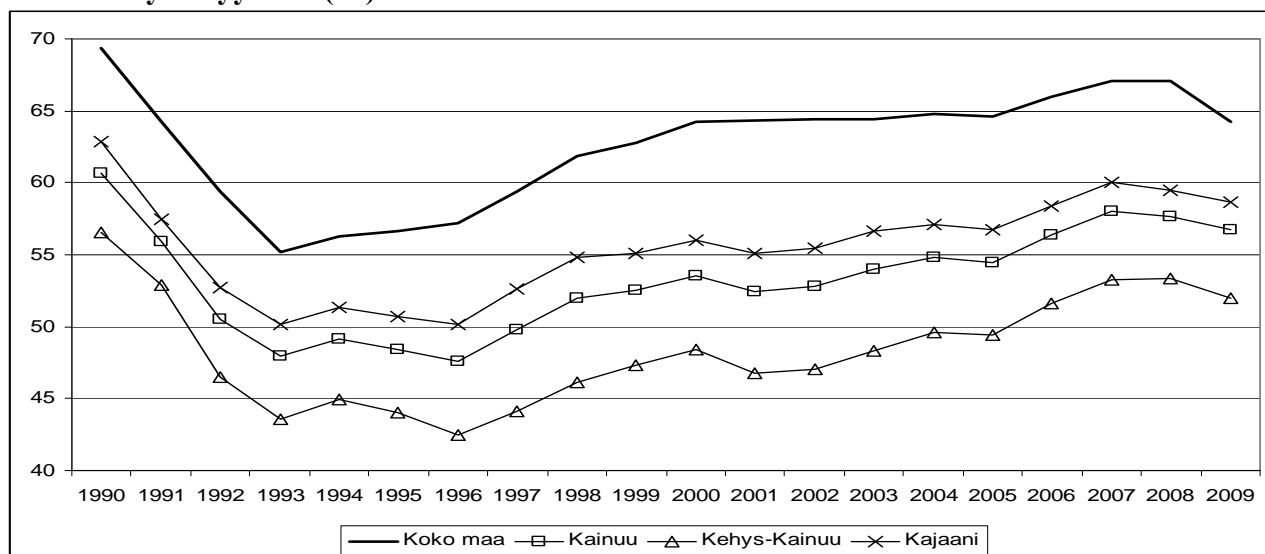

Lähde: TEM työnvälitystilasto

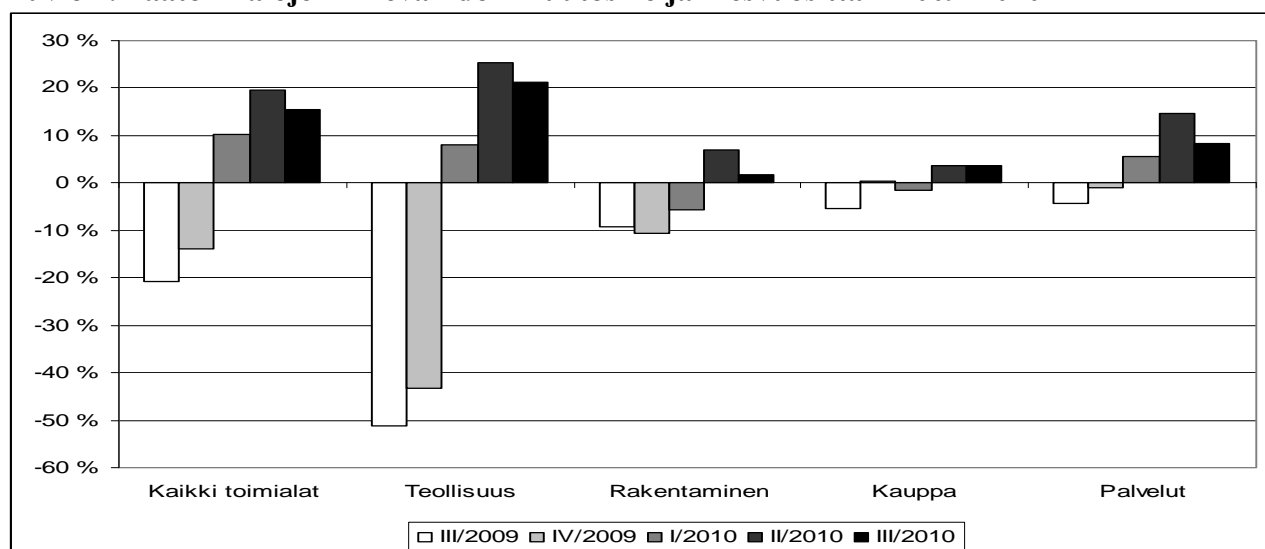
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

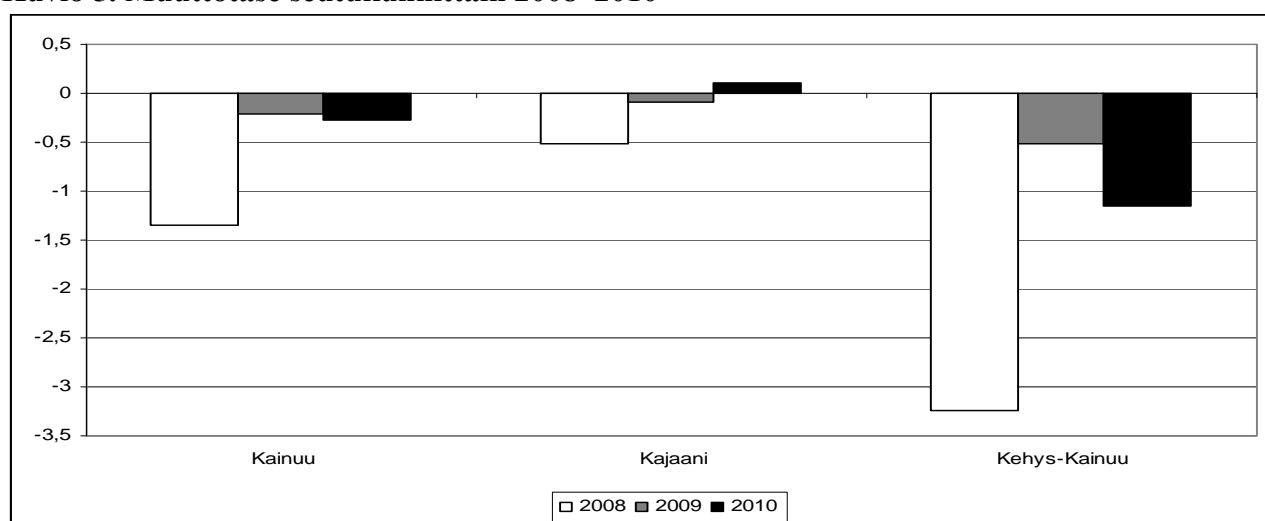
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

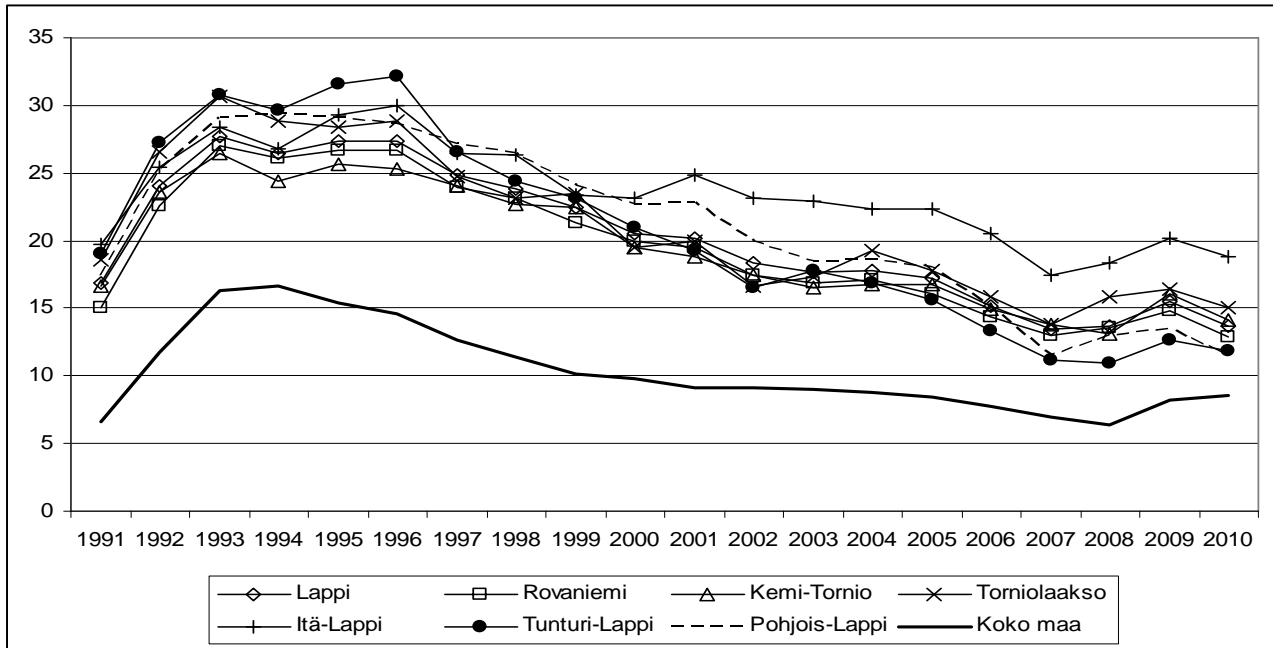
Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

Lappi

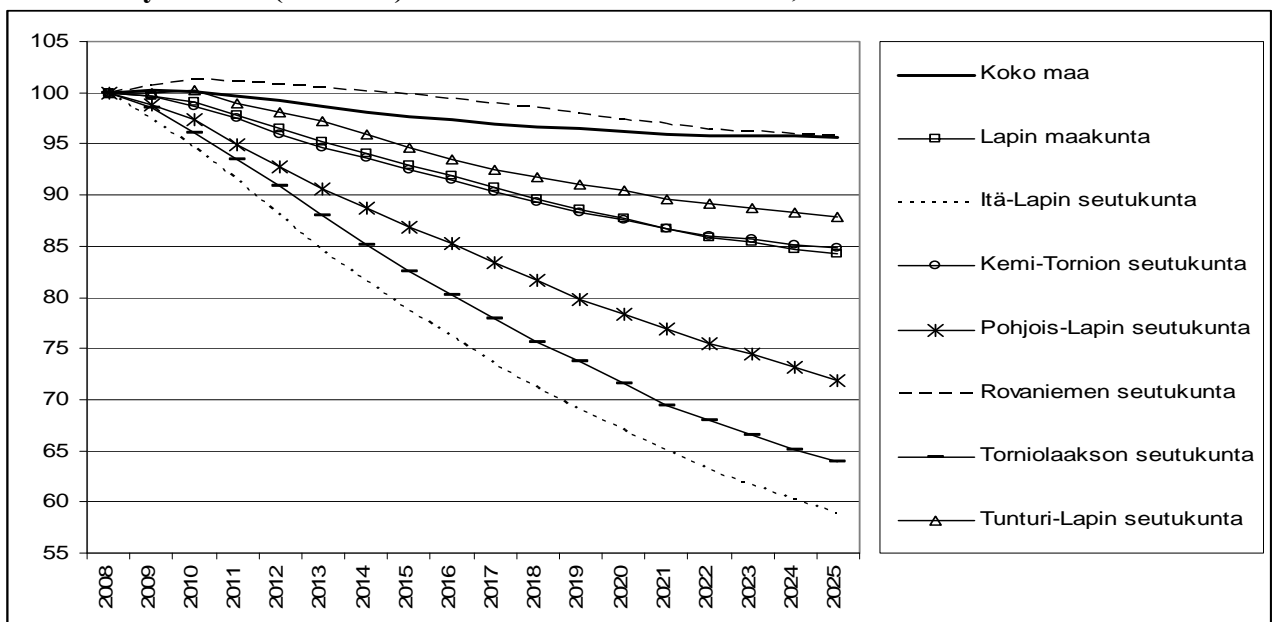
Lapin maakunta muodostuu hyvin erilaisista seutukunnista, joista Rovaniemen seutukunta on kehittynyt parhaiten väestön ja työllisyyden osalta. Kohtuullisesti ovat menestyneet myös Kemi-Tornio teollisuuskeskuksena ja Tunturi-Lappi matkailusektorinsa ja siihen liittyvän rakentamisen ansiosta. Ongelmallisempia seutukuntia ovat Itä-Lappi, Pohjois-Lappi ja Torniolaakso, joissa väestön ikääntyminen ja muuttotappiot verottavat erityisesti työikäisen väestön määrää kiihtyvällä vauhdilla. Työttömyysasteen kehitys on maakunnassa hyvin kausiluontoista, mutta vuoden 2010 aikana työttömyys vähentyi ainoastaan hiukan. Teollisuuden liikevaihto näyttää toipuneen taantumasta hyvin vuoden 2010 kolmannelle neljännekselle tultaessa, mutta muilla toimialoilla kasvu on vaatimatonta.

Kuvio 1. Työttömyysaste seutukunnittain 1991–2010

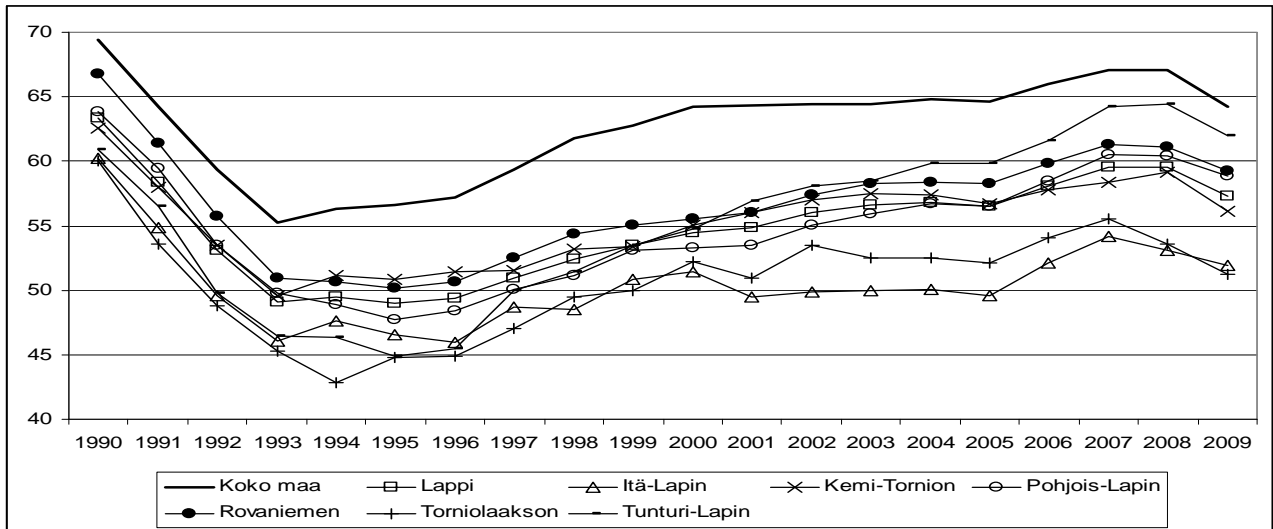

Lähde: TEM työväilytystilasto

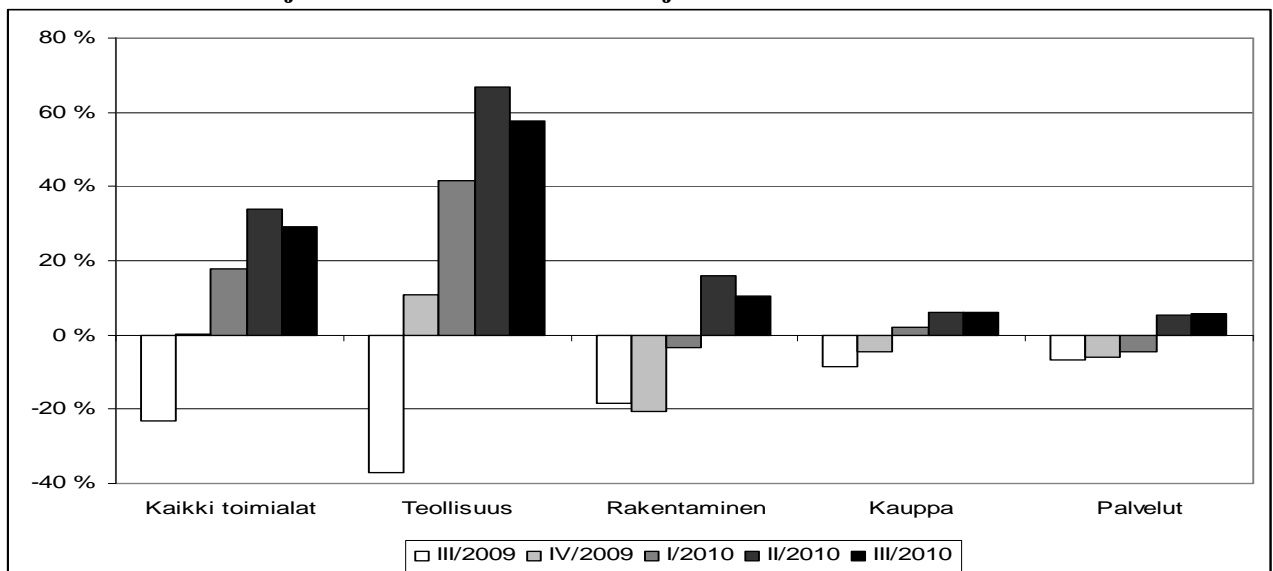
Kuvio 2. Työikäiset (15–64 v.) seutukunnittain 2008–2025, 2008=100

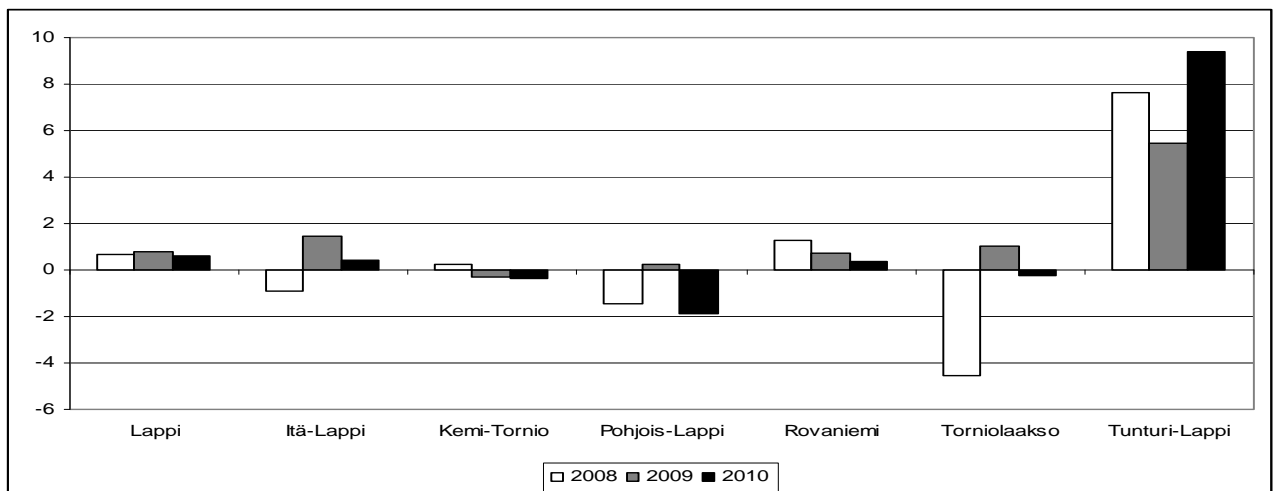
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Työllisyysaste (%) seutukunnittain 1990–2009

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain 2009–2010

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 5. Muuttotase seutukunnittain 2008–2010

Lähde: Tilastokeskus

TEM-analyyseja – verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt
→ www.tem.fi → julkaisut → TEM-analyyseja

Nio, Ilkka (1/2008); **Työvoimatoimistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi – esimerkkinä rakenteellisen työttömyyden alentaminen**

Torvi, Kai (2/2008); **Maahanmuutto vastauksena työvoiman saatavuuteen – loppuraportti**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (3/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (4/2008); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2005 ja 2006**

Tuomaala, Mika (5/2008); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2007**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (6/2008); **Alueelliset rakennemuutokset**

Mella, Ilkka (7/2008); **Maakuntien suhdannekehitys**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (8/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2008**

Tuomaala, Mika – Torvi, Kai (9/2008); **Kohti työperusteista maahanmuuttoa: Ulkomailta palkattavan työvoiman tarpeen arviointi**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki (10/2009); **Työttömyysturvan uudistuslinjausten ex ante -vaikutusarviointia**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (11/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, kevät 2009**

Heinonen, Ville – Kangaspunta, Kirsi – Räisänen, Heikki – Sardar, Paula (12/2009); **Työllisyys ja työttömyys eri koulutustasoilla – tilastollinen tarkastelu**

Tuomaala, Mika (13/2009); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Torvi, Kai (14/2009); **Joustoturva Suomen työmarkkinoilla: indikaattorit ja niiden tulkinta**

Mella, Ilkka (15/2009); **Maakuntien suhdannekehitys 2007-2009**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (16/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2009**

Kaarna, Anssi (17/2009); **Väestön hyvinvointi alueilla – tilastollinen katsaus**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (18/2009); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2006 ja 2007**

Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (19/2010); **TE -toimistojen tuottavuus ja työpaikkojen täytön tehokkuus**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (20/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008 – 2010**

Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (21/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala, Mika (22/2010); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2009**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (23/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008 – 2010**

Nio Ilkka – Sardar Paula (24/2010); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2008**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (25/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2010**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (26/2010); **Työvoiman rekrytointi taantumassa – julkisen työlläityksen näkökulma**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Tiainen Pekka (27/2010); **Lainsäädännön työllisyysvaikutusten arviointi ja taloudelliset vaikutukset**

Avikainen Ahti – Kerminen Päivi – Korhonen Tiina – Murto Mikko – Peura Jari (28/2010); **Työhönosoittamisesta työn tarjoamiseen – työhönosoitusten käyttöä koskeva selvitys ja kehittämissesitykset**